

অন্বেষণ

ত্রয়োদশ বছৰ ■ দ্বিতীয় সংখ্যা ■ মাৰ্চ, ২০২৬

চিম্পাঞ্জীৰ বন্ধুগৰাকী

কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তা শীৰ্ষ সন্মিলন

২০২৬-২৭ বৰ্ষৰ কেন্দ্ৰীয় বাজেট

‘বিনামূলীয়া আঁচনি’ৰ বিতৰ্ক আৰু ইয়াৰ প্ৰভাৱ

PHYSICS
WALLAH

VIDYAPEETH
IIT-JEE | NEET | FOUNDATION

SCHOOL INTEGRATED PROGRAM IIT-JEE & NEET

INTRODUCED BY

ASSAM JATIYA BIDYALAY

**ADMISSIONS OPEN
FOR 2026-27**

- ✓ REGULAR SCHOOLING + COACHING CLASSES UNDER ONE ROOF
- ✓ FOR CLASSES 11 & 12 (ENGLISH MEDIUM)
- ✓ SMART CLASSROOMS + AUDIO VISUAL ROOMS
- ✓ CAMPUS CANTEEN + HOSTEL FACILITIES

COMPREHENSIVE
PREPARATION

BOARD
FOCUS

COMPETITIVE EDGE
ALL INDIA TEST SERIES

EXPERT
GUIDANCE

📍 NOONMATI, GUWAHATI - 781020

📞 7577865541

অন্বেষণ

ত্ৰয়োদশ বছৰ, দ্বিতীয় সংখ্যা, মাৰ্চ, ২০২৬ চন

অন্বেষণ, অসম জাতীয় বিদ্যালয়ৰ শিক্ষার্থীৰ বাবে অসম জাতীয় বিদ্যালয় শৈক্ষিক আৰু আৰ্থ-

সামাজিক ন্যাসৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত সাধাৰণ জ্ঞান-ভিত্তিক এখন মাহেকীয়া আলোচনী

ANWESHAN, A monthly inhouse journal of Assam Jatiya Bidyalay,
published by Assam Jatiya Bidyalay Educational and Socio-Economic Trust

Email : assamjatiyabidyalay@gmail.com

Website : assamjatiyabidyalay.com

সূচীপত্ৰ

২	ভাৰতৰ অৰ্থনৈতিক সমীক্ষা ২০২৫-২৬—‘বিনামূলীয়া আঁচনি’ৰ বিতৰ্ক আৰু ইয়াৰ প্ৰভাৱ ■ ধৃতিমান ডেকা	১৬	কুইজ ■ দীপাংকৰ কৌশিক
৫	দেশ-বিদেশৰ খবৰ ■ কুশল গোস্বামী	১৭	পৰ্বত-পাহাৰৰ কথা ■ অভিজিত শৰ্মা বৰুৱা
৭	খবৰৰ লেছেৰি বোটলা ■ কুশল গোস্বামী	১৯	বিশ্বায়ন ■ ৰুণিমা শৰ্মা
৮	ভাৰতৰ ২০২৬-২৭ বিত্তীয় বৰ্ষৰ কেন্দ্ৰীয় বাজেট —এটি চমু অৱলোকন ■ ৰোহিনী কুমাৰ গোস্বামী	২১	চতুৰ্থৰ পৰা ষষ্ঠ শ্ৰেণীৰ শিক্ষার্থীৰ বাৰে বিশেষ পৃষ্ঠা
৯	চিম্পাঞ্জীৰ বন্ধুগৰাকী ■ অপৰাজিতা দত্ত	২৭	ভাৰত-কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তা প্ৰভাৱ শীৰ্ষ সম্মিলন ■ প্ৰণীতা দেৱী
১১	চলচ্চিত্ৰ নিৰ্মাতা হিচাপে জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা ■ কৃষ্টিমান কলিতা	২৯	মিত্ৰদেৱ মহন্ত ■ দীপক কোচ
১২	সৰুকাল ■ প্ৰতীক্ষা ডেকা	৩০	চুড'কু
১৩	পটুৱৈৰ টোকা ■ খ্যাতিৰত্না দত্ত	৩১	আধুনিক টিকাকৰণ ■ বাণু বুজৰবৰুৱা
১৪	গছ ভালপোৱা ককাৰ খং ■ কাব্যজ্যোতি বৰুৱা	৩৩	Did You Know ■ Bhaktimala Saikia
১৫	ব্যক্তি ■ জিমি শৰ্মা	৩৪	Stories from World Classics ■ Papari Kalita
১৫	ককাৰ ফুলনি ■ উদীপ্তা চৌধুৰী	৩৫	মানসিক সামৰ্থ্য বিকাশ ■ ৰবীন্দ্ৰ বৰ্মন
১৫	মোবাইল ■ অনুৰাগ পাটোৱাৰী	৩৭	কৃত্ৰিম বানপানী আৰু ভাৰত ■ ছায়ামিত্ৰা বৈশ্য
		৩৮	আমবাৰীৰ পুৰাতাত্ত্বিক ক্ষেত্ৰ ■ পল্লৱী গোস্বামী
		৩৯	এজন মানুহ, এখন অৰণ্য ■ অপৰাজিতা বৰা

মুখ্য সম্পাদক : ডা° নাৰায়ণ শৰ্মা (অবৈতনিক)

সম্পাদক : পংকজ দত্ত

সহযোগী সম্পাদক : ড° লিপিমণি দত্ত, কুশল গোস্বামী

সহকাৰী সম্পাদক : ডিম্পাল তালুকদাৰ

ব্যৱস্থাপনা : দিলীপ কুমাৰ দত্ত চৌধুৰী (অবৈতনিক)

বেটুপাত : কুঞ্জৰ দাস

আলোকচিত্ৰ : জাহ্নৱী বৰুৱা (উৎস : ইন্টাৰনেট)

ছবি : কন্দৰ্প শৰ্মা

ডিটিপি : প্ৰশান্ত বৰঠাকুৰ

আৰ্হি পাঠ : কুলধৰ কলিতা

মূল্য : ত্ৰিছ টকা

অসম জাতীয় বিদ্যালয় শৈক্ষিক আৰু আৰ্থ-সামাজিক ন্যাসৰ হৈ দিলীপ কুমাৰ দত্ত চৌধুৰীৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত,

অজাবি ন্যাসৰ ছপাশাল, অসম জাতীয় বিদ্যালয় চৌহদ, নুনমাটি, গুৱাহাটী-৭৮১০২০ত প্ৰিন্স চৌধুৰীৰ দ্বাৰা মুদ্ৰিত।

ভাৰতৰ অৰ্থনৈতিক সমীক্ষা ২০২৫-২৬ 'বিনামূলীয়া আঁচনি'ৰ বিতৰ্ক আৰু ইয়াৰ প্ৰভাৱ

■ ধৃতিমান ডেকা

কেন্দ্ৰীয় বাজেটৰ পূৰ্বে দাখিল কৰা ২০২৫-২৬ বৰ্ষৰ অৰ্থনৈতিক সমীক্ষাই বৰ্তমান দেশত এক ব্যাপক চৰ্চাৰ সূচনা কৰিছে। এই সমীক্ষাত উল্লেখ কৰা হৈছে যে চৰ্তহীন নগদ ধন বিতৰণ বা বিনামূলীয়া বিদ্যুতৰ দৰে 'ফ্ৰীবি' (Freebies) বা বিনামূলীয়া উপহাৰসমূহৰ বাবে ৰাজ্য চৰকাৰসমূহৰ খৰচ অস্বাভাৱিকভাৱে বৃদ্ধি পাইছে। ইয়াৰ ফলত চৰকাৰী কোষাগাৰত বোজা পৰাৰ লগতে ভৱিষ্যতৰ উন্নয়নমূলক প্ৰকল্পসমূহৰ বাবে ৰখা পুঁজিৰ নাটনিৰ সৃষ্টি হৈছে। এই প্ৰসংগই ৰাজসাহায্য (subsidy) কি, ইয়াৰ সুফলসমূহ আৰু বৰ্তমানৰ কিছুমান আঁচনিক কিয় 'বিনামূলীয়া উপহাৰ' হিচাপে গণ্য কৰা হৈছে—সেই বিষয়ে গভীৰভাৱে আলোচনা কৰাৰ অৱকাশ সৃষ্টি কৰিছে।

ৰাজসাহায্যৰ ধাৰণা

ৰাজসাহায্য হ'ল চৰকাৰে কোনো গুৰুত্বপূৰ্ণ অত্যাৱশ্যকীয় সামগ্ৰী বা সেৱাৰ মূল্য হ্ৰাস কৰিবলৈ আগবঢ়োৱা এক বিশেষ সাহায্য। সেয়া হিতাধিকাৰীক পোনপটীয়াকৈ দিয়া নগদ ধনেই হওক বা কৃষকক যোগান ধৰা সুলভ মূল্যৰ ইন্ধনেই হওক। বজাৰৰ ত্ৰুটিসমূহ দূৰ কৰি সমাজত সমতা ৰক্ষাৰ বাবে চৰকাৰে এই পদ্ধতি অৱলম্বন কৰে। সহজ ভাষাত ক'বলৈ গ'লে, ৰাজসাহায্যই আৰ্থিকভাৱে পিছপৰা পৰিয়ালবোৰক খাদ্য আৰু শিক্ষাৰ দৰে মৌলিক প্ৰয়োজনসমূহ পূৰ কৰাত সহায় কৰে। ইয়াৰ

উপৰি কৃষিখণ্ড বা নবীকৰণযোগ্য শক্তিৰ দৰে গুৰুত্বপূৰ্ণ খণ্ডসমূহৰ উত্তৰণতো ই অবিহণা যোগায়।

ৰাজসাহায্যৰ সঠিক ব্যৱহাৰে সমাজৰ বৈষম্য দূৰ কৰাৰ লগতে প্ৰগতিত ইন্ধন যোগায়। এই ধাৰণাটো ন'বেল বঁটা বিজয়ী অৰ্থনীতিবিদ অমৰ্ত্য সেনৰ 'সামৰ্থ্য দৃষ্টিভংগীৰ' (capability approach) সৈতে সম্পূৰ্ণৰূপে খাপ খায়। সেনৰ মতে, উন্নয়ন মানে কেৱল আয় বা সম্পদৰ বৃদ্ধি নহয়, বৰঞ্চ মানুহে যিবোৰ কামক গুৰুত্ব দিয়ে, যেনে—সুস্বাস্থ্য, শিক্ষা বা সামাজিক অংশগ্ৰহণ—সেইবোৰ সফল কৰিবলৈ তেওঁলোকৰ প্ৰকৃত স্বাধীনতাৰ বিস্তাৰ কৰা।

এনে দৃষ্টিৰে চালে বুজিব পাৰি যে ৰাজসাহায্যই কেৱল সামগ্ৰী দান নকৰে; ই মানুহক এক উন্নত জীৱনৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় গুণ (যেনে—সুস্বাস্থ্য বা দক্ষতা) আহৰণত সহায় কৰে। উদাহৰণস্বৰূপে, বিদ্যালয়ৰ মধ্যাহ্ন ভোজনৰ ৰাজসাহায্যই কেৱল শিশুৰ ক্ষুধা নিবাৰণেই নকৰে, বৰঞ্চ তেওঁলোকক পঢ়া-শুনাত মনোনিবেশ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰি এক শক্তিশালী ভৱিষ্যতৰ ভেটি গঢ়ি তোলে। ঠিক তেনেদৰে, কৃষিখণ্ডত উন্নতমানৰ বীজৰ বাবে আগবঢ়োৱা সহায় উৎপাদন বৃদ্ধি কৰাৰ লগতে গ্ৰাম্য নিয়োগৰ স্থিৰতা নিশ্চিত কৰে। ভাৰতৰ ইতিহাসে ইয়াৰ সাক্ষ্য বহন কৰে—ৰাজসাহায্যৰ বলতেই দেশত 'সেউজ বিপ্লৱ' সম্ভৱ হৈছিল আৰু ভাৰত খাদ্য আমদানিকাৰী দেশৰ পৰা খাদ্যত স্বাৱলম্বী দেশলৈ পৰিণত হৈছিল। মূলতঃ, ই সমাজৰ সামূহিক সম্পদৰ জৰিয়তে দৰিদ্ৰতম শ্ৰেণীক উৎসাহিত কৰি এক সৰ্বাংগীণ বিকাশ নিশ্চিত কৰে।

ৰেৱড়ী সংস্কৃতি

কিন্তু শেহতীয়াভাৱে কিছুমান বিশেষ ৰাজসাহায্যক সমালোচনা কৰিবলৈ 'ফ্ৰীবি' (Freebie) বা 'বিনামূলীয়া উপহাৰ' শব্দটো বহুলভাৱে ব্যৱহাৰ হ'বলৈ ধৰিছে। ইয়াৰ

বিশেষ নিবন্ধ

কোনো দূৰদৰ্শী আঁচনিৰ পৰিবৰ্তে কেৱল নিৰ্বাচনী বৈতৰণী পাৰ হোৱাৰ এক হুমুস্যাৰ্হী কৌশল হিচাপেহে চিহ্নিত কৰা হৈছে। বিশেষকৈ ২০২২ চনৰ পৰাই এই বিতৰ্কই গতি লাভ কৰিছে, য'ত ৰাজনৈতিক নেতৃত্বই ইয়াক 'ৰেৰডী সংস্কৃতি' বুলি আখ্যা দিছে—অৰ্থাৎ জনপ্ৰিয়তা পাবলৈ মিঠাই বিলোৱাৰ দৰে এক কাৰ্য্য। ই চৰকাৰৰ এনে এক অবিবেচকী পদক্ষেপক সূচায় যিটো কেৱল দান-দক্ষিণাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল আৰু ভৱিষ্যতৰ পৰিণতিৰ প্ৰতি সম্পূৰ্ণ উদাসীন।

২০২৫-২৬ বৰ্ষৰ অৰ্থনৈতিক সমীক্ষাই এই সংকটটোকে স্পষ্ট কৰি দিছে—ৰাজ্যসমূহে নিজৰ আয় বৃদ্ধিৰ সৈতে সংগতি নাৰাখি এই আঁচনিসমূহৰ নামত বিপুল পৰিমাণৰ ধন খৰচ কৰিছে। ইয়াৰ পৰিণতিত ৰাজ্যসমূহ ঋণৰ বোজাত পোত গৈছে আৰু ফলস্বৰূপে পথ নিৰ্মাণ বা প্ৰযুক্তিগত উত্তৰণৰ দৰে আন্তঃগাঁথনিমূলক কামৰ বাবে পুঁজিৰ নাটনি হৈছে। লক্ষ্যণীয় কথা এইটোৱে যে, এনে আঁচনিবোৰত প্ৰায়ে কোনো নিৰ্দিষ্ট চৰ্তাৱলী বা সময়সীমা নাথাকে। ফলত সাময়িক সাহায্য হিচাপে আৰম্ভ হোৱা আঁচনিবোৰ চৰকাৰৰ বাবে এক অন্তহীন আৰ্থিক বোজাস্বৰূপ হৈ পৰাৰ আশংকা থাকে।

ৰাজসাহায্যৰ ইতিবাচক আৰু নেতিবাচক দিশবোৰ

ব্যৱহাৰিক ক্ষেত্ৰত ইয়াৰ অৰ্থ কি? বিত্তীয় দিশৰ পৰা চালে, ই চৰকাৰী কোষাগাৰত অধিক চাপৰ সৃষ্টি কৰে, যাৰ ফলত দলং বা চিকিৎসালয়ৰ দৰে দীৰ্ঘম্যাদী আন্তঃগাঁথনি নিৰ্মাণৰ বাবে পুঁজিৰ নাটনি হয়, অথচ এইবোৰহে প্ৰকৃত উন্নয়নৰ মূল আধাৰ। সামাজিক দিশত এই আঁচনিসমূহে সাময়িক সকাহ দিলেও, ই মানুহৰ স্বকীয় কৰ্মস্পৃহা হ্ৰাস কৰিব পাৰে; বিশেষকৈ যদিহে লোকসকলে নতুন সুযোগৰ সন্ধান কৰাতকৈ চৰকাৰী অনুদানৰ ওপৰতহে অতিমাত্ৰা নিৰ্ভৰশীল হৈ পৰে। সামগ্ৰিকভাৱে, ই ভাৰতক এক উন্নত আৰু চহকী ৰাষ্ট্ৰ হিচাপে গঢ়ি তোলাৰ লক্ষ্যত বাধাৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে, কিয়নো কৃষি গৱেষণাৰ দৰে ভৱিষ্যতমুখী খণ্ডত ব্যয় কৰিবলগীয়া ধনৰ বৃহৎ অংশ নগদ বিতৰণতে শেষ হয়। অৰ্থনীতিবিদ অশোক গুলাটিয়ে স্পষ্টকৈ কৈছে যে কৃষিখণ্ডৰ সাহায্যবোৰ প্ৰায়ে পুৰণি আহিলা আৰু পদ্ধতিৰ মাজতে আবদ্ধ হৈ আছে, যাৰ ফলত জলবায়ু পৰিবৰ্তনৰ

দৰে প্ৰত্যাহানৰ সৈতে যুঁজিবলৈ প্ৰয়োজনীয় নতুন চিন্তাৰ অভাৱ ঘটিছে।

ভাৰতৰ ৰাজনৈতিক প্ৰেক্ষাপটত এই বিষয়টো আৰু অধিক জটিল হৈ উঠিছে। কেন্দ্ৰ আৰু ৰাজ্যৰ মাজত থকা ক্ষমতাৰ বিভাজন আৰু সঘনাই হোৱা নিৰ্বাচনৰ বাবে ৰাজনৈতিক দলসমূহৰ মাজত জনপ্ৰিয়তাৰ প্ৰতিযোগিতা চলে। নেতাসকলে প্ৰায়ে ইজনে সিজনক চেৰ পেলাই ডাঙৰ প্ৰতিশ্ৰুতি দিয়ে, যিয়ে অৰ্থনীতিৰ বাবে এক বিৰূপ চক্ৰৰ সৃষ্টি কৰে। ভাৰতৰ ধনী আৰু দুখীয়া অঞ্চলসমূহৰ পাৰ্থক্যই ইয়াক অধিক সংবেদনশীল কৰি তোলে। এই সাহায্য পিছপৰা অঞ্চলৰ লোকৰ বাবে একমাত্ৰ জীৱনৰেখা হ'ব পাৰে, কিন্তু উন্নত অঞ্চলসমূহত ই প্ৰায়ে প্ৰয়োজন নথকা লোকৰ হাতলৈ যোৱাৰ ফলত সম্পদৰ অপচয় হয়। অন্য বহু দেশত জনকল্যাণমূলক আঁচনিসমূহ কঠোৰ চৰ্তাৱলী আৰু কেন্দ্ৰীয় তদাৰকীৰ অধীনত থাকে। ভাৰতৰ এই বিক্ষিপ্ত শৈলীয়ে নতুনত্বৰ পৰিচয় দিলেও এক অনিয়ন্ত্ৰিত অৱস্থাৰো সূচনা কৰিছে। উদাহৰণস্বৰূপে, লেটিন আমেৰিকাৰ দেশ ব্ৰাজিলৰ 'বোলছা ফেমিলিয়া' (Bolsa Familia) আঁচনিখনত শিশুৰ স্কুলীয়া উপস্থিতিৰ চৰ্ততহে নগদ ধন আগবঢ়োৱা হয়, যিয়ে মানুহৰ উত্তৰণত প্ৰকৃত সহায় কৰে। বিপৰীতে, ভাৰতত বহু আঁচনি কোনো চৰ্ত অবিহনেই চলি থাকে, যাৰ ফলত এইবোৰে মানুহৰ জীৱনৰ মান সঁচাকৈয়ে সলনি কৰিব পাৰিবনে নাই, তাক লৈ প্ৰশ্ন উত্থাপন হয়।

যিসকলে 'ফ্ৰীবি' বা এই ব্যাপক সামাজিক সুৰক্ষা ব্যৱস্থাসমূহক সমৰ্থন কৰে, তেওঁলোকে এই বৈষম্যমূলক পৃথিৱীত ইয়াৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ সপক্ষে এক সবল যুক্তি দাঙি ধৰে। ভাৰতৰ ১০০ দিনীয়া কৰ্মসংস্থাপন নিশ্চিতকৰণ আইনৰ (MGNREGA—বৰ্তমান VB-G RAM G) অন্যতম স্থপতি জঁ ড্ৰেজে (Jean Dreze) এই সাহায্যসমূহক 'ফ্ৰীবি' বুলি কৰা কটাক্ষক 'পক্ষপাতিত্ব' বুলি অভিহিত কৰিছে। তেওঁৰ মতে, দুখীয়া লোকক সহায় কৰাটো এক সামাজিক ন্যায় বা সম্পদৰ সঠিক বিতৰণহে; অথচ বৃহৎ কৰ্পোৰেট গোষ্ঠীসমূহক চৰকাৰে যি বিশাল ৰেহাই দিয়ে, সেইবোৰ প্ৰায়ে কোনো বিতৰ্ক নোহোৱাকৈ পাৰ হৈ যায়। সমৰ্থকসকলৰ মতে, এই আঁচনিসমূহে দৰিদ্ৰ জনসাধাৰণক সামাজিক মৰ্যাদা আৰু

বিশেষ নিবন্ধ

সুৰক্ষা প্ৰদান কৰে। ইয়াৰ ফলত তেওঁলোকে নিজৰ উপাৰ্জনখিনি খাদ্য, শিক্ষা বা কোনো ক্ষুদ্ৰ ব্যৱসায় আৰম্ভ কৰাত ব্যয় কৰাৰ সাহস পায়। ড্ৰেজৰ মতে, এক গণতান্ত্ৰিক ব্যৱস্থাত দৰিদ্ৰ লোকসকলে নিজৰ অধিকাৰৰ বাবে হেঁচা প্ৰয়োগ কৰাটোৱে চৰকাৰক জনসাধাৰণৰ ওচৰত অধিক জবাবদিহি কৰি তোলে। তদুপৰি, বৃদ্ধ বা অকলশৰীয়া অভিভাৱকৰ দৰে সমাজৰ দুৰ্বল শ্ৰেণীৰ বাবে পোনপটীয়া নগদ সাহায্যই এক গুৰুত্বপূৰ্ণ সম্বল হিচাপে কাম কৰে। অমৰ্ত্য সেনৰ ‘সামৰ্থ্য দৃষ্টিভংগী’ৰ (capability approach) দৰেই তেওঁলোকেও ইয়াক কেৱল নগদ ধনৰ বিতৰণ বুলি নাভাবি মানুহৰ প্ৰকৃত শক্তি আৰু দক্ষতা বৃদ্ধিৰ এক মাধ্যম বুলি গণ্য কৰে—যাৰ ফলত এখন সমতাপূৰ্ণ অৰ্থনীতিত সমাজৰ প্ৰতিজন ব্যক্তিয়ে অংশগ্ৰহণ কৰিব পাৰে।

আনহাতে, সমালোচকসকলে ইয়াক তীব্ৰ বিৰোধিতা কৰি কয় যে এনে ধৰণৰ ‘বিনামূলীয়া উপহাৰ’সমূহে উপকাৰতকৈ অপকাৰহে বেছি কৰে। অৰ্থনৈতিক সমীক্ষাতো বিত্তীয় সংকটৰ এই দিশটো স্পষ্ট কৰা হৈছে : এই আঁচনিসমূহৰ বাবে ৰাজ্যসমূহে বৃহৎ পৰিমাণৰ ঋণ ল’বলগীয়া হৈছে, যাৰ ফলত চৰকাৰী ঋণৰ বোজা বৃদ্ধি পাইছে আৰু সূতৰ হাৰ অধিক ব্যয়বহুল হৈ পৰিছে—যিয়ে অৱশেষত দেশৰ প্ৰতিজন নাগৰিকৰ ওপৰতে আৰ্থিক চাপৰ সৃষ্টি কৰে। অশোক গুলাটিৰ দৰে বিশেষজ্ঞই সতৰ্ক কৰি দিছে যে এনে আঁচনিয়ে বজাৰৰ স্বাভাৱিক গতিপথ বিকৃত কৰে। উদাহৰণস্বৰূপে, কৃষিখণ্ডত বিনামূলীয়া বিদ্যুতৰ সুবিধাই ভূ-গৰ্ভস্থ পানীৰ মাত্ৰাধিক ব্যৱহাৰ বৃদ্ধি কৰিছে, যাৰ ফলত পৰিবেশৰ বিস্তৰ ক্ষতি হোৱাৰ লগতে ভৱিষ্যতৰ কৃষি উৎপাদনো সংকটৰ মুখত পৰিছে। কোনো সঠিক নিৰীক্ষণ বা সংস্কাৰ অবিহনে চলি থকা এনে আঁচনিবোৰে মানুহক ক্ৰমাগত পৰনিৰ্ভৰশীল কৰি তোলে, তেওঁলোকৰ কৰ্মস্পৃহা হ্ৰাস কৰে আৰু দৰিদ্ৰতাৰ মূল কাৰণসমূহ সমাধান কৰাত ব্যৰ্থ হয়। এই দৃষ্টিকোণৰ পৰা আমি ভাবিব পাৰোঁ যে, চৰকাৰী সাহায্য সদায় সুনিৰ্দিষ্ট আৰু হ্ৰস্বকালীন হ’ব লাগে; ই কেতিয়াও কোনো অস্থায়ী সুবিধা হ’ব নালাগে। এনে কাৰ্য্যই সাময়িক তৃপ্তি দিলেও মানুহক প্ৰকৃত প্ৰগতিৰ দিশত আগুৱাই নিয়াত কোনো ভূমিকা নলয়। তদুপৰি, ই

সুস্থ ৰাজনীতিৰ পৰিবেশ বিনষ্ট কৰি দূৰদৰ্শী শাসনৰ পৰিবৰ্তে কেৱল সন্তীয়া জনপ্ৰিয়তাকহে প্ৰশ্ৰয় দিয়ে।

মধ্যম পন্থাৰ সন্ভাৱনা

এক মধ্যম পথ বিচাৰি উলিওৱাৰ অৰ্থ এইটো নহয় যে সকলো আঁচনি বাতিল কৰিব লাগে, বৰঞ্চ এইবোৰক অধিক ফলপ্ৰসূ কৰাৰহে প্ৰয়োজন। প্ৰথমতে, এই আঁচনিসমূহৰ সৈতে কিছুমান যুক্তিসংগত চৰ্ত যোগ কৰিব লাগে—যেনে নগদ সাহায্য লাভৰ বিনিময়ত বৃত্তিমূলক প্ৰশিক্ষণ লোৱা বা নিয়মীয়া স্বাস্থ্য পৰীক্ষা কৰাটো বাধ্যতামূলক কৰা। বিদেশৰ সফল আৰ্হিসমূহৰ পৰা শিক্ষা লৈ তদাৰকী ব্যৱস্থা অধিক কটকটীয়া কৰিলেহে ইয়াৰ প্ৰকৃত সুফল পোৱা যাব। দ্বিতীয়তে, প্ৰতিখন আঁচনিৰ বাবে এক নিৰ্দিষ্ট সময়সীমা আৰু নিয়মীয়া নিৰীক্ষণৰ ব্যৱস্থা থাকিব লাগে, যাতে তথ্যৰ ভিত্তিত আঁচনিসমূহৰ প্ৰয়োজনীয়তা পুনৰ বিবেচনা কৰিব পাৰি। তৃতীয়তে, অশোক গুলাটিয়ে কৃষিখণ্ডৰ বাবে পৰামৰ্শ দিয়াৰ দৰেই, চৰকাৰী ব্যয়ৰ দিশটো সাময়িক সাহায্যৰ পৰা আঁতৰাই আনি গৱেষণা বা বিদ্যালয়ৰ দৰে স্থায়ী সম্পদ নিৰ্মাণত নিয়োজিত কৰিব লাগে। ভাৰতৰ প্ৰেক্ষাপটত, কেন্দ্ৰ আৰু ৰাজ্যৰ মাজত সুদৃঢ় সমন্বয়ে ৰাজনৈতিক প্ৰতিযোগিতাৰ কু-প্ৰভাৱ হ্ৰাস কৰাত সহায় কৰিব। ইয়াৰ উপৰি, চৰকাৰী সাহায্যৰ প্ৰকৃত লক্ষ্য সম্পৰ্কে জনসাধাৰণৰ মাজত সজাগতা সৃষ্টি কৰিলে ভোটাৰসকলে তাৎক্ষণিক লাভতকৈ দীৰ্ঘম্যাদী উন্নয়নকহে অগ্ৰাধিকাৰ দিব।

সামৰণিত ক’ব পাৰি যে, ২০২৫-২৬ চনৰ অৰ্থনৈতিক সমীক্ষাই ‘ফ্ৰীবি’ বা বিনামূলীয়া আঁচনিসমূহক এক জটিল প্ৰত্যাহ্বান হিচাপে চিহ্নিত কৰিছে : যিবোৰ সাময়িক সহায়ৰ বাবে অপৰিহাৰ্য্য হ’লেও ভাৰতৰ বৃহৎ লক্ষ্যসমূহৰ বাবে প্ৰত্যাহ্বানস্বৰূপ হ’ব পাৰে। ৰাজসাহায্যৰ মূল ধাৰণাটো গভীৰভাৱে বুজি, ইয়াৰ সমৰ্থক আৰু সমালোচক উভয়ৰে যুক্তিক সন্মান জনাই আৰু সমৰোপযোগী সংস্কাৰ সাধন কৰিলেহে জনকল্যাণমূলক আঁচনিসমূহ দেশৰ সৰ্বাংগীণ উন্নয়নৰ প্ৰকৃত চালিকা শক্তিলৈ ৰূপান্তৰিত হ’ব। ই কেৱল বিত্তীয় সংকটেই দূৰ নকৰিব, বৰঞ্চ এখন অগ্ৰগামী দেশত প্ৰতিজন নাগৰিকৰ উন্নতিৰ সম-সুযোগকো নিশ্চিত কৰিব। ❖

১৯ অনূৰ্ধ্ব বিশ্বকাপ ক্ৰিকেটৰ চেম্পিয়ন ভাৰত

যোৱা ৬ ফেব্ৰুৱাৰীত জিম্বাবুৱেৰ হাৰাৰেত অনুষ্ঠিত ১৬ সংখ্যক ১৯ অনূৰ্ধ্ব বিশ্বকাপ ক্ৰিকেট প্রতিযোগিতাৰ ফাইনেল খেলত ভাৰতে চেম্পিয়নৰ খিতাপ দখল কৰিবলৈ সক্ষম হয়। আয়ু

মাত্ৰে নেতৃত্বাধীন ভাৰতীয় দলটোৱে প্রতিদ্বন্দ্বী ইংলণ্ডক ১০০ ৰানত পৰাস্ত কৰি এই খিতাপ যষ্ঠবাৰৰ বাবে হস্তগত কৰে। প্ৰথমে বেটিং কৰি ভাৰতৰ বৈভৱ সূৰ্য্যবংশীয়ে ৮০টা বলত কৰা ১৭৫ ৰানৰ সহায়ত নিৰ্ধাৰিত ৫০ অভাৱত ৪১১ ৰান কৰে। বিপৰীতে ইংলেণ্ডে ৪০.১ অভাৱত ৩১১ ৰান কৰি পৰাজয় স্বীকাৰ কৰে। যোৱা ১৫ জানুৱাৰীৰ পৰা ৬ ফেব্ৰুৱাৰীলৈ জিম্বাবুৱে আৰু নামিবিয়াত অনুষ্ঠিত এই বিশ্বকাপ প্রতিযোগিতাত মুঠ ১৬টা দলে ৪১ খন মেচত অংশগ্ৰহণ কৰে। প্রতিযোগিতাখনত বিশেষ পাৰদৰ্শিতা প্ৰদৰ্শন কৰা ১৪ বছৰীয়া বৈভৱ সূৰ্য্যবংশীয়ে 'মেন অৱ দা ছিৰিজ'ৰ সন্মান লাভ কৰে।

বৌদ্ধ ধৰ্মগুৰু দালাই লামালৈ গ্ৰেমী পুৰস্কাৰ

যোৱা ১ ফেব্ৰুৱাৰী তাৰিখে ন'বেল বঁটা বিজয়ী বৌদ্ধ ধৰ্মগুৰু দালাই লামাক আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ লছ এঞ্জেলছত অনুষ্ঠিত এখন সভাত গ্ৰেমী (Grammy) পুৰস্কাৰ প্ৰদান কৰা হয়।

'মেডিটেছনছ : দা বিফ্লেকছনছ অৱ হিজ হোলীনেছ দা দালাই লামা' নামৰ এলবামটিৰ বাবে তেওঁক ২০২৬ বৰ্ষৰ (৬৮ সংখ্যক) গ্ৰেমী সন্মান প্ৰদান কৰা হয়। দালাই লামাৰ বাৰ্তা, উপদেশ তথা সংগ্ৰাম সমৃদ্ধ এলবামটিয়ে 'উৎকৃষ্ট অডিঅ' বুক' শিতানত পুৰস্কাৰ লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। কবীৰ ছেহগালে প্ৰযোজনা কৰা এলবামটিত আৱহ সংগীত প্ৰদান কৰিছে প্ৰখ্যাত সৰোদ শিল্পী আমজাদ আলীখান আৰু তেওঁৰ পুত্ৰদ্বয়ে। সংগীত জগতৰ অতি জনপ্ৰিয় এই পুৰস্কাৰপ্ৰাপ্ত এলবামটিয়ে মূলতঃ বিশ্বশান্তি, ধৈৰ্য আৰু দয়াৰ আদৰ্শ-বাৰ্তা বিলাইছে বুলি গ্ৰেমী কৰ্তৃপক্ষই প্ৰকাশ কৰিছে। মাত্ৰ ২৪ বছৰ বয়সত চীনৰ অত্যাচাৰত ছয় দশক পূৰ্বে ভাৰতত খিতাপি লোৱা ৯০ বছৰীয়া তিব্বতৰ ধৰ্মগুৰুগৰাকী বৰ্তমান হিমাচল প্ৰদেশৰ ধৰ্মশালাৰ আশ্ৰয়প্ৰার্থী।

বাংলাদেশত নতুন চৰকাৰ গঠন

যোৱা ১২ ফেব্ৰুৱাৰী তাৰিখে বাংলাদেশৰ ২৯৯ জনীয়া জাতীয় সংসদৰ বাবে সাধাৰণ নিৰ্বাচনত বাংলাদেশ নেছনেলিষ্ট পাৰ্টিয়ে (বিএনপি) ২০৯ খন আসন দখল কৰি সুদীৰ্ঘ ২০ বছৰৰ মূৰত পুনৰ ক্ষমতা লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হয়। দেশখনৰ ১৩ সংখ্যক সাধাৰণ নিৰ্বাচনত সোঁপন্থী তথা শ্বেখ হাছিনা চৰকাৰক ২০২৪ চনৰ আগষ্ট মাহত বিদ্রোহৰ জৰিয়তে ক্ষমতাচ্যুত কৰা 'জামাত-ই ইছলামী'য়ে মাত্ৰ ৬৮ খন আসনহে লাভ কৰে। পূৰ্ব প্ৰধানমন্ত্ৰী হাছিনা নেতৃত্বাধীন 'আৱামী লীগ' দলক নিৰ্বাচনত অৱতীৰ্ণ হোৱাত বাৰণ কৰা এই নিৰ্বাচনত প্ৰায় ৬০ শতাংশ ভোটদান হৈছিল। পূৰ্বৰ প্ৰধানমন্ত্ৰী প্ৰয়াত খালেদা জিয়াৰ পুত্ৰ তথা বিএনপি দলৰ সভাপতি ৬০ বছৰীয়া তাৰিক বহমানে ১৭ ফেব্ৰুৱাৰীত দেশখনৰ ১১ সংখ্যক প্ৰধানমন্ত্ৰী হিচাপে শপত গ্ৰহণ কৰে।

প্ৰধানমন্ত্ৰীৰ এদিনীয়া অসম ভ্ৰমণ

কুমাৰ ভাস্কৰ বৰ্মা সেতু উদ্বোধন

কুমাৰ ভাস্কৰ বৰ্মা সেতু

যোৱা ১৪ ফেব্ৰুৱাৰী তাৰিখে এদিনীয়া ভ্ৰমণসূচী লৈ প্ৰধানমন্ত্ৰী নৰেন্দ্ৰ মোডী মৰাণত উপস্থিত হয়। তেওঁ মৰাণৰ ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথৰ ফ'ৰলেনত উত্তৰ-পূব ভাৰতৰ প্ৰথমখন বায়ুসেনাৰ যুঁজাৰু বিমানৰ জৰুৰীকালীন অৱতৰণ সুবিধা (emergency landing facility) উদ্বোধন কৰে। ৭০ টন পৰ্য্যন্ত ওজন বহনক্ষম যুঁজাৰু বিমানে প্ৰদৰ্শন কৰা অনুপম সমৰ কৌশল অগণন লোকৰ উপস্থিতিত প্ৰধানমন্ত্ৰীয়ে উপভোগ কৰে। তেওঁ এয়া পাঁচখন বিদেশী ৰাষ্ট্ৰই ঘেৰি ৰখা উত্তৰ-পূবৰ বাবে অত্যন্ত গুৰুত্বপূৰ্ণ বুলি ঘোষণা কৰে। দুপৰীয়া প্ৰধানমন্ত্ৰীগৰাকীয়ে ৩০০০ কোটি টকা ব্যয়সাপেক্ষ তথা অত্যাধুনিক প্ৰযুক্তি ব্যৱহৃত ৬ লেনযুক্ত গুৱাহাটী-উত্তৰ গুৱাহাটী সংযোগী 'কুমাৰ ভাস্কৰ বৰ্মা সেতু'খন উদ্বোধন কৰে। গুৱাহাটীৰ লাচিত ঘাটত

দেশ-বিদেশৰ খবৰ

অনুষ্ঠিত চমু সভাতেই প্রধানমন্ত্রীগৰাকীয়ে 'গুৱাহাটী আইআইএম'ৰ অস্থায়ী চৌহদ আৰু 'ৰাষ্ট্ৰীয় তথ্য কেন্দ্ৰ'ও আপাতভাৱে (virtually) উদ্বোধন কৰে।

বিশিষ্ট সাহিত্যিক, অভিনেতা

তৰেন বড়োৰ দেহাৱসান

যোৱা ১৪ ফেব্ৰুৱাৰী তাৰিখে বিশিষ্ট সাহিত্যিক, অভিনেতা তথা বড়ো সাহিত্য সভাৰ প্ৰাক্তন সভাপতি তৰেন বড়োৰ ৭০ বছৰ বয়সত দেহাৱসান ঘটে। ১৯৫৫ চনৰ নৱেম্বৰ মাহত কোকৰাঝাৰত জন্মগ্ৰহণ কৰা বড়োৱে ছাত্ৰাৱস্থাৰ পৰাই সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ সাধনাত ব্ৰতী হৈছিল। প্ৰয়াত বড়োৰ কেইখনমান উল্লেখযোগ্য গ্ৰন্থ হৈছে 'ডা লিটাৰেচাৰ অৱ দি বড়োছ : এন ইণ্ট্ৰ'ডাকছন' (The Literature of the Bodos: An Introduction), 'এ হিষ্টৰী অৱ বড়ো লিটাৰেচাৰ' (A History of Boro Literature), 'দা ফ্লুইট এণ্ড দি হাৰ্প' (The Flute and The Harp) ইত্যাদি। বড়ো ভাষাত কেইবাখনো গ্ৰন্থ ৰচনা কৰা সাহিত্যিক বড়োৱে অসমীয়া ভাষাতো ৪ খন গ্ৰন্থ ৰচনা কৰি থৈ গৈছে। বাতৰি-কাকতৰ নিয়মীয়া প্ৰবন্ধকাৰ তথা অসমৰ বিভিন্ন জাতি-জনগোষ্ঠীৰ মাজত সমন্বয়ৰ বাৰ্তা বিলাই অহা বড়োৱে সাহিত্য সৃষ্টিৰ লগতে এগৰাকী অভিনয় শিল্পী হিচাপেও ১২ খন বড়ো ভাষাৰ চলচ্চিত্ৰত অভিনয় কৰিছিল। অসমৰ জাতীয় সংগীত 'অ' মোৰ আপোনাৰ দেশ' বড়ো ভাষালৈ অনুবাদ কৰা সাহিত্যিক বড়োৱে অসমীয়া চলচ্চিত্ৰ, ধাৰাবাহিক আৰু নাটকতো অভিনয় কৰিছিল আৰু অসংখ্য গীতত সুৰ প্ৰদান কৰিছিল। ২০১৭ চনৰ পৰা ২০২৩ চনলৈ বড়ো সাহিত্য সভাৰ সভাপতিৰ পদ অলংকৃত কৰা বড়ো ডাঙৰীয়াই সাহিত্য অকাডেমিৰ বড়ো ভাষাৰ উপদেষ্টা পৰিষদৰ আহ্বায়কৰ দায়িত্বও পালন কৰিছিল।

প্ৰবীণ সাংবাদিক

ধীৰেন্দ্ৰনাথ চক্ৰৱৰ্তীৰ দেহাৱসান

যোৱা ২২ ফেব্ৰুৱাৰী তাৰিখে প্ৰবীণ সাংবাদিক তথা তথ্য আৰু জনসংযোগ বিভাগৰ প্ৰাক্তন সঞ্চালক ধীৰেন্দ্ৰনাথ

চক্ৰৱৰ্তীৰ ৯৭ বছৰ বয়সত দেহাৱসান ঘটে। ১৯২৮ চনত যোৰহাটৰ বালিগাঁৱত জন্মগ্ৰহণ কৰা চক্ৰৱৰ্তীয়ে শিক্ষা সমাপ্ত কৰি ১৯৫৫ চনত আছাম ট্ৰিবিউন কাকতৰ উপ-সম্পাদক হিচাপে

যোগদান কৰি কৰ্মজীৱনৰ পাতনি মেলে। ১৯৫৭ চনত সাংবাদিকতা এৰি তেওঁ অসম চৰকাৰৰ তথ্য আৰু জনসংযোগ বিভাগত যোগদান কৰি ১৯৮৯ চনত বিভাগটোৰ সঞ্চালক পদৰ পৰা অৱসৰ গ্ৰহণ কৰে। অৱসৰৰ পাছত ১৯৯১ চনত তেওঁ দৈনিক জনমভূমি কাকতৰ সম্পাদকৰ দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰে আৰু পৰবৰ্তী সময়ত আজিৰ বাতৰি, নৰ্থ-ইষ্ট অৱজাৰ্ভাৰ, নতুন অসম, দৈনিক অসম, নতুন দৈনিক, প্ৰাগজ্যোতিষ আদি কাকতৰো সম্পাদকৰ গুৰুদায়িত্ব পালন কৰিছিল।

সামাজিকভাৱে অতি সক্ৰিয় তথা স্পষ্টবাদী চক্ৰৱৰ্তীয়ে অসম জ্যেষ্ঠ নাগৰিক সন্মিলন, কামৰূপ মহানগৰ সাহিত্য সভা, অম্বিকাগিৰী ৰায়চৌধুৰী সোঁৱৰণী ন্যাস, জানেলিষ্ট এছ'চিয়েছন অৱ আছাম আদি গঠনত অতি সক্ৰিয় ভূমিকা পালন কৰিছিল।

মিলান শীতকালীন অলিম্পিকৰ সামৰণি

যোৱা ৬ ফেব্ৰুৱাৰীৰ পৰা ২২ ফেব্ৰুৱাৰীলৈকে ইটালীত ২৩ সংখ্যক শীতকালীন অলিম্পিকৰ সফল সামৰণি পৰে। এই বৰ্ষত ৯২খন দেশৰ মুঠ ২৯০০ গৰাকী খেলুৱৈয়ে ১৬বিধ খেলৰ ১১৬টা শিতানত প্ৰতিদ্বন্দ্বিতা আগবঢ়ায়। ১৯২৪ চনত শুভাৰম্ভ কৰা শীতকালীন অলিম্পিকত ৰাছিয়া অংশগ্ৰহণ পৰা বিৰত থাকে আৰু সংযুক্ত আৰব আমীৰ শ্বাহীয়ে প্ৰথমবাৰৰ বাবে অংশগ্ৰহণ কৰে। ৬ ফেব্ৰুৱাৰীত ইটালীৰ ৰাষ্ট্ৰপতি চাৰ্জিও মটাৰেলাই শুভ উদ্বোধন কৰা তথা ৬ বিলিয়ন মাৰ্কিন ডলাৰ ব্যয় সাপেক্ষ এই বৰ্ষৰ অলিম্পিকৰ ম'টো (motto) হৈছে—ইটছ ইয়োৰ ভাইব (It's your vibe)। পৰবৰ্তী শীতকালীন অলিম্পিক আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ লছ এঞ্জেলছত অনুষ্ঠিত হ'ব। নবৰেই এই প্ৰতিযোগিতাত সৰ্বাধিক পদক লাভ কৰে। আনহাতে ভাৰতে এটাও পদক লাভ কৰিবলৈ সক্ষম নহ'ল। ❖

■ সংগ্ৰহ : কুশল গোস্বামী

খবৰৰ লেছেৰি বোটলা

- (২১ জানুৱাৰী ২০২৬ ৰ পৰা ২০ ফেব্ৰুৱাৰী ২০২৬লৈ)
- ২২ জানুৱাৰী : নুমলীগড় শোধানাগাৰ কৰ্তৃপক্ষই ব্ৰহ্মপুত্ৰ নদীৰ তলেৰে নিৰ্মিত ১৬৩৫ কিলোমিটাৰ দৈৰ্ঘ্যৰ নুমলীগড়-পাৰাদীপ পাইপ লাইন সফলতাৰে স্থাপন কৰে।
- ২৫ জানুৱাৰী : প্ৰখ্যাত সাংবাদিক তথা সাহিত্যিক মাৰ্ক তুলীৰ ৯০ বছৰ বয়সত দেহাৱসান ঘটে।
- ২৭ জানুৱাৰী : আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ চিনেটে ভাৰতৰ ৭৭ সংখ্যক গণৰাজ্য দিৱসক সন্মান জনাবৰ বাবে প্ৰস্তাৱ গ্ৰহণ কৰে।
- ২৮ জানুৱাৰী : উৰাজাহাজ দুৰ্ঘটনাত মহাৰাষ্ট্ৰৰ উপ-মুখ্যমন্ত্ৰী অজিত পাৱাৰৰ মৃত্যু হয়।
- ৩০ জানুৱাৰী : কেন্দ্ৰীয় গৃহমন্ত্ৰী অমিত শ্বাহে ডিব্ৰুগড়ত অসম বিধানসভাৰ দ্বিতীয়টো চৌহদৰ আধাৰশিলা স্থাপন কৰে।
- ৩১ জানুৱাৰী : মহাৰাষ্ট্ৰৰ প্ৰথমগৰাকী মহিলা উপ-মুখ্যমন্ত্ৰীৰূপে সুনেন্দ্ৰা পাৱাৰে শপত গ্ৰহণ কৰে।
- ১ ফেব্ৰুৱাৰী : বেলুচিস্তানৰ মুক্তি বিদ্ৰোহত এদিনতে প্ৰায় ২০০ লোকৰ প্ৰাণহানি হয়।
- ২ ফেব্ৰুৱাৰী : আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ ৰাষ্ট্ৰপতি ড'নাল্ড ট্ৰাম্পে ভাৰতৰ ওপৰত আৰোপ কৰা আমদানি শুল্ক ৫০ শতাংশৰ পৰা ১৮ শতাংশলৈ হ্ৰাস কৰা বুলি ঘোষণা কৰে।
- ৩ ফেব্ৰুৱাৰী : ভাৰতৰ ডিফেন্স ৰিছাৰ্চ এণ্ড ডেভেলপমেণ্ট অৰ্গেনাইজেছনে (ডিআৰডিঅ') ওড়িশাৰ চান্দিপুৰত সফলতাৰে মিছাইল উৎক্ষেপণ কৰি ইতিহাস ৰচনা কৰে।
- ৪ ফেব্ৰুৱাৰী : বিজেপি দলৰ যুৱনাম খেমটাণ্ড সিঙে মণিপুৰৰ ১৩ সংখ্যক মুখ্যমন্ত্ৰী হিচাপে শপত গ্ৰহণ কৰে।
- ৫ ফেব্ৰুৱাৰী : ম্যানমাৰৰ সাধাৰণ নিৰ্বাচনত ইউএছডিপি (Union Solidarity and Development Party) দলে নিৰংকুশ সংখ্যাগৰিষ্ঠতা লাভ কৰি গণতান্ত্ৰিক চৰকাৰ গঠন কৰে।
- ৭ ফেব্ৰুৱাৰী : ফ্ৰান্সৰ লা নুচিয়াত (La Nucia) অনুষ্ঠিত বক্সম-২৬ বক্সিং প্ৰতিযোগিতাত লাভলীনা বৰগোহাঁয়ে স্বৰ্ণ পদক (৭৫ কেজি শাখাত) লাভ কৰে।
- ১৯ অনূৰ্ধ্ব মহিলা ছাফ ফুটবল প্ৰতিযোগিতাত ভাৰতে চেম্পিয়ন খিতাপ দখল কৰে।
- ১০ ফেব্ৰুৱাৰী : ভাৰতৰ নিৰ্বাচন আয়োগে অসমৰ চূড়ান্ত ভোটাৰ তালিকা (২,৪৯,৫৮,১৩৯জন) প্ৰকাশ কৰে।
- ভাৰত আৰু ইংলণ্ডৰ মাজত সামাজিক নিৰাপত্তা (Social Security) শীৰ্ষক চুক্তি স্বাক্ষৰিত হয়।
- ১১ ফেব্ৰুৱাৰী : ভাৰতৰ ৰাষ্ট্ৰীয় সংগীত 'জন গণ মন' গোৱাৰ আগত ৰাষ্ট্ৰীয় গীত 'বন্দে মাতৰম' গাব লাগিব বুলি কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে জাননী জাৰি কৰে।
- ১৩ ফেব্ৰুৱাৰী : 'বেলকনিত ভগৱান' আৰু 'শব্দ, নিশব্দ কোলাহল' নামৰ চলচ্চিত্ৰ দুখনে ক্ৰমে ২০২০ আৰু ২০২১ বৰ্ষৰ শ্ৰেষ্ঠ ৰাজ্যিক চলচ্চিত্ৰ বঁটা লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হয়।
- ১৪ ফেব্ৰুৱাৰী : গহপুৰ-নুমলীগড় সংযোগী ১৮,৬৬২ কোটি টকা ব্যয়সাপেক্ষ ব্ৰহ্মপুত্ৰ নদীৰ তলেৰে ৰেল-স্থলপথ সুৰংগ নিৰ্মাণত কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে অনুমোদন জনায়।
- ১৭ ফেব্ৰুৱাৰী : বিত্তমন্ত্ৰী অজন্তা নেওগে বিধানসভাত ৬২,২৯৪ কোটি টকাৰ অন্তৰ্জাতিকালীন বাজেট দাখিল কৰে।
- ১৮ ফেব্ৰুৱাৰী : ২৫খন দেশৰ অংশগ্ৰহণেৰে ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ত আন্তৰ্জাতিক সাহিত্য মহোৎসৱ আৰম্ভ হয়।
- ১৯ ফেব্ৰুৱাৰী : কেন্দ্ৰীয় মাধ্যমিক শিক্ষা পৰিষদে বছৰত দুবাৰ দশম শ্ৰেণীৰ পৰীক্ষা অনুষ্ঠিত কৰিব বুলি আৰু প্ৰথমবাৰ অৱতীৰ্ণ নোহোৱাকৈ দ্বিতীয়বাৰ পৰীক্ষাত অৱতীৰ্ণ হ'ব নোৱাৰিব বুলি জাননী জাৰি কৰে।
- ২০ ফেব্ৰুৱাৰী : আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ উচ্চতম ন্যায়ালয়ে ৰাষ্ট্ৰপতি ড'নাল্ড ট্ৰাম্পে আৰোপ কৰা (বিভিন্ন দেশৰ সামগ্ৰীৰ ওপৰত) অতি উচ্চ শুল্ক অবৈধ বুলি ঘোষণা কৰে। ❖

■ সংগ্ৰহ : কুশল গোস্বামী

ভাৰতৰ ২০২৬-২৭ বিত্তীয় বৰ্ষৰ কেন্দ্ৰীয় বাজেট এটি চমু অৱলোকন

■ ৰোহিনী কুমাৰ গোস্বামী

যোৱা ১ ফেব্ৰুৱাৰী ২০২৬ তাৰিখে ভাৰতৰ কেন্দ্ৰীয় বিত্তমন্ত্ৰী নিৰ্মলা সীতাৰমণে লোকসভাত ভাৰতৰ ২০২৬-২৭ বিত্তীয় বৰ্ষৰ বাবে প্ৰায় ৫৩.৫ লাখ কোটি টকাৰ কেন্দ্ৰীয় বাজেট দাখিল কৰে। কেন্দ্ৰীয় বিত্তমন্ত্ৰী হিচাপে উত্থাপন কৰা নিৰ্মলা সীতাৰমণৰ এইখন আছিল তেওঁৰ নৱমখন বাজেট। প্ৰায় নব্বৈ মিনিট সময়জুৰি উত্থাপন কৰা বাজেটখনৰ জৰিয়তে বিত্তমন্ত্ৰীগৰাকীয়ে ২০৪৭ চনৰ ভিতৰত বিকশিত ভাৰতৰ সপোনক বাস্তৱায়িত কৰাৰ বাবে কেন্দ্ৰৰ মোড়ী চৰকাৰৰ তিনিটা বিশেষ কৰ্তব্যৰ কথা উল্লেখ কৰে। সেইকেইটা হ'ল—

১। বিশ্বৰ পৰিবৰ্তিত প্ৰতিযোগিতামূলক পৰিস্থিতিত উৎপাদনশীলতা আৰু প্ৰতিযোগিতাৰ সক্ষমতা বৃদ্ধিৰ জৰিয়তে অৰ্থনৈতিক বিকাশৰ গতি ত্বৰান্বিত কৰা আৰু অনিশ্চিত বিশ্ব পৰিবেশৰ লগত খাপ খাবলৈ সক্ষমতা অৰ্জন কৰা।

২। ভাৰতৰ এশ সাতছল্লিশ কোটি জনগণৰ আশা-আকাংক্ষা পূৰণ কৰা আৰু জনগণৰ সক্ষমতা বৃদ্ধিৰ জৰিয়তে ভাৰতৰ প্ৰগতিৰ যাত্ৰাত সাধাৰণ লোকৰ অংশগ্ৰহণ সুদৃঢ় কৰা।

৩। 'সবকা সাথ সবকা বিকাশ' এই ধাৰণাৰ সৈতে সামঞ্জস্য ৰাখি প্ৰতিটো পৰিয়াল, গোষ্ঠী, অঞ্চলৰ লোকে প্ৰতিটো ক্ষেত্ৰত সুযোগ-সুবিধা লাভ কৰাৰ লগতে এই ক্ষেত্ৰত যাতে সকলো জনগণে অৰ্থপূৰ্ণ অংশগ্ৰহণ কৰিব পাৰে সেইটো সুনিশ্চিত কৰা।

২০২৬-২৭ বিত্তীয় বৰ্ষৰ বাজেট ধাৰ্য্য ধনৰ পৰিমাণ হ'ল ৫৩ লাখ ৪৭ হাজাৰ কোটি টকা। বছৰটোত ভাৰতৰ মুঠ ৰাজহ সংগ্ৰহ হ'ব প্ৰায় ৩৫ লাখ ৩৩ হাজাৰ

কোটি টকা। কৰ সংগ্ৰহৰ পৰিমাণ হ'ব ২৮ লাখ ৬৭ হাজাৰ কোটি টকা আৰু অনাকৰ সংগ্ৰহ হ'ব প্ৰায় ৬৬ লাখ ৬২ হাজাৰ কোটি টকা। দেশৰ মূলধন সংগ্ৰহৰ পৰিমাণ হ'ব প্ৰায় ১৮ লাখ ১৪ হাজাৰ কোটি টকা। দেশৰ বিত্তীয় ঘাট হ'ব ৪.৩ শতাংশ, য'ত বছৰি প্ৰায় ৭ শতাংশ বিকাশৰ হাৰ আশা কৰা হৈছে।

ভাৰতৰ সুস্থিৰ অৰ্থনৈতিক বিকাশৰ গতিধাৰা অব্যাহত ৰখাৰ বাবে বাজেটত ছটা উদ্যোগৰ প্ৰস্তাৱ ৰখা হৈছে। ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ বুনয়াদী গাঁথনি সুদৃঢ় কৰাৰ বাবে বায়'ফাৰ্মা (bio-pharma) শক্তি আঁচনিৰ জৰিয়তে ঔষধৰ বজাৰখন শক্তিশালী কৰা, ছেমিকণ্ডাক্টৰ উদ্যোগৰ প্ৰসাৰ ঘটোৱা, ইলেকট্ৰনিকছৰ উপাংশ উৎপাদন আঁচনিত চল্লিছ হাজাৰ কোটি টকা বিনিয়োগ কৰা, খনিজ সম্পদ আহৰণত গুৰুত্ব প্ৰদান কৰি ওড়িশা, কেৰালা, তামিলনাডু আৰু অন্ধ্ৰপ্ৰদেশ ৰাজ্যক সামৰি 'ৰেয়াৰ আৰ্থ ক'ৰিড'ৰ (Rare Earth Corridor) স্থাপন কৰা, মূলধন উদ্যোগৰ বিকাশৰ বাবে উচ্চ প্ৰযুক্তিসম্পন্ন কেন্দ্ৰ স্থাপনৰ বাবে বিশেষ আঁচনি গ্ৰহণ কৰা আদি এইবাৰৰ কেন্দ্ৰীয় বাজেটৰ উল্লেখনীয় দিশ।

ভাৰতৰ প্ৰধানমন্ত্ৰী নৰেন্দ্ৰ মোডীয়ে ২০২৬-২৭ বৰ্ষৰ বাজেটে ভাৰতক তৃতীয় বৃহৎ অৰ্থনীতিত পৰিণত কৰিব বুলি মন্তব্য কৰাৰ লগতে ইয়াক যুৱ শক্তিৰ বাজেট আখ্যা দিছে। বাজেটখনৰ জৰিয়তে যুৱশক্তিৰ নিয়োগৰ সুবিধা বৃদ্ধিৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি আই টি আইবোৰ উন্নীত কৰাৰ ওপৰত গুৰুত্ব প্ৰদান কৰা হৈছে। তদুপৰি কৃষি আৰু গ্ৰাম্য উন্নয়ন সাধন কৰা; সমগ্ৰ দেশত পাঁচখনকৈ বিশ্ববিদ্যালয় টাউনশ্বিপ নিৰ্মাণ কৰা; তিনিখনকৈ অল ইণ্ডিয়া ইন্সটিটিউট অৱ আয়ুৰ্বেদ স্থাপন কৰা; দেশৰ

অর্থনীতি

আগশাৰীৰ অৰ্থনৈতিক ক্ষেত্ৰসমূহক সংযোগ কৰিব পৰাকৈ সাতটা নতুন হাইস্পীড ৰেল কৰিড'ৰ নিৰ্মাণ কৰা; বহনক্ষম গৃহৰ ব্যৱস্থা, সমূহীয়া পৰিবহণ আৰু নগৰ অঞ্চলৰ আন্তঃগাঁথনি নবীকৰণ কৰা; স্বনিৰ্ভৰশীলতাক উদগনি যোগোৱাৰ বাবে মেগা টেক্সটাইল পাৰ্ক (mega textile park) আৰু নেছনেল ফাইবাৰ স্কীম (national fibre scheme) স্থাপন কৰা আদি কেন্দ্ৰীয় বাজেটৰ কিছুমান উল্লেখনীয় দিশ।

২০২৬-২৭ বৰ্ষৰ কেন্দ্ৰীয় বাজেটত প্ৰতিৰক্ষা, আন্তঃগাঁথনি, কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তা আদি ক্ষেত্ৰত বিপুল পৰিমাণৰ বিনিয়োগ কৰাৰ বাবে ধনৰ আবণ্টন দিছে। এই ক্ষেত্ৰত প্ৰতিৰক্ষাত সৰ্বাধিক ৭.৮৫ লাখ কোটি টকাৰ আবণ্টন দিয়া হৈছে। সাধাৰণ বাজেটৰ লগতে ৰেল বাজেটৰ জৰিয়তে ৰেল বিভাগৰ বাবে ২.৯৩ লাখ কোটি টকা ধাৰ্য্য কৰা হৈছে। বাজেটত সোতৰবিধ জীৱনদায়িনী ঔষধৰ লগতে বৈদ্যুতিক গাড়ীৰ বেটাৰী, চামৰাৰ সামগ্ৰী, স্মাৰ্ট ফোন, খেলৰ সামগ্ৰী, সৌৰশক্তিৰ পেনেল, বিদেশত শিক্ষাগ্ৰহণ, বিদেশ ভ্ৰমণৰ পেকেজ, পাৰমাণৱিক শক্তি প্ৰকল্পৰ সামগ্ৰী, কেমেৰা, টিভিকে ধৰি বহুতো সামগ্ৰীৰ দাম কমাব কথাত উল্লেখ কৰা হৈছে। ইয়াৰ বিপৰীতে ধঁপাত, কিছুসংখ্যক খনিজ পদাৰ্থ, কিছুসংখ্যক বিদেশী

সামগ্ৰী, কয়লা, কফিকে ধৰি অনেক সামগ্ৰীৰ দাম বৃদ্ধিৰ কথা উল্লেখ কৰা হৈছে।

উত্তৰ-পূবৰ ড'নাৰ মন্ত্ৰালয়লৈ ১৫ শতাংশ বাজেট বৃদ্ধি কৰাৰ লগতে উত্তৰ-পূব পৰিষদৰ বাবে ৮২৫ কোটি টকা, উত্তৰ-পূবৰ বিশেষ আন্তঃগাঁথনি উন্নয়নৰ বাবে ২,৫০০ কোটি টকা, পি এম ডিভাইন আঁচনিৰ বাবে ২,৩০৬ কোটি টকা, উত্তৰ-পূব হস্ত শিল্প নিগমৰ বাবে ৫৫.৭৫ কোটি টকা, নেডফিৰ বাবে ১০০ কোটি টকা ধাৰ্য্য কৰা হৈছে। ইয়াৰ বিপৰীতে জলসম্পদ আৰু নদী উন্নয়নৰ বাজেট হ্রাস কৰা হৈছে।

ভাৰতৰ বিৰোধী দলসমূহে কেন্দ্ৰীয় বাজেটক আন্তঃসাৰশূন্য, অদূৰদৰ্শী, পৰিকল্পনাবিহীন, মহিলা-কৃষক আৰু দৰিদ্ৰবিৰোধী বাজেট আখ্যা দিছে। কিন্তু শাসক দলে ইয়াক প্ৰগতিশীল, দূৰদৰ্শী, আত্মনিৰ্ভৰ আৰু বিকশিত ভাৰতৰ প্ৰতিফলন ঘটাব বাজেট হিচাপে ইয়াক অভিহিত কৰিছে। ভাৰতৰ কেন্দ্ৰীয় বাজেটক উচ্চাকাঙ্ক্ষী আখ্যা দি ভাৰতৰ প্ৰধানমন্ত্ৰী নৰেন্দ্ৰ মোডীয়ে ২০২৬-২৭ বিত্তীয় বৰ্ষৰ কেন্দ্ৰীয় বাজেটৰ বিষয়ে মন্তব্য প্ৰদান কৰিছে এনেদৰে— “এই ঐতিহাসিক বাজেটে ভাৰতক বিশ্বৰ তৃতীয় বৃহৎ অৰ্থনীতিৰূপে গঢ়ি তুলিব। ইয়াত মূল্যবৃদ্ধি ৰোধৰ ব্যৱস্থা আছে। আত্মনিৰ্ভৰ ভাৰত প্ৰকল্পকো ই নতুন মাত্ৰা দিব, সুদৃঢ় হ'ব বিকশিত ভাৰত।” ❖

নিবন্ধ

চিম্পাঞ্জীৰ বন্ধুগৰাকী

■ অপৰাজিতা দত্ত

(টোকা : প্ৰাইমেট'লজিষ্ট (primatologist) : যিয়ে চিম্পাঞ্জী, গিবন, লেমুৰ, গৰিলা আদি মানুহৰ ওচৰ সম্পৰ্কীয় প্ৰজাতিৰ বিষয়ে গৱেষণা কৰে।)

লণ্ডনৰ এখন সৰু চহৰ হেম্পষ্টেড (Hampstead)। ইয়াতে ১৯৩৪ চনত জন্ম হৈছিল এগৰাকী ছোৱালীৰ। তেওঁৰ নাম জানী গুডল (Jane Goodall)। কোনোনা জানিছিল এই জানী গুডলেই এসময়ত পৃথিৱীবিখ্যাত প্ৰাইমেট'লজিষ্ট (primatologist) হৈ নিজৰ নাম অমৰ কৰি যাব !

জানীয়ে নিজে কৈছিল যে সৰুতে এবাৰ দেউতাকে তেওঁক খেলিবলৈ এটা পুতলা চিম্পাঞ্জী আনি দিছিল

আৰু সেই পুতলাটোৰ সৈতে খেলি খেলিয়েই তেওঁৰ চিম্পাঞ্জীৰ সৈতে এক নিবিড় সম্পৰ্ক গঢ়ি উঠিছিল। তেওঁৰ বয়স যেতিয়া ১০ বছৰমান আছিল। তেতিয়াই হেনো তেওঁ মাকক কৈছিল যে ডাঙৰ হৈ তেওঁ চিম্পাঞ্জীৰ সৈতে হাবিত থাকিব। হাবিতেই ডাঙৰ হৈ জীৱ-জন্তুৰ সৈতে থকা কাল্পনিক 'টাৰ্জান'ৰ সাধু শুন শুন টাৰ্জানৰ প্ৰতি তেওঁৰ এক বিশেষ দুৰ্বলতা গঢ় লৈ

নিবন্ধ

উঠিছিল। সেয়াই হয়তো
তেওঁক পৃথিবীবিখ্যাত
প্ৰাইমেট'লজিষ্ট জানী গুডল
হোৱাৰ ক্ষেত্ৰত অবিহণা
যোগাইছিল।

বিশিষ্ট জীৱাশ্মবিজ্ঞানী

লুইছ লেইকীৰ (Louis Leaky) তত্ত্বাৱধানত জানীয়ে
গৱেষণা আৰম্ভ কৰিছিল। তেওঁৰ গৱেষণাৰ বিষয় আছিল
চিম্পাঞ্জীৰ জীৱনশৈলী আৰু আচৰণ। ১৯৬০ চনত
জানীয়ে টাঞ্জানিয়াৰ গমবে ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানত (Gombe
National Park) তেওঁৰ গৱেষণা আৰম্ভ কৰে। বছৰ
পাছত বছৰ ধৰি তেওঁ আফ্ৰিকাৰ হাবিত গৰিলাবোৰৰ
লগত থাকি সিহঁতৰ জীৱনশৈলী, আচৰণ আদিৰ বিষয়ে
বিতং তথ্য আহৰণ কৰে। প্ৰাণীৰ আচৰণৰ এনে বৈজ্ঞানিক
অধ্যয়নৰ তেওঁ বাটকটীয়া। প্ৰথম অৱস্থাত চিম্পাঞ্জীবোৰ
তেওঁৰ ওচৰ চপা নাছিল। কিন্তু লাহে লাহে সিহঁতে
তেওঁক নিজৰ কৰি লৈছিল, যাৰ ফলত জানীৰ সিহঁতক
নিৰীক্ষণ কৰিবলৈ সুবিধা হৈছিল। সচৰাচৰ এনে
গৱেষণাত জন্তুবোৰক চিনিবলৈ একো একোটা নম্বৰ দিয়া
হয়। ইয়াৰ পৰিবৰ্তে জানীয়ে সিহঁতক একো একোটা
নামেৰে নিজস্ব পৰিচয় দিছিল।

দীৰ্ঘদিন ধৰি চিম্পাঞ্জীৰ সৈতে বাস কৰি সিহঁতক
নিৰীক্ষণ কৰা জানীয়ে চিম্পাঞ্জী সম্পৰ্কে কেতবোৰ
সিদ্ধান্ত লিপিবদ্ধ কৰিছিল। জানীয়ে দেখিছিল যে
চিম্পাঞ্জীৰ কিছুমান কথাত মানুহৰ সৈতে মিল আছে।
মানুহে ভবাৰ দৰে মানুহেই একমাত্ৰ নিজে চিন্তা কৰি
উদ্ভাৱন কৰিব পৰা জীৱ নহয়। চিম্পাঞ্জীৰো তেনে
চিন্তাশক্তি আছে। পাৰ্থক্যটো হ'ল—মানুহৰ ক্ষেত্ৰত এই
চিন্তাশক্তি বহুত আগবাঢ়া আৰু উচ্চ, কিন্তু চিম্পাঞ্জীৰ
ক্ষেত্ৰত ই একেবাৰে সাধাৰণ পৰ্যায়ত আছে। মানুহৰ
দৰেই চিম্পাঞ্জীয়ে সঁজুলি ব্যৱহাৰ কৰি কাম কৰিব জানে।
উই হাফলু এটাৰ পৰা কেনেকৈ সঁজুলিৰে উইপোক

উলিয়াই চিম্পাঞ্জী এটাই খাই আছিল
সেই কামটোৰ জানীয়ে কৰা এটা
ভিডিঅ'ই চাঞ্চল্যৰ সৃষ্টি কৰিছিল।
তদুপৰি জানীৰ গৱেষণাত প্ৰকাশ
পাইছিল যে মানুহৰ দৰেই চিম্পাঞ্জীৰ
আবেগ-অনুভূতি আছে, সামাজিক

ভাৰেও সিহঁত সংঘবদ্ধ, সিহঁতে আনকি মতভেদ হ'লে
পৰিকল্পিতভাৱে কাজিয়া কৰিবও জানে। আবেগিকভাৱে
চিম্পাঞ্জীবোৰ মানুহৰ দৰে ইমানেই একে যে এবাৰ
গৱেষণাৰ বাবে পিঞ্জৰাবদ্ধ চিম্পাঞ্জী এটাক যেতিয়া হাবিত
এৰি দিয়া হ'ল, চিম্পাঞ্জীটোৱে জানীৰ পৰা বিদায় লোৱাৰ
পৰত একেবাৰে মানুহৰ দৰে সাবটি লৈ বিদায় জনাইছিল।
তদুপৰি জানীৰ মতে চিম্পাঞ্জীয়ে বিচ্ছেদৰ দুখত
মৃত্যুমুখতো পৰিব পাৰে। জানীয়ে নিৰীক্ষণ কৰিছিল যে
এবাৰ এটা চিম্পাঞ্জীৰ পোৱালিয়ে মাকৰ মৃত্যুৰ পাছত
দলটোৰ লগত গৈছিল যদিও পুনৰ ঘূৰি আহি মাকৰ মৃত্যু
হোৱা ঠাইতে মনৰ দুখত মৃত্যুক আঁকোৱালি লৈছিল।
এনে বহু তথ্য ১৯৬৬ চনত প্ৰকাশ পোৱা জানীৰ গৱেষণা
গ্ৰন্থ 'বিহেভিয়াৰ অৱ ফ্ৰী-লিভিং চিম্পাঞ্জী'ত
(Behaviour of Free-Living Chimpanzee) উল্লেখ
কৰা হৈছে। তেওঁৰ আন এখন গ্ৰন্থ ইন দা ছেডো অৱ মেন
(In the Shadow of Man) পৃথিবীৰ ৪৮টা ভাষালৈ
অনূদিত হৈছে। তেওঁ ৩২ খন গৱেষণামূলক গ্ৰন্থ প্ৰণয়ন
কৰে। গোটেই জীৱন জুৰি চিম্পাঞ্জীৰ বিষয়ে গৱেষণা
কৰা জানী গুডলৰ গৱেষণাই মানুহৰ ক্ৰমবিকাশৰ
বৈজ্ঞানিক অধ্যয়নত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছে।
১৯৭৭ চনত তেওঁ জানী গুডল ইন্সটিটিউট প্ৰতিষ্ঠা কৰে।
এই অনুষ্ঠানটোৱে বন্যপ্ৰাণী সংৰক্ষণ, বন্যভূমি সংৰক্ষণ,
গৱেষণা আৰু বন্যপ্ৰাণীৰ ওপৰত কৰা অনৈতিক
কাৰ্যকলাপৰ বিৰোধিতা আদিৰ ক্ষেত্ৰত কাম কৰি
আহিছে। ২০২৫ চনৰ ১ অক্টোবৰত এইগৰাকী মহান
বিজ্ঞানীৰ মৃত্যু হয়। ❖

তোমালোকৰ বাবে প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিওঁতাসকল, ফেব্ৰুৱাৰী, ২০২৬

নিচান প্ৰতীম ভৰদ্বাজ (অষ্টম গ), পল ভৰালী (সপ্তম গ), খ্যাতিকমল কলিতা (ষষ্ঠ খ),

কুনাল কিশোৰ শৰ্মা (সপ্তম ঘ) ❖

অন্বেষণ, ১ মাৰ্চ ২০২৬ / পৃষ্ঠা ১০

চলচ্চিত্ৰ নিৰ্মাতা হিচাপে জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা

■ কৃষ্টিমান কলিতা

পঞ্চম শ্ৰেণী

অসমীয়া সাহিত্য, কলা-সংস্কৃতি জগতৰ চিৰনমস্য ব্যক্তিসকলৰ ভিতৰত এগৰাকী অন্যতম ব্যক্তি হ'ল জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা।

বহুমুখী প্ৰতিভাবান জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা আছিল একাধাৰে এগৰাকী কবি, শিশু সাহিত্যিক, গীতিকাৰ, সুৰকাৰ, নাট্যকাৰ আৰু এগৰাকী সচেতন স্বাধীনতা সংগ্ৰামী। জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালাৰ জন্ম হৈছিল ১৯০৩ চনৰ ১৭ জুন তাৰিখে ডিব্ৰুগড় জিলাৰ তামোলবাৰী চাহ বাগিচাত। জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালাৰ পিতৃ পৰমানন্দ আগৰৱালা এগৰাকী সংস্কৃতিবান লোক আছিল। জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালাই শৈশৱৰ বেছিভাগ সময় তামোলবাৰী চাহ বাগিচাতে কটাইছিল। পাছত তেওঁ পিতৃ-মাতৃৰ লগত ককাদেউতাকে তেজপুৰত নিৰ্মাণ কৰা পকী নামৰ ঘৰটোলৈ আহে।

তেওঁ স্কুলীয়া শিক্ষা তেজপুৰ, ডিব্ৰুগড় আৰু কলিকতাত সমাপ্ত কৰি উচ্চ শিক্ষাৰ বাবে ১৯২৬ চনৰ ছেপ্টেম্বৰ মাহত বিলাতলৈ যাত্ৰা কৰে। তেওঁ স্কটলেণ্ডৰ এডিনবৰা বিশ্ববিদ্যালয়ত নামভৰ্তি কৰে। তাতে তেওঁ বোলছবি নিৰ্মাণ সম্পৰ্কে শিক্ষা ল'বলৈ মন মেলে। সেয়ে তেওঁ এই শিক্ষা ল'বৰ বাবে লণ্ডনৰ পৰা জাৰ্মানীলৈ যাত্ৰা কৰে। তাতে তেওঁ বোম্বে টকীজৰ প্ৰতিষ্ঠাতা হিমাংশু ৰায়ক লগ পায়। হিমাংশু ৰায়ৰ সহযোগিতাতে জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালাদেৱে বোলছবি নিৰ্মাণৰ প্ৰশিক্ষণ লয়।

বিদেশৰ পৰা ঘূৰি অহাৰ পাছতে তেওঁ স্বাধীনতা আন্দোলনত নামি পৰিছিল আৰু তেতিয়া বৃটিছে তেওঁক গ্ৰেপ্তাৰ কৰি ১৫ মাহ কাৰাবাস দিয়ে। কাৰাগাৰত থাকোঁতেই তেওঁ প্ৰথমখন অসমীয়া চলচ্চিত্ৰ জয়মতী নিৰ্মাণৰ পৰিকল্পনা কৰে। কাৰাবাসৰ পৰা মুক্তি পালেই জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালাই জয়মতী বোলছবিৰ বাবে অভিনেতা-অভিনেত্ৰীৰ অনুসন্ধান আৰম্ভ কৰে।

জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালাই ১৯৩৩ চনত ভোলাগুৰি চাহ বাগিচাত প্ৰযোজনা প্ৰতিষ্ঠান চিত্ৰলেখা মুভিট'ন প্ৰতিষ্ঠা কৰে। জয়মতী চলচ্চিত্ৰখনৰ বাবে জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালাই বহুত কষ্ট কৰিব লগা হৈছিল। তেওঁ বিশেষকৈ চলচ্চিত্ৰখনৰ মূল নাৰী চৰিত্ৰ জয়মতীৰ বাবে অভিনেত্ৰীৰ অনুসন্ধান কৰিবলৈ বেছি কষ্ট

কৰিব লগা হৈছিল।

জয়মতী চৰিত্ৰটোৰ বাবে অৱশেষত তেওঁ আইদেউ সন্দিকৈ নামৰ যুৱতীগৰাকীক নিৰ্বাচন কৰে। আইদেউ সন্দিকৈয়ে বৰ সুন্দৰকৈ এই চৰিত্ৰটোত অভিনয় কৰিছিল। জয়মতী বোলছবিখনত কলাগুৰু বিষ্ণুপ্ৰসাদ ৰাভা, নটসূৰ্য্য ফণী শৰ্মা আদি বহুকেইজন বৰেণ্য ব্যক্তিয়েও অভিনয় কৰিছিল। জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালাই চলচ্চিত্ৰখনৰ বাবে লাগতিয়াল পুৰণি সামগ্ৰীসমূহ সত্ৰ আৰু বিভিন্ন ঠাইৰ মানুহৰ ঘৰৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰিছিল। এই জয়মতী চলচ্চিত্ৰখনৰ সম্পাদনাৰ কাম ঢাকাত কৰা হৈছিল। তাতে তেওঁ জানিব পাৰিলে যে শ্বুটিঙৰ সময়ত বাণীবদ্ধ কৰা শব্দবোৰ অহা নাই, এই কথা গম পাই জ্যোতিপ্ৰসাদে তেতিয়া 'শব্দ-ষ্টুডিঅ' ভাৰত লৈ শব্দবোৰ পুনৰ বাণীবদ্ধ কৰিছিল।

অৱশেষত বহুত কষ্টৰ ফলত ১৯৩৫ চনৰ ১০ মাৰ্চ তাৰিখে কলিকতাত জয়মতী কথাছবিখন মুক্তি দিয়া হয়। অসমৰ ইতিহাসৰ পাতত নতুনকৈ অন্তৰ্ভুক্ত হ'ল প্ৰথমখন অসমীয়া ছবি 'জয়মতী'। ইয়াৰ পাছত ২০ মাৰ্চ তাৰিখে গুৱাহাটীৰ কুমাৰ ভাস্কৰ নাট্য মন্দিৰতো ছবিখন মুক্তি দিয়া হয়। তাৰ পাছত জ্যোতিপ্ৰসাদে আন এখন চলচ্চিত্ৰ নিৰ্মাণৰ পৰিকল্পনা কৰে আৰু ১৯৩৯ চনত ইন্দ্ৰমালতী চলচ্চিত্ৰখন নিৰ্মাণ কৰে। এই ছবিখন অতি কম দিনতে আৰু অতি কম খৰচতে হৈছিল। এই চলচ্চিত্ৰখনৰ পৰা জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালাদেৱৰ সামান্য হ'লেও লাভ হৈছিল। ❖

সৰুকাল

■ প্ৰতীক্ষা ডেকা

ষষ্ঠ শ্ৰেণী

“ঐ, পাহি ! উঠ আকৌ ! স্কুললৈ নাযাব নেকি?”
মাকৰ মাত শুনি পাহি ধৰফৰাই উঠিল।

“ন বাজিবৰ হ’ল। সোনকালে কাপোৰ-কানি পিন্ধি
ভাত খাবলৈ বহ আকৌ ! পৰীক্ষা আহিবৰ হ’ল। সৰুতে
তই সদায় সোনকালে উঠি পঢ়িছিলি বাবে তোৰ পৰীক্ষা
বহুত ভাল হৈছিল। ষষ্ঠ শ্ৰেণীলৈ তই পঢ়াত ভাল
আছিলি। তাৰ পাছৰ পৰা তই পঢ়াত বেয়া হৈ গ’লি।”

মাকৰ কথা শুনি তাইৰ মন বেয়া হ’ল। তাই মনৰ
ভিতৰতে ক’লে—“তুমিয়েইতো টিউছন দিছিল। টিউছনৰ
বাবে মই শুব নোৱাৰোঁ ! আৰু তুমিয়েই মোক গালি
পাৰা।”

“মাইনু ! মাইনু ! বাছ আহিছে। বাছ আহিছে,”
দেউতাকে ক’লে।

“ইমান সোনকালে বাছ আহিলেনে? সোনকালে যা
নহ’লে বাছে এৰি যাব। চুলিখিনি বাছত নীলিমা
বাইদেউক গাঁঠি দিবলৈ দিবি,” মাকে ক’লে।

বাছত উঠিবলৈ ওলাওঁতে বাছত সৰু সৰু ল’ৰা-
ছোৱালীবোৰক দেখি তাই ভাবিলে—“সৰুকালৰ ভাল
দিনবোৰ গুচি গ’ল। সৰুতেই ভাল। সৰুকালবোৰ বৰ
আনন্দদায়ক।”

তাই বিদ্যালয়ত চিন্তামগ্ন হৈ আছিল। শিখাই আহি
তাইক দেখিলে আৰু সুধিলে—“পৰীক্ষাৰ বাবে পঢ়ি পঢ়ি
টোপনি গ’লি নেকি?”

পাহিয়ে অলপ খঙেৰে ক’লে, “তোক কিয়
লাগে?”

“নহয় অ’, এনেই সুধিছিলোঁ। আৰু কচোন তই কিয়
খঙত আছ?”

তাই সোখাত পাহিয়ে কোমল মাতেৰে ক’লে—
“মানে আজি পুৱাই পুৱাই মই গালি শুনিবলৈ আৰু ২ নং
বাছ বুলি মই ৩ নং বাছতে উঠি আহিলোঁ।”

টুকৈ ঘণ্টা বাজিল। তাই ৰৈ ক’লে—“পাছত ক’ম
দে বাকী ক’বলগাখিনি।”

বিদ্যালয়ৰ পৰা আহি তাই ভাত খাবলৈ বহোঁতে
মাকে চিঞৰি ক’লে, “সোনকালে ভাত খাই ল, টিউছন
আছে।”

তাই অলপ খঙেৰে ক’লে, “আজিচোন টিউছন
নাই।”

মাকে ক’লে, “কিয় ৰিমা বাইদেৱেচোন যাবলৈ
কৈছে, যাব লাগিবই।” তাইৰ মনটো বেয়া হৈ গ’ল। তাই
ভাবিছিল যে অলপ দেৰিলৈকে শুই তাই আকাংক্ষাহঁতৰ
ঘৰলৈ ফুৰিবলৈ যাব। তাই মনতে ক’বলৈ ধৰিলে—
“তোমাৰ কাৰণে এতিয়া মই ক’তো ফুৰিবলৈও যাব
নোৱাৰোঁ।”

তাই টিউছনৰ পৰা আহি হাত-মুখ ধুই লৈ ডায়েৰী
লিখিবলৈ ধৰিলে। ডায়েৰী লিখা তাইৰ আগৰে অভ্যাস।
তাই ডায়েৰী লিখি ভাল পায়। ডায়েৰী লিখি তাই এখন
কিতাপ পঢ়িবলৈ ধৰিলে। কিতাপখন হৈছে—
‘তোমালোকৰ ভাল হওক’। কিতাপখন তাইৰ ইমান ভাল
লাগে যে বাৰে বাৰে পঢ়িলেও তাইৰ হেঁপাহ নপলায়।
কিতাপখন পঢ়িবই লাগিব। ‘বকুল ফুলৰ দৰে’ নামৰ
উপন্যাসখনো তাইৰ বৰ প্ৰিয়। এই কিতাপখন পঢ়িলে
তাইৰ মনত কিছুমান প্ৰশ্ন উদয় হয়—“কিয় অসীমে পঢ়া
এৰি শিলৰ কুৱেৰীত কাম কৰিবলৈ ল’লে? কিয় সি
নিজৰ জীৱনটো ধ্বংস কৰিব লগা হ’ল? দেউতাকৰ
অকণমানো দুখ নালাগিলনে? সি দিনটো কষ্ট কৰি
গোটোৱা পইচাখিনি দেউতাকে মদ খাবলৈ তাৰ পৰা
কিয়নো ল’ব লাগে?” ইত্যাদি। এইবোৰ ভাবোঁতে
ভাবোঁতে তাইৰ টোপনিয়ে আহিল।

সেইদিনা আছিল সোমবাৰ। তাই ৰাতিপুৱা প্ৰায়
চাৰিমান বজাত উঠিছে। তাৰো এটা বিশেষ কাৰণ
আছিল। সিদিনা ২৯ নৱেম্বৰ, বিদ্যালয়ত শেষৰটো দিন।
তাই ৰাতিপুৱা উঠিয়েই নিজৰ ডায়েৰীখন মেলি ল’লে।
তৃতীয় শ্ৰেণীৰ পৰা লিখি অহা প্ৰতিটো কথাই তাই পঢ়ি
চালে। তাইৰ সৰুকালৰ সেই ভাল লগা, বেয়া লগা

শিক্ষার্থীৰ আখৰা-তলী

পলবোৰ মনত পৰিল। সেইবোৰ পঢ়ি তাই কান্দি দিলে। তাই হাত-মুখ ধুই লৈ ডায়েৰীখনত কিবা লিখিবলৈ ধৰিলে। তেতিয়া প্ৰায় পাঁচমান বাজিছে। মাকেও সাৰ পাইছে, মাকে তাইৰ বেডৰুমত তাইক জগাবলৈ গৈছিল। ইতিমধ্যে তাই উঠা দেখি মাক আচৰিত হ'ল। মাকে তাইক নামাতিলে আৰু তাইৰ মতে থাকিবলৈ দিলে। তাই সোনকালে কাপোৰ-কানি পিন্ধি লৈ বাহু অহালৈ বৈ

থাকিল। তাই আজি বাহুখনত শেষবৰাৰ বাবে উঠিবলৈ পাব।

বিদ্যালয়ৰ শেষবটো দিন বাবে আয়োজন কৰা অনুষ্ঠানত তাই গানৰ বাবে নাম দিছিল। তাই মঞ্চত উঠিছিল যদিও গান গাব নোৱাৰি কান্দি কান্দি মঞ্চৰ পৰা নামি আহিব লগা হ'ল। তাই শেষবৰাৰ বাবে সকলোকে সাৰাট ধৰিলে। ❖

পঢ়ুৱৈৰ টোকা

কিতাপৰ নাম : আমাক কিতাপ লাগে

লেখক : হোমেন বৰগোহাঞি

■ খ্যাতিৰত্না দত্ত

অষ্টম শ্ৰেণী

বিশিষ্ট অসমীয়া সাহিত্যিক হোমেন বৰগোহাঞিৰ এখন গ্ৰন্থই মোক বাককৈয়ে প্ৰভাবিত কৰিছে। গ্ৰন্থখনৰ নাম—‘আমাক কিতাপ লাগে’। গ্ৰন্থখন পঢ়ি হোৱা অনুভৱ এই লেখাটোৰ জৰিয়তে প্ৰকাশ কৰিব বিচাৰিছোঁ।

আমাক কিতাপ কিয় লাগে বাক? সাহিত্য, সমাজ, সংস্কৃতি, অৰ্থনীতি, ৰাজনীতি আদি বিভিন্ন বিষয়ত জ্ঞান বৃদ্ধি কৰিবলৈ আমাক কিতাপৰ প্ৰয়োজন।

অসমীয়া সাহিত্য জগতৰ এক সমস্যা হৈছে — পাঠকৰ সমস্যা। আমাৰ সমাজত শিক্ষিত লোকৰ সংখ্যা লাহে লাহে যথেষ্ট বৃদ্ধি পাইছে, কিন্তু সেই অনুপাতে পঢ়ুৱৈৰ সংখ্যা বৃদ্ধি পোৱা নাই। অৰ্থাৎ কিতাপ পঢ়াৰ নিচা থকা মানুহৰ সংখ্যা কম। আমাৰ বাবে বৰ্তমান অতি জৰুৰী কাম হ'ল কিতাপ পঢ়াৰ নিচা থকা মানুহৰ সংখ্যা বঢ়োৱা। কিতাপ পঢ়াৰ প্ৰতি এবাৰ নিচা জন্মাৰ পাছত মানুহে ধীৰে ধীৰে ভাল কিতাপ বিচাৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিব, এনেকৈয়ে পাঠক-সমাজৰ জনসংখ্যা বৃদ্ধি পাব। সেইকাৰণে মানুহক কিতাপৰ প্ৰতি আকৃষ্ট কৰিবলৈ ভালেসংখ্যক জনপ্ৰিয় আৰু সুখপাঠ্য কিতাপৰ প্ৰয়োজন।

শিক্ষিত সমাজৰ অসমীয়া ল'ৰা-ছোৱালীবোৰৰ বেছিংখ্যকৈই কমিকছ আৰু বহুসংখ্যক উপন্যাসৰ বাহিৰে আন কিতাপ খুব কমকৈ পঢ়ে।

অসমীয়া ভাষাৰ কিতাপ বুলিলেই গল্প, উপন্যাস,

আলোচনী, কবিতাপুথি, নাটক আদিক বুজা যায়। বাকী থকা বিজ্ঞান, ইতিহাস, ৰাজনীতি, সাহিত্য-সমালোচনা আদি বিভিন্ন বিষয়ে যিবোৰ কিতাপ ওলায়, তাৰ বেছিভাগেই হ'ল আকৌ স্কুল-কলেজ-বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পাঠ্যপুথি।

বৰ্তমান সময়ত যি তথ্য-বিপ্লৱ বা তথ্য-বিস্ফোৰণ ঘটিছে, তাৰ ফলত বিভিন্ন বিষয়ে জানিবলৈ আৰু বুজিবলৈ আধুনিক মানুহৰ কৌতূহলৰ সীমা নাই। পৃথিৱীৰ উন্নত আৰু আগবঢ়া ভাষাবোৰত সৰল-সৰল ভাষাত লিখা বিভিন্ন ধৰণৰ জ্ঞান-বিজ্ঞানৰ কিতাপে জনপ্ৰিয়তাৰ ক্ষেত্ৰত গল্প-উপন্যাসকো চেৰ পেলাইছে। গল্প-উপন্যাস আদিবোৰতকৈ বৰ্তমান অধিক জনপ্ৰিয়তা লাভ কৰিছে জীৱনী, ভ্ৰমণ-কাহিনী, ইতিহাস, জনপ্ৰিয় শৈলীত লিখা জ্ঞান-বিজ্ঞানৰ বিভিন্ন বিষয়ৰ কিতাপে।

সাহিত্যৰ এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ ভাগ হৈছে শিশু সাহিত্য। শিশু কালতেই যেনেকৈ শাৰীৰিক পুষ্টি অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ তেনেদৰেই মানসিক বিকাশো অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ। শিশু কালতেই যদি মনত কিতাপৰ প্ৰতি আকৰ্ষণৰ সৃষ্টি নহয়, তেন্তে ডাঙৰ হ'লে সেই অনুৰাগ কেনেকৈ অনুভৱ কৰিব? শিশু অৱস্থাতেই মানুহে বিভিন্ন তৰহৰ কিতাপ পঢ়ি, ভাষাৰ জ্ঞানৰ লগত চিনাকি হ'বলৈ সুযোগ পালেহে শব্দ ভাণ্ডাৰ বৃদ্ধি পাব আৰু সাহিত্যৰ প্ৰতি অনুৰাগো বাঢ়িব। ❖

গছ ভালপোৱা ককাৰ খং

■ কাব্যজ্যোতি বৰুৱা

পঞ্চম শ্ৰেণী

এসময়ত বঘুনাথ নামৰ এজন সহজ-সৰল লোক এখন গাঁৱত বাস কৰিছিল। তেওঁ নিজৰ পৰিয়ালৰ লগত বাস কৰিছিল। তেওঁৰ নিবিড়নাথ নামৰ এটা ল'ৰা আছিল। বঘুনাথহঁতে বৰ সুখ-শান্তিৰে জীৱন যাপন কৰিছিল।

দিন বাগৰিল। লাহে লাহে নিবিড়নাথ ডাঙৰ হৈ আহিল আৰু বিবাহৰ বাবে উপযুক্ত হ'ল। বঘুনাথে নিজৰ ল'ৰাটোৰ বাবে ছোৱালী বিচাৰিবলৈ ধৰিলে আৰু অতি কম সময়তে এজনী বৰ লখিমী ছোৱালী বিচাৰি পালে। তেওঁ ছোৱালীজনীৰ দেউতাকৰ লগত কথা পাতিলে। তেওঁ কথাটো শুনি সন্মতি প্ৰদান কৰিলে। দুয়ো অলপ সময় কথা পাতিলে আৰু বিয়াৰ দিন ঠিক কৰিলে।

অৱশেষত সেই দিনটো আহিল। বঘুনাথে সকলোকে বিয়ালৈ মতা বাবে সকলো আহিল। বিয়ালৈ এজন বুঢ়া মানুহো আহিল। নঙলামুখৰ পৰাই বুঢ়া মানুহজনে দেখিলে বঘুনাথৰ ঘৰৰ চোতালৰ আমলখি গছজোপা নাই। মানুহজনৰ বৰ বেজাৰ লাগিল। তেওঁ লৰালৰিকৈ বভাৰ ভিতৰলৈ সোমাই আহিল আৰু বঘুনাথক সুধিলে,

“ঐ বঘু, চোতালত থকা আমলখিজোপা কি হ'ল?”

বঘুনাথে সাধাৰণভাৱে ক'লে, “অ' এই বভাখন দিবলৈ ঠাই কম হোৱা বাবে মই মানুহ মাতি গছজোপা কটালোঁ।”

“কি?”—মানুহজনে চিঞৰি উঠিল।

গছ ভালপোৱা ককাৰ খং

ভাল পালোঁ বঘুনাথ
তুমি মোক পুতেৰাৰ
বিয়ালৈ মাতিলো,
পিছে বভাখন দিবলৈকে
আমলখি গছজোপা
কিয়নো কাটিলো
আলহী-অতিথি যাব
বভা নাইকিয়া হ'ব
বোৱাৰীয়ে ঘৰখন
দিবহি পূৰাই,
পিছে কোৱাচোন বঘুনাথ
আমলখি গছজোপা
সহজতে পাবানে ঘূৰাই
দৰাটিক মাতাচোন
এজোলোকা আশীৰ্বাদ
দিওঁ আৰু যাওঁ,
গছজোপা কটা বাবে
লুচি-ভাজি, বসগোপ্লা
একোকে নাখাওঁ।

তেওঁ এটা হুমুনিয়াহ কাঢ়ি ক'লে,
“তোৰ ককাদেউতাহঁত নিজ হাতেৰে
গছজোপা ৰুইছিল, ডাঙৰ কৰিছিল। পাছে
তই আজি গছজোপা কাটি বৰ বেয়া কাম
কৰিলি। শুন বঘু, তই মোক পুতেৰাৰ
বিয়ালৈ মতা বাবে খুব শান্তি পালোঁ। কিন্তু
গছজোপা কটা বাবে বেয়া পোৱা নাই, খুব
দুখ পাইছোঁ।”

আলহী-অতিথি যোৱাৰ পাছত
বভাখনতো খুলি পেলাবি। পাছে আমলখি
গছজোপা আৰু ঘূৰাই পাবি জানো?
বোৱাৰীয়ে ঘৰখন পূৰাই দিবহি, কিন্তু
আমলখি গছজোপাৰ ঠাই কোনে পূৰাবহি?

তেওঁৰ কথা শুনি বঘুনাথৰ বেয়া
লাগিল। ইমান উৎসৱমুখৰ পৰিবেশ
এটাত তেওঁ তেনেদৰে অভিমান কৰি
আছে।

মানুহজনে লগতে ক'লে, “যা!
দৰাটিক মাত। এজোলোকা আশীৰ্বাদ
দিওঁ আৰু যাওঁ। একো এটা খাবলৈ মন
নাই।”

নিবিড়ক আশীৰ্বাদ দি মানুহজন

গ'লগৈ।

বিয়া শেষ হ'ল। বঘুনাথ আৰু তেওঁৰ পত্নী এতিয়া
আজৰি। বিয়া শেষ হ'লত বঘুনাথে মানুহজনে কোৱা
কথাটো ভাবিবলৈ ধৰিলে। বঘুনাথে নিজৰ ভুলটো বুজি
পালে আৰু পাছদিনা মানুহজনক ক্ষমা খুজিবলৈ গ'ল।
নিজৰ ভুলৰ বাবে অনুতপ্ত বঘুনাথে তেতিয়াৰ পৰা গছ
নাকাটে বুলি প্ৰতিশ্ৰুতি দিলে। ❖

(ড° ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াৰ ‘গছ ভালপোৱা ককাৰ খং’ কবিতাৰ গদ্যৰূপ।)

ব্যক্তি

■ জিমি শৰ্মা

ষষ্ঠ শ্ৰেণী

তুমি হ'বা এজন এনে ব্যক্তি,
যাক সকলোৱে ভাল পায়
তুমি কৰিবা এনে কাম
যাতে সকলোৱে ভাল বুলি কয়
তুমি ক'বা এনে কথা
যাতে সকলোৱে হৃদয় চুই যায়
তুমি এজন এনে বন্ধু বিচৰা,
যি তোমাক সুখ আৰু দুখ
সকলোতে কৰে সহায়
তুমি হ'বা এই আকাশখনৰ দৰে
যি কাৰো সহায় নোলোৱাকৈ
থিয় হৈ আছে
তুমি হ'বা এজন এনে ব্যক্তি
যেন সকলোৱে ভাল পায় ❖

মোবাইল

■ অনুৰাগ পাটোৱাৰী

ষষ্ঠ শ্ৰেণী

বিংশ শতিকাত মাৰ্টিন কুপাৰে
কৰে মোবাইল আৱিষ্কাৰ,
আজিকালিৰ ল'ৰা-ছোৱালীয়ে কৰে
মোবাইলৰ বাবে হাহাকাৰ।
ইফালে মোবাইল সিফালে মোবাইল
মোবাইল হাতে হাতে,
অকণিবোৰো মোবাইলত ব্যস্ত
শেষৰ হেৰাল অকালতে।
মোবাইলৰ অধিক ব্যৱহাৰত আমাৰ
মন-মগজু নষ্ট,
ইয়াৰ বাবেই বহু ল'ৰা-ছোৱালী
হ'ল দিক্‌ভ্ৰষ্ট।
মোবাইলৰ আছে ইতিবাচক দিশ
আছে বহু কথা ভাল,
নিজে জানি বুজি ব্যৱহাৰ নকৰিলে
আহিব আমাৰ যমকাল। ❖

ককাৰ ফুলনি

■ উদীপ্তা চৌধুৰী

পঞ্চম শ্ৰেণী

ককাৰ এখন ফুলনি আছে
দেখিবলৈ বৰ ধুনীয়া,
কিমান যে তাত ফুল
ফুলি আছে
বঙা, নীলা, হালধীয়া।
ককাই সদায় ৰাতিপুৱা উঠি
ফুলনিখনলৈ যায়
কিমান যে ভাল পায়
ফুলবোৰ চাই।
বঙা, নীলা, হালধীয়া
নানা পখিলাই উৰি চুহি চুহি
ফুলৰ মৌ খায়। ❖

■ দীপাংকৰ কৌশিক

- ১। আমাৰ দেশৰ নৱমগৰাকী মুখ্য নিৰ্বাচন আয়ুক্ত কি ক্ষেত্ৰত প্ৰথম আৰু একমাত্ৰ?
- ২। চেড্ৰিক গিবনছ (Cedric Gibbons)—আমেৰিকাৰ এইগৰাকী আৰ্ট ডাইৰেক্টৰে ১৯২৮ চনত কিহৰ আৰ্হি তৈয়াৰ কৰি উলিয়াইছিল?
- ৩। ২০২৭ চনৰ চতুৰ্দশ আই চি চি এদিনীয়া বিশ্বকাপ ক্ৰিকেট প্ৰতিযোগিতা তিনিখন দেশত অনুষ্ঠিত হ'ব। ইয়াৰে দুখন দেশ হৈছে জিম্বাবুৱে আৰু দক্ষিণ আফ্ৰিকা। আনখন দেশ কি?
- ৪। দাদাচাহেব ফাল্কে বঁটা—ভাৰতৰ চলচ্চিত্ৰ জগতৰ সৰ্বোচ্চ সন্মান। এই বঁটা লাভ কৰা প্ৰথমগৰাকী মহিলা কোন আছিল?
- ৫। টেনজিং গিয়াটচোৱে ৬৮ সংখ্যক গ্ৰেমী বঁটাত 'মেডিটেছনছ' এলবামৰ বাবে ৯০ বছৰ বয়সত লাভ কৰিছে শ্ৰেষ্ঠত্ব। টেনজিং গিয়াটচোৱে চিনাকি নামটো কি?
- ৬। 'দ্য ল'নলিনেচ অৱ ছ'নিয়া এণ্ড ছ'নী' (The Loneliness of Sonia and Sunny)—এইখন উপন্যাসৰ বাবে ২০২৫ চনৰ বুকাৰ বঁটাৰ বাবে কোনে মনোনয়ন লাভ কৰিছিল?
- ৭। ৰজা ভোজৰ নামেৰে ভাৰতৰ কোনখন ৰাজধানী চহৰৰ নামটো ৰখা হৈছে?
- ৮। এয়াৰ ফ'ৰ্চ টু আমেৰিকাত কাৰ বাবে ব্যৱহাৰ হোৱা বিমান?
- ৯। ১৮৯৩ চনত লোকমান্য বাল গংগাধৰ তিলকে মহাৰাষ্ট্ৰত আধুনিক ৰূপত কিহৰ আৰম্ভণি কৰিছিল?
- ১০। নালন্দা বিশ্ববিদ্যালয়ত অধ্যয়ন কৰাৰ সময়ত কাক তেওঁৰ শিক্ষকে 'মোক্ষদেৱ' নাম দিছিল?
- ১১। ১৯৮০ চনত প্ৰকাশ পাড়ুকন আৰু ২০১৫ চনত ছাইনা নেহৰালে প্ৰথম ভাৰতীয় পুৰুষ আৰু মহিলাৰূপে কি কৃতিত্বৰ অধিকাৰী হৈছিল?
- ১২। ১৯৪৭ চনৰ ২৬ নৱেম্বৰত আৰ কে শ্বানমুখম ছেট্ৰীয়ে স্বাধীন ভাৰতত কোনটো কাম প্ৰথমবাৰলৈ কৰিছিল?
- ১৩। ১৯৮১ চনৰ ১ ডিচেম্বৰৰ পৰা প্ৰদীপ বৰুৱাৰ সম্পাদনাত কোনখন আলোচনীৰ প্ৰকাশ আৰম্ভ হৈছিল?
- ১৪। অহল্যা, দ্ৰৌপদী, কুন্তী, তাৰা আৰু মন্দোদৰী—হিন্দু শাস্ত্ৰত এওঁলোকক একেলগে কি বুলি জনা যায়?
- ১৫। টী-২০ বিশ্বকাপৰ ইতিহাসত একেখন টুৰ্ণামেণ্টতে দুটাকৈ হেটট্ৰিক অৰ্জন কৰা বলাৰজন কোন?

চিত্ৰ সংকেত

- ১৬। অলপতে পদ্মভূষণ সন্মান লাভ কৰা এইগৰাকী বিখ্যাত ভাৰতীয় টেনিছ খেলুৱৈ কোন বাকু? ❖

তোমালোকৰ বাবে প্ৰশ্ন, মাৰ্চ, ২০২৬

- ১। দক্ষিণ আফ্ৰিকাত অনুষ্ঠিত হৈছিল প্ৰথম বৰ্ষৰ টী-২০ বিশ্বকাপ। ২০০৭ চনত। সেইবাৰ প্লেয়াৰ অব দি ছিৰিজ বঁটা কোনে লাভ কৰিছিল?
- ২। ডক্তৰ বেজবৰুৱা—১৯৬৯ চনৰ এই চলচ্চিত্ৰখনৰ পৰিচালনা আছিল ব্ৰজেন বৰুৱাৰ। ছবিখনৰ সংগীত পৰিচালনা কোনে কৰিছিল?
- ৩। আৰ কে নাৰায়ণন—ইংৰাজী ভাষাত সাহিত্য অকাডেমি বঁটা লাভ কৰা প্ৰথমজন সাহিত্যিক। কোনখন উপন্যাসৰ বাবে তেওঁ এই বঁটা লাভ কৰিছিল?
- ৪। এমিল জেনিংছ আৰু জেনেট গেইনৰ—কি ক্ষেত্ৰত এওঁলোক প্ৰথম?
- ৫। ১৮৯৪ চনত চেকোশ্ল'ভেকিয়াৰ জিলিন চহৰত থমাছ নামৰ ব্যক্তিগৰাকীয়ে তেওঁৰ উপাধিৰে আৰম্ভ কৰা বিখ্যাত কোম্পানীটোৰ নাম কি আছিল? ❖

পৰ্বত-পাহাৰৰ কথা

■ অভিজিত শৰ্মা বৰুৱা

পৰ্বত-পাহাৰ হ'ল মাটি, শিল আদিৰে তৈয়াৰী এক গঠন, যি ওচৰৰ ভূখণ্ডৰ তুলনাত যথেষ্ট ওখ হয়। সাধাৰণতে তাত প্ৰায়ে একোটা শৃংগ বা চূড়া থাকে। পাহাৰৰ ক্ষেত্ৰত অৱশ্যে এই চূড়া পৰ্বতৰ শৃংগৰ দৰে স্পষ্ট আৰু থিয় নহ'বও পাৰে।

পাহাৰ আৰু পৰ্বতৰ মাজৰ পাৰ্থক্য স্পষ্ট নহয় আৰু এই ক্ষেত্ৰত বিভিন্নজনে বিভিন্ন মত প্ৰকাশ কৰে। কিছুমানৰ মতে এটা পৰ্বতে 'পৰ্বত' আখ্যা পাবলৈ নিম্নতম ৬০০ মিটাৰ ওখ হ'ব লাগিব। ইয়াতকৈ উচ্চতা কম হ'লে তাক পাহাৰ বুলি কোৱা হ'ব। কিন্তু কিছুমানে এই সীমা ১০০০ মিটাৰ আৰু আন কিছুমানে ২০০০ মিটাৰত ৰাখিব খোজে। আনহাতে কিছু অঞ্চলত, উদাহৰণস্বৰূপে স্কটলেণ্ডত যিকোনো উচ্চতাৰ পাহাৰ বা পৰ্বতৰ ক্ষেত্ৰতে 'পৰ্বত' (Mount) শব্দটোৱেই ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

আমি জানো যে আমাৰ পৃথিৱীখনৰ ভূত্বক কেইখনমান বিশাল মহাদেশীয় প্লেটৰ দ্বাৰা গঠিত। এইবোৰক টেকটনিক (tectonic) বা বিবৰ্তনিক প্লেট বুলি কোৱা হয়। এই প্লেটবোৰ প্ৰায় ১০০ কিলোমিটাৰ ডাঠ। পৃথিৱীত মুঠতে সাতখন বৃহৎ প্লেট আছে। সেইকেইখন হ'ল—আফ্ৰিকান প্লেট, এণ্টাৰ্কটিক প্লেট, ইউৰেছিয়ান প্লেট, ইণ্ডো-অষ্ট্ৰেলিয়ান প্লেট (পাছত ই অষ্ট্ৰেলিয়ান প্লেট আৰু ইণ্ডিয়ান প্লেট নামৰ দুখন প্লেটলৈ পৰিবৰ্তিত হ'ল), নৰ্থ আমেৰিকান প্লেট, পেচিফিক প্লেট আৰু ছাউথ আমেৰিকান প্লেট।

এই টেকটনিক প্লেটবোৰ কিন্তু গতিশীল। ধীৰ গতিৰে হ'লেও এই প্লেটসমূহে গতি কৰি থাকে। আমাৰ মহাদেশসমূহেও সাধাৰণতে এই প্লেটসমূহৰ গতিৰ লগতে একেলগে গতি কৰে। গতি কৰি থকা অৱস্থাত যেতিয়া দুখন টেকটনিক প্লেটে খুন্দা খায়, তেতিয়া পৰ্বতৰ সৃষ্টি হয়। যিহেতু দুয়োখন প্লেটৰ প্ৰস্থ আৰু ভৰ প্ৰায় একে হয়, সেয়ে সমুখা-সমুখিকৈ খুন্দা খালেও এখন আনখনৰ ওপৰত উঠি নাযায়, বৰং দুয়োখন সংঘাতৰ স্থানত বেঁকা হৈ ওপৰলৈ উঠি যায় আৰু পৰ্বতৰ সৃষ্টি কৰে। যেতিয়ালৈকে এনে সংঘাত চলি থাকে তেতিয়ালৈকে সেই পৰ্বত ওখ হৈয়েই থাকে। সেই খুন্দা বা সংঘাত প্ৰশমন হ'লেহে পৰ্বতৰ আকৃতিয়ে এক স্থায়ী ৰূপ পায়। আমাৰ হিমালয় পৰ্বতো এনেকৈয়ে সৃষ্টি হোৱা। ইণ্ডিয়ান প্লেট আৰু এছিয়ান প্লেটৰ মাজত হোৱা সংঘাতৰ ফলত হিমালয় পৰ্বতমালাৰ সৃষ্টি হৈছিল।

কিছুমান পৰ্বত আগ্নেয়গিৰিৰ অগ্নুৎপাতৰ ফলত সৃষ্টি হয়। এনে ধৰণৰ পৰ্বতবোৰ আগ্নেয় শিলেৰে গঠিত। এই শিলবোৰ আগতে ভূগৰ্ভত থাকোঁতে গলিত অৱস্থাত আছিল আৰু পাছত লাভাৰ ৰূপত বাহিৰলৈ আহি শিলত পৰিণত হ'ল। জাপানৰ মাউণ্ট ফুজি, আফ্ৰিকাৰ মাউণ্ট কিলিপাঞ্জাৰো আৰু আমেৰিকাৰ মাউণ্ট ৰেইনিয়াৰ এনে পৰ্বতৰ উদাহৰণ। এনে পৰ্বতসমূহ সাধাৰণতে থিয় আৰু শংকু আকৃতিৰ হয়।

সৃষ্টিৰ প্ৰকাৰৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি পৰ্বতসমূহক পাঁচটা ভাগত ভগাব পাৰি। সেইকেইটা ভাগ হ'ল—

১। আগ্নেয় পৰ্বত (Volcanic Mountain)—এনে পৰ্বত আগ্নেয়গিৰিৰ উদগীৰণৰ ফলত সৃষ্টি হয়। গলিত লাভাবোৰে ওপৰৰ বায়ুৰ সংস্পৰ্শলৈ আহি শীতল হৈ কঠিন ৰূপ পায় আৰু এনে ধৰণৰ পৰ্বত সৃষ্টি কৰে।

২। ভংগিল পৰ্বত (Fold Mountain)—এই ধৰণৰ পৰ্বত দুখন টেকটনিক প্লেটৰ খুন্দাৰ ফলত সৃষ্টি হয়।

প্ৰকৃতি

৩। খণ্ডাকাৰ পৰ্বত (Block Mountain)— যেতিয়া দুখন টেকটনিক প্লেটৰ এখনৰ ওচৰৰ পৰা আনখন আঁতৰি যায়, তেতিয়া ভূত্বকত ফাটৰ সৃষ্টি হয়। এনে অৱস্থাত কিছু অংশ তললৈ দমি যায় আৰু আন কিছু অংশ ওপৰলৈ উঠি আহে। তেনেকৈ পৰ্বতৰ বিভিন্ন খণ্ডৰ সৃষ্টি হয়।

৪। অৱশিষ্ট পৰ্বত (Residual Mountain)— কোনো উচ্চ ভূমিখণ্ডৰ কাষৰ অংশৰ যদি কোনো কাৰণত ক্ষয়ীভৱন হয়, তেতিয়া বাকী অংশ উচ্চ পৰ্বতৰ ৰূপত স্পষ্ট হৈ পৰে আৰু এনে পৰ্বতৰ সৃষ্টি হয়।

৫। গম্বুজ পৰ্বত (Dome Mountain)—যেতিয়া মেগমাৰ কোনো বিশাল অংশ ভূত্বকৰ তলৰ পৰা উঠি আহি কোনো ভূখণ্ডক ওপৰলৈ দাঙি ধৰে, তেতিয়া এনে ধৰণৰ পৰ্বতৰ সৃষ্টি হয়। এনে পৰ্বতৰ ওপৰৰ ভাগ সাধাৰণতে অৰ্ধবৃত্তাকাৰ হয়।

কিছুমান প্ৰাচীন সভ্যতা পাহাৰৰ ওপৰত গঢ় লৈ উঠিছিল। তাৰ এটা কাৰণ হ'ল বানপানীৰ পৰা হাত সাৰি থকা। তদুপৰি শত্ৰুপক্ষৰ সম্ভাৱ্য আক্ৰমণ সহজে প্ৰতিৰোধ কৰাটোও আন এটা অন্যতম কাৰণ। পাহাৰৰ ওপৰৰ পৰা বহু দূৰলৈকে চাব পাৰি আৰু কাৰোবাৰ গতিবিধিও মন কৰি থাকিব পাৰি। পাহাৰৰ ওপৰত থকা প্ৰাচীন চহৰৰ এক উদাহৰণ হ'ল—ৰোম চহৰ। প্ৰাচীন ৰোমক সাতটা পাহাৰৰ ওপৰত নিৰ্মাণ কৰা হৈছিল। আনহাতে মধ্য প্ৰাচ্যৰ কিছুমান আবাস কৃত্ৰিম পাহাৰৰ ওপৰত সজা হৈছিল। তদুপৰি বহুতো পুৰণি গীৰ্জাও পাহাৰৰ ওপৰত নিৰ্মাণ কৰা হৈছিল।

হিমালয় পৰ্বতমালাতে বিশ্বৰ বেছিভাগ ওখ পৰ্বত আছে। হিমালয়ৰ মাউণ্ট এভাৰেষ্ট পৃথিৱীৰ ভিতৰতে উচ্চতম পৰ্বত শৃংগ (উচ্চতা—৮৮৪৮ মিটাৰ)। আনহাতে বৰ্তমান পাকিস্তানত অৱস্থিত K2 পৰ্বত ৮৬১১ মিটাৰ উচ্চতাৰে পৃথিৱীৰ ভিতৰত দ্বিতীয় উচ্চ পৰ্বত। পৰ্বতসমূহে পৃথিৱীৰ পৃষ্ঠৰ প্ৰায় ২৪ শতাংশ অঞ্চল অধিকাৰ কৰি আছে।

সাধাৰণভাৱে ক'বলৈ গ'লে পাহাৰ-পৰ্বতবোৰ সমগ্ৰ পৃথিৱীতে ব্যাপ্ত হৈ থকা বৃহৎ উচ্চ ভূমি আৰু শিলাখণ্ড। কেতিয়াবা বহুকেইটা পৰ্বত একেলগে থাকি একোখন

পৰ্বতমালাৰ সৃষ্টি কৰে। পৃথিৱীৰ বিখ্যাত পৰ্বতমালাৰ ভিতৰত অন্যতম হ'ল হিমালয়, এণ্ডিজ আৰু আল্পছ। এই পৰ্বতমালাৰ উচ্চ শৃংগসমূহত আৰোহণ কৰাটো বহুতো মানুহৰ সপোন স্বৰূপ। হাৰাইৰ কিয়া পৰ্বতৰ উচ্চতা মাউণ্ট এভাৰেষ্টতকৈও বেছি (প্ৰায় ১০,০০০ মিটাৰ), কিন্তু তাৰ কেৱল ৪২০৭ মিটাৰহে সাগৰপৃষ্ঠৰ ওপৰত আছে।

পৃথিৱীৰ উচ্চতম পৰ্বত শৃংগ মাউণ্ট এভাৰেষ্ট আৰোহণ কৰা প্ৰথম পৰ্বতাৰোহী আছিল টেনজিং নৰ্গে আৰু এডমাণ্ড হিলাৰী। তেওঁলোকে ১৯৫৩ চনত এই শৃংগ আৰোহণ কৰিছিল। ২০২১ চনত নেপালী পৰ্বতাৰোহণকাৰী নিৰ্মল পূৰ্জা আৰু তেওঁৰ দলে সাত মাহৰ ভিতৰত ১৪টা পৰ্বত (আটাইকেইটাৰে উচ্চতা ৮০০০ মিটাৰৰ ওপৰত) আৰোহণ কৰি এক নতুন বিশ্ব অভিলেখ প্ৰতিষ্ঠা কৰে। তাৰ আগতে ১৯৯৮ চনত বিয়েৰ গ্লিছে ২৩ বছৰ বয়সত মাউণ্ট এভাৰেষ্ট আৰোহণ কৰি এই শৃংগত উপনীত হোৱা আটাইতকৈ কনিষ্ঠ ব্যক্তি হিচাপে পৰিগণিত হৈছিল।

বিজ্ঞানীসকলৰ মতে আটাইতকৈ দ্ৰুতগতিত উচ্চতা বৃদ্ধি পোৱা পৰ্বত হ'ল 'মনৱাই ক'ন' (Monowai Cone) নামৰ নিউজিলেণ্ডৰ ওচৰৰ এক পানীৰ তলৰ আগ্নেয় পৰ্বত। তিনি মাহৰ ভিতৰতে ইয়াৰ উচ্চতা প্ৰায় ৭৯ মিটাৰ বাঢ়ি গৈছিল।

পৰ্বতত হোৱা ভূমিস্থলনৰ ভিতৰত আটাইতকৈ ভয়াবহ হ'ল ১৯৭০ চনত পেকৰ মাউণ্ট হুয়াছকাৰানত হোৱা ভূমিস্থলন। এটা ভূমিকম্পৰ ফলত ইয়াৰ সৃষ্টি হৈছিল আৰু এই বিপৰ্য্যয়ৰ ফলত প্ৰায় ২০,০০০ হাজাৰ লোকৰ মৃত্যু ঘটিছিল।

এণ্ডিজ (Andes) পৰ্বতমালাৰ গঠন হোৱাৰ সময়ত ই আমাজন নদীৰ গতিপথ সলনি কৰি তাক নি আটলাণ্টিক মহাসাগৰত পেলাইছিল। আগতে এই নদী প্ৰশান্ত মহাসাগৰত পৰিছিল। এণ্ডিজ পৰ্বতমালাৰ ওপৰত তিমি মাছৰো জীৱাশ্ম পোৱা গৈছে। ই এই কথাই প্ৰমাণ কৰে যে এই পৰ্বতমালা এসময়ত সাগৰৰ তলত আছিল।

ইণ্ডিয়ান প্লেটে এছিয়ান প্লেটৰ ওপৰত নিৰৱচ্ছিন্নভাৱে হেঁচা দি আছে বাবে মাউণ্ট এভাৰেষ্টৰ

প্ৰকৃতি

উচ্চতা প্ৰতি বছৰে প্ৰায় ছয় ছেণ্টিমিটাৰকৈ বাঢ়ি গৈ আছে। উল্লেখযোগ্য যে এতিয়াৰ পৰা প্ৰায় ৫৫ নিযুত বছৰৰ আগতে হিমালয় পৰ্বতমালাৰ সৃষ্টি হৈছিল।

উনবিংশ শতিকাত পৰ্বতাৰোহণ এক দুঃসাহসিক আৰু ৰোমাঞ্চকৰ ক্ৰীড়া হৈ উঠে। পৃথিৱীৰ ভিতৰতে আৰোহণ কৰিবলৈ আটাইতকৈ কঠিন পৰ্বত হ'ল—K2। ইয়াক সকলো ফালৰ পৰা আৰোহণ কৰিব নোৱাৰি। ইয়াক আৰোহণ কৰিবলৈ মাত্ৰ দুটামানহে নিৰ্দিষ্ট পথ আছে। সেইবাবে K2 শৃংগ আৰোহণ কৰা পৰ্বতাৰোহীৰ

সংখ্যা তুলনামূলকভাৱে কম। হিমালয় পৰ্বতমালাতে আটাইতকৈ বেছিসংখ্যক উচ্চ শৃংগ আছে। হিমালয় অঞ্চলত 'ইয়েটি' (yeti) নামেৰে বিশাল তুষাৰ মানৱে বাস কৰে বুলি স্থানীয় মানুহে বিশ্বাস কৰিলেও তাৰ কোনো প্ৰমাণ এতিয়ালৈকে পোৱা হোৱা নাই।

পৃথিৱীৰ বিভিন্ন ধৰ্ম-বিশ্বাসত ঈশ্বৰে উচ্চ পৰ্বতত বাস কৰে বুলি বিশ্বাস কৰা হয়। প্ৰাচীন কালত এনে উচ্চ পৰ্বতসমূহৰ ওপৰলৈ উঠাটো দুঃসাধ্য আছিল বাবে মানুহে হয়তো এনে কল্পনা কৰি লৈছিল। ❖

নিবন্ধ

বিশ্বায়ন

■ ৰত্নিমা শৰ্মা

সমসাময়িক আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ব্যৱস্থাত বহুলভাৱে প্ৰচলিত এটা বিষয় হৈছে বিশ্বায়ন (globalisation)। বৰ্তমানৰ যুগটোক বিশ্বায়নৰ যুগ বুলি অভিহিত কৰা হয়। 'বিশ্বায়ন' শব্দটো বিভিন্ন অৰ্থ আৰু প্ৰসংগত ব্যৱহাৰ কৰা হয়। সেয়েহে ইয়াৰ এটা সাৰ্বজনীন সংজ্ঞা দিয়াটো কঠিন। বিশ্বায়নৰ ধাৰণাই সাধাৰণতে এক অবিৰত প্ৰবাহক বুজায়। এনে প্ৰবাহে এখন দেশৰ ৰীতি-নীতি, উৎপাদিত সামগ্ৰী, কৃষ্টি-সংস্কৃতি, ধ্যান-ধাৰণা ইত্যাদি আন এখন দেশলৈ প্ৰবাহিত হোৱাকে বুজায়। এনে প্ৰবাহৰ ফলত সমগ্ৰ বিশ্বখনেই এক সাৰ্বজনীন ব্যৱস্থাৰ অন্তৰ্ভুক্ত হয় আৰু পৰস্পৰে পৰস্পৰৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল হৈ পৰে। ইয়াক 'বিশ্বজনীন পাৰস্পৰিক সম্পৰ্ক' বুলি কোৱা হয়।

বিশ্বায়ন হৈছে এক বহুমুখী প্ৰক্ৰিয়া। এই প্ৰক্ৰিয়াই অৰ্থনীতিৰ লগতে সামাজিক, ৰাজনৈতিক, সাংস্কৃতিক

ইত্যাদি সকলো দিশতেই দেশসমূহৰ মাজত সহযোগিতা আৰু নিৰ্ভৰশীলতাৰ সৃষ্টি কৰিছে। বিশ্বায়ন এনে এটা প্ৰক্ৰিয়া, য'ত বিভিন্ন সমাজৰ মাজত ক্ৰমান্বয়ে পাৰস্পৰিক নিৰ্ভৰশীলতা স্থাপিত হয়, যাৰ ফলত বিশ্বৰ কোনো এক প্ৰান্তৰ ঘটনাই বহু দূৰত অৱস্থিত অন্য দেশৰ জনসাধাৰণ নাইবা সমাজৰ ওপৰতো প্ৰভাৱ পেলায়। বিশ্বায়নৰ অন্তৰ্গত ব্যৱস্থা বা প্ৰভাৱৰ উদাহৰণ হিচাপে বাণিজ্য, টেলিভিছন সেৱা, ইণ্টাৰনেট সেৱা, উন্নতমানৰ যাতায়াত ব্যৱস্থা, সংবাদ-পত্ৰ, প্ৰদূষণ, ভূ-মণ্ডলৰ উষ্ণতা বৃদ্ধি আদিৰ কথা উল্লেখ কৰিব পাৰি।

পুঁজিবাদী (capitalist) ব্যৱস্থাৰ প্ৰসাৰৰ লগে লগে বিশ্বায়নৰ ধাৰণাও প্ৰসাৰিত হোৱা দেখা গৈছে। বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ দ্ৰুত উন্নয়নৰ পৰিণতিতেই বিকাশ হৈছে বিশ্বায়নৰ। টেলিভিছন, ইণ্টাৰনেট আদিয়ে প্ৰসাৰ লাভ কৰিছে। বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ উপৰি যাতায়াত আৰু যোগাযোগ ব্যৱস্থাৰ উন্নয়নেও বিশ্বায়নৰ ধাৰণা উদ্ভৱ হোৱাত অৰিহণা যোগাইছে। উন্নত যাতায়াত আৰু যোগাযোগ ব্যৱস্থাই বিশ্বৰ বিভিন্ন প্ৰান্তৰ মানুহক ওচৰ চপাই অনাত সহায় কৰিছে। ইয়াৰ উপৰি নাগৰিক সমাজৰ ভূমিকা, ছপা তথা সামাজিক মাধ্যমসমূহৰ ভূমিকায়ো বিশ্বায়নৰ ধাৰণাৰ অগ্ৰগতিত অবদান যোগাইছে।

১৯৯০ৰ দশকৰ পাছত দ্ৰুতগতিত বৃদ্ধি পোৱা

নিবন্ধ

বিশ্বায়নৰ ধাৰণাৰ বিভিন্ন ফলাফল আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ব্যৱস্থাত দেখিবলৈ পোৱা যায়। কিছুমান ফলাফল ইতিবাচক আৰু কিছুমান ফলাফল নেতিবাচক। বিশ্বায়নৰ ফলাফলসমূহ দেশ এখনৰ ৰাজনৈতিক, অৰ্থনৈতিক, সামাজিক, সাংস্কৃতিক ইত্যাদি সকলো দিশতেই দেখা যায়। বিশ্বায়নৰ ফলত ৰাষ্ট্ৰসমূহৰ চৰকাৰৰ কাৰ্য্যৱলী ক্ৰমান্বয়ে সংকুচিত হৈ আহিছে। অৰ্থনৈতিক ক্ষেত্ৰত বিশ্বায়নৰ এক বিশেষ প্ৰভাৱ পৰিছে। বিশ্বায়নৰ অৰ্থনৈতিক ফলশ্ৰুতি অতি ব্যাপক। অৰ্থনৈতিক বিশ্বায়নে ৰাষ্ট্ৰসমূহৰ মাজত বাণিজ্যিক লেন-দেন আৰু আদান-প্ৰদান ক্ৰমাগতভাৱে বৃদ্ধি কৰিছে। প্ৰত্যেক দেশেই ব্যৱসায়-বাণিজ্যৰ ক্ষেত্ৰত থকা ৰাষ্ট্ৰীয় নিয়ন্ত্ৰণসমূহ লাহে লাহে কমাই আনিছে। চৰকাৰী খণ্ডৰ পৰিবৰ্তে ব্যক্তিগত খণ্ডসমূহ বিশ্বায়নৰ যুগত অধিক জনপ্ৰিয় হৈ পৰিছে। মুক্ত বজাৰ ব্যৱস্থা, অৰ্থনৈতিক সংগঠনসমূহৰ ভূমিকা বৃদ্ধি, ব্যক্তিগতকৰণ আদি ধাৰণাসমূহ বিশ্বায়নৰ ফলশ্ৰুতি বুলি ক'ব পাৰি। অৰ্থনীতিৰ লগতে সাংস্কৃতিক ক্ষেত্ৰতো বিশ্বায়নে প্ৰভাৱ পেলাইছে। এই সময়ত এখন দেশৰ ৰীতি-নীতি, আচাৰ-ব্যৱহাৰ, চিন্তা-চৰ্চা, পিন্ধা-উৰা আদিয়ে আন এখন দেশক প্ৰভাৱিত কৰা দেখা গৈছে। বিভিন্ন দেশৰ সংমিশ্ৰণত গঢ় লৈ উঠা নতুন সংস্কৃতিয়ে বিশ্বৰ জনসাধাৰণক ওচৰ চপাই অনাত সহায় কৰে। এই ধৰণৰ ফলাফলসমূহৰ উপৰি বিশ্বায়নৰ কিছুমান নেতিবাচক প্ৰভাৱো আছে। বিশ্বায়নৰ ফলত দেশসমূহত কিছুমান বিৰূপ প্ৰভাৱ পৰাও দেখা যায়। এই সময়ছোৱাত বিভিন্ন দেশৰ থলুৱা সামগ্ৰীসমূহ

বিশ্ব বজাৰত তিষ্ঠি থাকিব পৰা নাই। বহুতো দেশৰ সাংস্কৃতিক ক্ষেত্ৰতো পৰিচয় সংকট আৰু সাংস্কৃতিক সংমিশ্ৰণে এক বিৰূপ প্ৰভাৱৰো সৃষ্টি কৰিছে।

আমাৰ দেশ ভাৰতবৰ্ষ ১৯৯১ চনৰ পৰা বিশ্বায়ন প্ৰক্ৰিয়াৰ সৈতে সাঙোৰ খাই আছে। ১৯৮৯-৯০ৰ সময়ছোৱাত সমাজবাদী দেশসমূহৰ পতনৰ পাছত ভাৰতবৰ্ষই ১৯৯১ চনত নতুন অৰ্থনৈতিক নীতি গ্ৰহণ কৰিছিল। পি ভি নৰসিংহ ৰাও চৰকাৰৰ বিত্তমন্ত্ৰী ড° মনমোহন সিঙে ভাৰতবৰ্ষত উদাৰীকৰণ (Liberalisation) ব্যৱস্থাবে অৰ্থনৈতিক সংস্কাৰ কাৰ্য্যসূচী প্ৰবৰ্তন কৰে। এই সংস্কাৰ কাৰ্য্যসূচীৰ জৰিয়তে ভাৰতীয় অৰ্থনীতিত ব্যক্তিগতকৰণ (Privatisation) প্ৰক্ৰিয়া আৰম্ভ হোৱাৰ উপৰি ভাৰতবৰ্ষৰ বজাৰ তথা উৎপাদন আৰু সেৱাৰ খণ্ডসমূহ বৈদেশিক পুঁজি বিনিয়োগৰ বাবে মুকলি কৰি দিয়া হয়। এই বিশ্বায়নৰ সময়ত ভাৰতবৰ্ষৰ মুঠ ঘৰুৱা উৎপাদন যথেষ্ট বৃদ্ধি পোৱা দেখা গৈছে। উদাৰীকৰণ (Liberalisation), ব্যক্তিগতকৰণ (Privatisation) আৰু বিশ্বায়নক (Globalisation) চমুকৈ একেলগে ইংৰাজীত LPG বুলিও কোৱা হয়।

এইদৰে বিশ্বায়ন প্ৰক্ৰিয়াই মানৱ জাতিৰ সমুখত বহুবোৰ সুযোগ-সুবিধা দাঙি ধৰিছে। কিন্তু বহুতো এই ধাৰণাৰ প্ৰতিবাদ আৰু বিৰোধিতা কৰিছে। শেষত এটা কথা ক'ব পাৰি যে বিশ্বায়নৰ দ্বাৰা উন্নত পুঁজিবাদী দেশ তথা বহুজাতিক কোম্পানীসমূহ ব্যাপক হাৰত লাভান্বিত হোৱাৰ বিপৰীতে তৃতীয় বিশ্বৰ বাবে ই বহুতো প্ৰত্যাহ্বানৰ সৃষ্টি কৰিছে। ❖

(টোকা : ● পুঁজিবাদী ব্যৱস্থাত পুঁজিপতিসকলে দেশৰ অৰ্থনীতি নিয়ন্ত্ৰণ কৰে। এই ব্যৱস্থাত দেশৰ উদ্যোগপতি আৰু ধনী শ্ৰেণীৰ হাততেই দেশৰ অৰ্থনৈতিক ক্ষমতা ন্যস্ত হৈ থাকে।

- মুক্ত বজাৰ ব্যৱস্থাত দেশ এখনৰ বজাৰ প্ৰতিখন বিদেশী ৰাষ্ট্ৰৰ বাবে বেহা-বেপাৰৰ কাৰণে মুকলি হৈ পৰে।
- সমাজবাদী ব্যৱস্থাত ৰাজহুৱা খণ্ডই দেশৰ অৰ্থনীতি নিয়ন্ত্ৰণ কৰে। অৰ্থাৎ দেশখনৰ চৰকাৰৰ হাততেই অৰ্থনৈতিক ক্ষমতা ন্যস্ত হৈ থাকে।)

কুইজৰ উত্তৰসমূহ

- ১। তেওঁ আছিল ভি এছ ৰমাদেৱী। এই পৰ্য্যন্ত আমাৰ দেশৰ প্ৰথম আৰু একমাত্ৰ মহিলা মুখ্য নিৰ্বাচন আয়ুক্ত
- ২। অস্কাৰ বঁটাৰ প্ৰদান কৰা মূৰ্তিটো ৩। নামিবিয়া ৪। দেৱীকাৰাণী (১৯৬৯ চনত) ৫। দালাই লামা ৬। কিৰণ দেশাই ৭। ভূপাল ৮। উপ-ৰাষ্ট্ৰপতি ৯। গণেশ চতুৰ্থী ১০। হিউৱেন চাং ১১। বিশ্ব ৰেংকিঙৰ শীৰ্ষস্থান দখল
- ১২। কেন্দ্ৰীয় বাজেট উত্থাপন ১৩। প্ৰান্তিক ১৪। পঞ্চকন্যা ১৫। পেট কামিনছ ১৬। বিজয় অমৃতৰাজ। ❖

চতুৰ্থৰ পৰা ষষ্ঠ শ্ৰেণীৰ শিক্ষাৰ্থীৰ বাবে বিশেষ পৃষ্ঠা

আন সকলো শ্ৰেণীৰ বাবেও প্ৰযোজ্য

আন্তৰ্জাতিক মাতৃভাষা দিৱস

ভাষাৰ সৈতে মানুহৰ সম্পৰ্ক ইমানেই গভীৰ যে সেই ভাষাটোৱেই জাতিৰ অস্তিত্বৰ ধাৰক হৈ পৰে। ভাষাটোৰ প্ৰয়োগ, উপস্থাপন ইত্যাদি বিভিন্ন দিশে মানুহজনৰ ব্যক্তিত্বকো তুলি ধৰে। কেৱল ইমানেই নহয়, এটা নিৰ্দিষ্ট ভাষা কোৱা সমুদায় বা জাতি এটাৰ বাবে ভাষাটোৱেই অন্যতম পৰিচয় হৈ পৰে। কিন্তু জীৱনকালত সচৰাচৰ কোনো এক ব্যক্তিয়ে কেৱল এটা ভাষাৰ ব্যৱহাৰতে সীমাবদ্ধ নাথাকে। পৃথিৱীত কেৱল এটা ভাষা কোৱা লোকৰ সংখ্যা নিচেই সীমিত। মত বিনিময় কৰা, জ্ঞানৰ পৰিসৰ বৃদ্ধি কৰা বা জনগোষ্ঠীয় পাৰস্পৰিক সম্পৰ্ক সুদৃঢ় কৰাৰ হকে একেজন মানুহেই বহু ভাষাৰ সংস্পৰ্শলৈ আহে। কিন্তু ইয়াৰ কবলত পৰি কাৰোবাৰ মাতৃভাষা যাতে সংকটৰ সন্মুখীন নহয়, তাৰ বাবে সজাগতা সৃষ্টি কৰিবলৈ ৰাষ্ট্ৰসংঘই প্ৰতিবছৰে ২১ ফেব্ৰুৱাৰীৰ দিনটো ‘আন্তৰ্জাতিক মাতৃভাষা দিৱস’ (International Mother Language Day) হিচাপে পালন কৰি আহিছে।

‘আন্তৰ্জাতিক মাতৃভাষা দিৱস’ৰ ঐতিহাসিক পৃষ্ঠভূমি জনাটোও অত্যন্ত দৰকাৰী কথা। এই ঐতিহাসিক পৃষ্ঠভূমি মূলতঃ বাংলাদেশৰ ইতিহাসৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ অধ্যায়। পাকিস্তান গঠন হোৱাৰ আগৰে পৰাই এটা বিতৰ্ক চলি আহিছিল—যদি পাকিস্তান ৰাষ্ট্ৰ গঠন হয়, তেন্তে তাৰ ৰাষ্ট্ৰভাষা কি হ’ব? বিতৰ্কৰ কোনো স্থিৰ সমাধান হ’ব নাপালেই, ১৯৪৮ চনত সমসাময়িক পাকিস্তানী প্ৰধানমন্ত্ৰী লিয়াকত আলী খানে উৰ্দুক পাকিস্তানৰ ৰাষ্ট্ৰভাষা বুলি ঘোষণা কৰিলে। ইয়াৰ লগে লগে তেতিয়াৰ পূব পাকিস্তান অৰ্থাৎ বৰ্তমানৰ বাংলাদেশত তীব্ৰ হৈ-চৈৰ সৃষ্টি হ’ল। আজন্মকাল বাংলা ভাষাকেই আপোন কৰি অহা পূব পাকিস্তানৰ লোকে উৰ্দুক ৰাষ্ট্ৰভাষা বুলি কেনেকৈ মানি লয়? বাংলাভাষা ৰাজ্যভাষা হ’বই লাগিব বুলি দাবী তুলি পূব পাকিস্তানী লোকসকলে আন্দোলন আৰম্ভ কৰিলে। ঢাকা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ শিক্ষাৰ্থীসকলে ৰাষ্ট্ৰভাষা সংগ্ৰাম পৰিষদ গঠন কৰি ১৯৪৯ চনৰ ১১ মাৰ্চত বাংলা ৰাষ্ট্ৰভাষা দিৱস পালনৰ কথা ঘোষণা কৰিলে।

ৰাষ্ট্ৰভাষা নিৰ্ধাৰণ প্ৰসংগত ১৯৫২ চনৰ ২১ ফেব্ৰুৱাৰীত ঢাকাত এখন আইন সভা অনুষ্ঠিত কৰিবলৈ আয়োজন চলিছিল। সভাত অংশ ল’বলৈ অহা প্ৰতিজন প্ৰতিনিধিৰে সমৰ্থন বিচাৰি ভাষা আন্দোলনকাৰীসকলে তেওঁলোকক সাক্ষাৎ কৰাৰ সিদ্ধান্ত লৈছিল। এই সাক্ষাতৰ বাবে অহা আন্দোলনকাৰীসকলৰ ওপৰত পুনৰ সামৰিক আক্ৰমণ চলিল। শ্বহীদ হ’ল কেইবাজনো আন্দোলনকাৰী। ইয়াৰ পাছৰ পৰাই ২১ ফেব্ৰুৱাৰীৰ দিনটো বাংলাদেশৰ বাবে চিৰস্মৰণীয় হৈ পৰিল। এই দিন শ্বহীদ দিৱস হিচাপে পালন কৰিবলৈ লোৱা হ’ল। মাতৃভাষাক প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ এই আন্দোলনক মান্যতা দি ৰাষ্ট্ৰসংঘয়ো ২১ ফেব্ৰুৱাৰীৰ দিনটো আন্তৰ্জাতিক মাতৃভাষা দিৱস হিচাপে ঘোষণা কৰে। ২০০০ চনৰ পৰাই প্ৰতিবছৰে সমগ্ৰ বিশ্বজুৰি ২১ ফেব্ৰুৱাৰী দিনটোত আন্তৰ্জাতিক মাতৃভাষা দিৱস পালন কৰি অহা হৈছে। ❖

চতুৰ্থৰ পৰা ষষ্ঠ শ্ৰেণীৰ শিক্ষাৰ্থীৰ বাবে বিশেষ পৃষ্ঠা

আন সকলো শ্ৰেণীৰ বাবেও প্ৰযোজ্য

অসমীয়া ফকৰা-যোজনা, প্ৰবাদ-প্ৰবচন ইত্যাদি নিজৰটিক মাৰিবা কিলাবা, লৱৰি বুলিব আই লোকৰটিক কেটেৰাই মাতিবা, লৱৰি বুলিব তই

সন্তানৰ বাবে মাক সদায়ে আপোন। সন্তানক কিবা কথাত মাৰ-ধৰ কৰিলেও পিছ মুহূৰ্ততে খং, অভিমান পাহৰি সন্তানে মাকক পুনৰ আঁকোৱালি লয়। মাকৰ প্ৰতি সন্তানৰ খং, অভিমান বেছিপৰ স্থায়ী নহয়। আনহাতে আনৰ সন্তানক কেটেৰা মাতেৰে মাতিলে অথবা কিবা কথাত খং কৰিলে তেওঁলোকে সহজভাৱে নলয়। যুক্তিসংগত কথাত খং কৰিলেও আনৰ সন্তানে উভতি ধৰি বিৰূপ ভাবহে প্ৰকাশ কৰিব। এই যোজনাৰ অৰ্থ হ'ল নিজৰবোৰ সদায়েই আপোন। নিজৰ মানুহৰ মাজত সাময়িকভাৱে অভিমান হ'লেও সেই অভিমান ক্ষণস্থায়ী হয়।

প্ৰায়োগিক বাক্য : হেৰৌ, হক কথাত হ'লেও লোকৰ ল'ৰাক

ডাবি-ধমকি নিদিবি, নিজেহে অপমানিত হ'বি। কথাতে কয় নহয়—নিজৰটিক মাৰিবা কিলাবা, লৱৰি বুলিব আই; লোকৰটিক কেটেৰাই মাতিবা, লৱৰি বুলিব তই। ❖

নাও উঠোঁতে বুৰে আৰু নামোতে বুৰে

নাও এখনত উঠাৰ সময়ত আৰু নাৱৰ পৰা নামাৰ সময়ত সাৱধান হ'বলগীয়া হয়। কিয়নো এনে সময়ত যাদ্ৰীয়ে কৰা ভিৰৰ বাবে নাওখন বুৰিবও পাৰে। গতিকে এনে সময়ত সাৱধান হোৱাটো অতিশয় জৰুৰী। এই যোজনাটোৰ জৰিয়তে কোনো কামৰ আৰম্ভণি আৰু সামৰণিৰ সময়ত সতৰ্কতা অৱলম্বন কৰাৰ কথা বুজোৱা হৈছে। আৰম্ভণি শুভ হ'লে যিদৰে সকলোৰে মনোভাব ভাল হয়, একেদৰে সামৰণিৰ সময়তো খেলিমেলি নোহোৱাকৈ থাকিলে সকলো সন্তুষ্ট হয়।

প্ৰায়োগিক বাক্য : ইমান ডাঙৰ কাম এটাত হাত দিছ যেতিয়া সাৱধান হ'বি, নাও উঠোঁতেও বুৰে আৰু নামোতেও বুৰে মনত ৰাখিবি। ❖

চতুৰ্থৰ পৰা ষষ্ঠ শ্ৰেণীৰ শিক্ষাৰ্থীৰ বাবে বিশেষ পৃষ্ঠা

আন সকলো শ্ৰেণীৰ বাবেও প্ৰযোজ্য

ভাষা আন্দোলনৰ প্ৰথম শ্বহীদ

ৰঞ্জিত বৰপূজাৰী অসমৰ ভাষা আন্দোলনৰ প্ৰথমগৰাকী শ্বহীদ। ১৯৪২ চনৰ ৪ মে'ত শিৱসাগৰত তেওঁৰ জন্ম হৈছিল। তেওঁৰ পিতৃ হেমকান্ত বৰপূজাৰী আৰু মাতৃ তিলোত্তমা বৰপূজাৰী। ১৯৫৯ চনত শিৱসাগৰ চৰকাৰী হাইস্কুলৰ পৰা প্ৰবেশিকা পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হৈ ৰঞ্জিত বৰপূজাৰীয়ে বিজ্ঞান শাখাত অধ্যয়নৰ বাবে গুৱাহাটীৰ কটন কলেজত নামভৰ্তি কৰে। সেই সময়তে (১৯৬০ চন) অসমীয়া ভাষাক সমগ্ৰ ৰাজ্যত প্ৰশাসনীয় কাম-কাজৰ বাবে একক ৰাজ্যভাষা হিচাপে ঘোষণা কৰাৰ দাবীত অসমত এক তীব্ৰ আন্দোলন আৰম্ভ হয়। ভাষা আন্দোলন নামে প্ৰসিদ্ধ এই আন্দোলনৰ মাজতে ১৯৬২ চনৰ ৪ জুলাইত আন্দোলনকাৰী যুৱ ছাত্ৰৰ ওপৰত পুলিচৰ গুলীচালনাত কটন কলেজৰ ২ নং ছাত্ৰবাসৰ বাৰাণ্ডাত কটন কলেজৰ দ্বিতীয় বাৰ্ষিকৰ ছাত্ৰ ৰঞ্জিত বৰপূজাৰী শ্বহীদ হয়। উল্লেখযোগ্য যে কটন কলেজ কৰ্তৃপক্ষই পৰবৰ্তী সময়ত এই ছাত্ৰবাসটো 'ৰঞ্জিত বৰপূজাৰী ছাত্ৰবাস' নামেৰে নামকৰণ কৰে। ❖

শুৱলা ভাষা

যথেষ্ট

আমি সাধাৰণতে ভুলকৈ ব্যৱহাৰ কৰা এটা শব্দ হ'ল—যথেষ্ট। যথেষ্ট শব্দৰ আভিধানিক অৰ্থ হ'ল যিখিনি আশা কৰা হৈছে, আকাংক্ষিত বা আশানুৰূপ। কিন্তু আমি এই শব্দটোৰ প্ৰয়োগ বহু সময়ত ভুলকৈ কৰোঁ। উদাহৰণস্বৰূপে :

কিতাপখনত যথেষ্ট ভুল থাকি গৈছে।

তাৰ গাটো যথেষ্ট দুৰ্বল হৈ আছে।

ওপৰৰ বাক্য দুটাত ভুল, দুৰ্বল আদি শব্দৰ আগত যথেষ্ট শব্দৰ প্ৰয়োগ নহয়। কিয়নো ভুল বা দুৰ্বলতা আশা কৰা নাযায়। যথেষ্ট শব্দটো আমি এনেদৰে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰোঁ—

ছবিখন যথেষ্ট ভাল হৈছে।

সভাখনত যথেষ্ট মানুহ হৈছে।

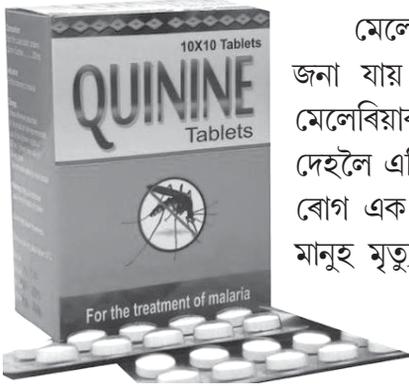
উৎসৱ, উৎসাহিত

আনহাতে উচ্চাৰণৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰায়ে ভুল কৰা দুটা শব্দ হ'ল উৎসৱ আৰু উৎসাহিত। মন কৰিবলগীয়া যে উল্লিখিত শব্দ দুটাত 'স' আছে যদিও ইয়াৰ উচ্চাৰণ 'চ' হৈ হয়। কিয়নো 'স'ৰ আগত 'ৎ' থাকিলে তাৰ উচ্চাৰণ 'স'ৰ সলনি 'চ' হয়। ❖

চতুৰ্থৰ পৰা ষষ্ঠ শ্ৰেণীৰ শিক্ষাৰ্থীৰ বাবে বিশেষ পৃষ্ঠা

আন সকলো শ্ৰেণীৰ বাবেও প্ৰযোজ্য

কুইনাইন

মেলেৰিয়াক সাধাৰণতে অতিপাত জ্বৰ হোৱা এবিধ ৰোগ হিচাপে জনা যায়। এবিধ ক্ষুদ্ৰ বীজাণুৰ আক্ৰমণৰ ফলত এই ৰোগ হয়। মেলেৰিয়াৰ এই বীজাণুবোৰ এজন ৰোগীৰ দেহৰ পৰা এজন সুস্থ মানুহৰ দেহলৈ এবিধ বিশেষ মহৰ দ্বাৰা সংক্ৰমিত হয়। এটা সময়ত মেলেৰিয়া ৰোগ এক গুৰুতৰ ৰোগ হিচাপে বিবেচিত হৈছিল। এই ৰোগত বহুত মানুহ মৃত্যুমুখত পৰিছিল। কিন্তু কুইনাইন নামৰ এবিধ বিশেষ ঔষধৰ আৱিষ্কাৰৰ পাছৰ পৰা এই ৰোগৰ ভয়াবহতা হ্রাস পায়। এজোপা গছৰ ছালৰ পৰা প্ৰস্তুত কৰা হয় কুইনাইন নামৰ ঔষধবিধ। বৰ্তমান সময়ত কৃত্ৰিম উপায়েৰেও কুইনাইন প্ৰস্তুত কৰাৰ পদ্ধতি আৱিষ্কাৰ হৈছে। ১৬৩০ৰ পৰা ১৬৪০ খৃষ্টাব্দৰ ভিতৰত কুইনাইন চিনাক্ত হৈছিল।

‘কুইনাইন’ৰ লগত জড়িত এটা কাহিনী মতে, আমেৰিকাৰ পেকু চহৰৰ ৰাওলাট কাউণ্ট অব চিনকোনেৰ পৰিয়ালত এবাৰ সকলোৰে জ্বৰ হৈছিল। কাঁপি কাঁপি উঠা এই জ্বৰৰ প্ৰকোপ কমোৱাত সকলো ডাক্তৰ, ঔষধ ব্যৰ্থ হৈছিল। এনে হতাশাপূৰ্ণ সময়ত এজন আদিবাসী বৃদ্ধই ৰোগৰ চিকিৎসা কৰিবলৈ আগবাঢ়ি আহিছিল। তেওঁ কিছুমান গছৰ ছাল খুন্দি তাৰ ৰস নিৰ্দিষ্ট সময়ৰ অন্তৰে অন্তৰে খুৰাবলৈ পৰামৰ্শ দিছিল। সেইমতে খুওৱাত অতি কম সময়ৰ ভিতৰতে ৰোগী আৰোগ্যৰ পথলৈ অহাত সকলো মানুহ আচৰিত হৈছিল। কাৰণ চিকিৎসক আৰু ঔষধৰ কোনো ফলাফল নাপাই মানুহে ৰোগীক শেষ বিদায় জনাবলৈ সাজু হৈছিল। তেনে সময়তে সাধাৰণ গছৰ ছালৰ মাহাত্ম্য দেখি আটাইয়ে তবধ মানিলে। গছজোপানো কি, ক’ত পায় আদি এশ এবুৰি প্ৰশ্ন সুধি মানুহবোৰে বৃদ্ধজনক ব্যতিব্যস্ত কৰি তুলিছিল। সেই পৰ্য্যন্ত গছজোপাৰ নাম কি আছিল জনা নাযায়। কিন্তু ইয়াৰ ঔষধি গুণ সম্পৰ্কে জনাজাত হোৱাৰ পাছত ৰাওলাটৰ নাম অনুসৰি গছজোপাৰ নামো ৰখা হয় ‘চিনকোনা’। ‘কিনা’ (Quina) শব্দৰ অৰ্থ হ’ল গছৰ ছাল। স্পেইন দেশৰ লোকে ইয়াক Quina Quina বুলিছিল। স্পেইন দেশীয় শব্দটোৰ পৰা সত্তৰ পাছলৈ ইয়াৰ নাম ‘কুইনাইন’ ৰখা হয়। সেই কালত মেলেৰিয়া ৰোগৰ একমাত্ৰ ঔষধ আছিল চিনকোনা গছৰ ছাল। অতি কম সময়ৰ ভিতৰত গছডালৰ দাম বাঢ়ি গ’ল। মানুহে কাটি নিওঁতে নিওঁতে গছৰ সংখ্যাও কমি গ’ল।

অৱশেষত ১৮২০ চনত বিঞ্জনী কেভেলটু আৰু পেলাটিয়াৰে চিনকোনা গছৰ পৰাই প্ৰথমে ‘কুইনাইন’ নামৰ ঔষধটো আৰু পাছত কুইনাইন বেজী আৱিষ্কাৰ কৰে। কুইনাইনৰ চাহিদা পূৰাবলৈ সম্প্ৰতি সম্পূৰ্ণ কৃত্ৰিম উপায়েৰে কুইনাইন প্ৰস্তুত কৰাৰ পদ্ধতি আৱিষ্কৃত হৈছে। ❖

(উৎস : ১২১ বিস্ময়)

চতুৰ্থৰ পৰা ষষ্ঠ শ্ৰেণীৰ শিক্ষাৰ্থীৰ বাবে বিশেষ পৃষ্ঠা

আন সকলো শ্ৰেণীৰ বাবেও প্ৰযোজ্য

শব্দ শিকোঁ (এদিনত এটাকৈ, এমাহৰ বাবে ৩০টা শব্দ)

অসমীয়া	ইংৰাজী	অসমীয়া	ইংৰাজী
নিবনুৱা সমস্যা	unemployment	মূল্য সংযোজিত কৰ	VAT (Value Added Tax)
সাৰ্বজনীন	universal	অসাৰ, বৃথা	vain
অভূতপূৰ্ব	unprecedented	উপত্যকা	valley
অবাস্তৱ, অলীক	unreal	বিদায় সম্ভাষণ	valediction
উচ্ছৃংখল	unruly	বিক্ৰেতা	vendor, seller
লালন-পালন, প্ৰতিপালন	upbringing	মৌখিক	verbal, oral
বাচন-বৰ্তন	utensil	ৰায়	verdict
খালী, উদং	vacant, empty	পশু চিকিৎসা	veterinary
বন্ধ, ছুটী	vacation, holiday	সংস্কৰণ	version, edition
প্ৰতিষেধক, ছিটা	vaccine	বীৰত্ব	valour,
বায়ুশূন্য স্থান	vacuum		bravery
বৈধ, মান্য	valid	মূল্যবান	valuable,
সত্যতা নিৰূপণ	validation		precious
বৈসাদৃশ্য, ৰূপভেদ	variation	বাষ্প, ভাপ	vapour, steam
যান-বাহন	vehicle	সজাগ, সতৰ্ক	vigilant
সিৰা	vein	হিংসা	violence ❖

চতুৰ্থৰ পৰা ষষ্ঠ শ্ৰেণীৰ শিক্ষাৰ্থীৰ বাবে বিশেষ পৃষ্ঠা

আন সকলো শ্ৰেণীৰ বাবেও প্ৰযোজ্য

ভাৰতৰ বিভিন্ন ৰাজ্যৰ ৰাজ্যিক জন্তুসমূহ

মেঠোন (ইংৰাজী নাম : Gaur or Indian Bison, বৈজ্ঞানিক নাম *Bos gaurus*)

দক্ষিণ-পূব এছিয়াৰ এবিধ বৃহৎ আকাৰৰ স্থানীয় প্ৰজাতিৰ স্তন্যপায়ী প্ৰাণী হৈছে মেঠোন। মেঠোন অৰুণাচলৰ ৰাজ্যিক জন্তু। ই হ'ল ব'ভিডি (Bovidae) পৰিয়ালৰ অন্তৰ্গত আৰু বৰ্তমান জীৱিত অৱস্থাত থকা স্থলচৰ প্ৰাণীবোৰৰ ভিতৰতে অন্যতম বৃহৎ আকাৰৰ প্ৰাণী। ইয়াৰ বাহিৰে কেৱল হাতী, গঁড় আৰু জলহস্তীৰ ওজন অধিক বুলি জনা যায়। প্ৰথম

অৱস্থাত মেঠোন সমগ্ৰ দক্ষিণ এছিয়াতে পোৱা গৈছিল। ইয়াৰ ভিতৰত ভিয়েটনাম, কম্বোডিয়া, চীন, থাইলেণ্ড, ম্যানমাৰ, ভাৰত, বাংলাদেশ, ভূটান, নেপাল আদি অন্যতম আছিল। বৰ্তমান এই প্ৰজাতিটো কিছুমান নিৰ্দিষ্ট অঞ্চলতহে বিস্তৃত হৈ আছে। প্ৰকৃতিত এইবিধ জন্তুৰ সংখ্যা হ্রাস পোৱালৈ লক্ষ্য ৰাখি এই প্ৰজাতিবিধক আই ইউ চি এনৰ (International Union for Conservation of Nature) ৰঙা তালিকাত অসুৰক্ষিত (vulnerable) হিচাপে স্বীকৃতি প্ৰদান কৰা হৈছে।

মেঠোন ঘাইকৈ অৰ্ধ সেউজীয়া, সেউজীয়া আৰু সেমেকা পৰ্ণপাতী অৰণ্যত দেখা যায়। মেঠোনৰ দেহটো অতি শক্তিশালী। ইয়াৰ কপালত শিং দুটাৰ মাজত এডাল আঁচৰ দৰে এক উত্তল অংশ থাকে। ইয়াৰ কাণ দুখন বৃহৎ, নেজডাল চুটি। মতা মেঠোনৰ গাৰ বৰণ গাঢ় মটীয়া। মেঠোনৰ গাৰ নোম চুটি। ওজন প্ৰায় ৬৫০ৰ পৰা ১,০০০ কিলোগ্ৰাম। মেঠোনৰ মতা আৰু মাইকী উভয়ৰে শিং থাকে। শিংযোৰ মূৰৰ দুয়োকাষে বাঢ়ি ওপৰলৈ ঘেৰ খোৱা। শিঙৰ দৈৰ্ঘ্য ৬০ৰ পৰা ১১৫ ছেমি. পৰ্য্যন্ত হয়।

মেঠোন সাধাৰণতে দিনৰ ভাগত অধিক সক্ৰিয় হৈ থাকে। খৰালি কালত ই গোট গঠন কৰি সৰু এলেকাত কটায় আৰু বাৰিষা অহাৰ লগে লগে পৰ্বতীয়া অঞ্চললৈ প্ৰব্ৰজন কৰে। মেঠোনৰ দলক সাধাৰণতে পূৰ্ণবয়স্ক মাইকী মেঠোনে নেতৃত্ব দিয়ে। পূৰ্ণবয়স্ক মতা মেঠোন প্ৰায় অকলশৰীয়াকৈ থাকে। মেঠোনে ঘাইকৈ বিভিন্ন উদ্ভিদ, গছৰ পাতৰ আগ, কাণ্ড, গুটি আৰু ফুল আদি খাই জীয়াই থাকে। ইয়াৰ গড় আয়ুস ৩০ বছৰ। চোৰাং চিকাৰ, কিছুমান দেশত ইয়াৰ মাংসৰ বৰ্ধিত বজাৰমূল্য, জলবায়ু পৰিবৰ্তন, বনাঞ্চল ধ্বংস ইত্যাদি বিভিন্ন কাৰণত ইয়াৰ সংখ্যা হ্রাস পাবলৈ লৈছে। ইতিমধ্যে মেঠোনৰ অৱস্থিতি থকা প্ৰায়বোৰ অঞ্চলতে ইয়াৰ সংৰক্ষণৰ ব্যৱস্থা হাতত লোৱা হৈছে। ❖

ভাৰত-কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তা প্ৰভাৱ শীৰ্ষ সন্মিলন

প্ৰণীতা দেৱী

স্বাস্থ্যসেৱাৰ পৰা কৃষিলৈ, মহাকাশ গৱেষণাৰ পৰা শ্ৰেণীকোঠালৈ সম্প্ৰতি কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তাই (Artificial Intelligence) বিপ্লৱৰ সূচনা কৰিছে। বৰ্তমান যুগত কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তা কেৱল এটা প্ৰযুক্তি হৈ থকা নাই, বৰঞ্চ ই আমাৰ জীৱনশৈলী, শিক্ষা আৰু কৰ্মক্ষেত্ৰৰ অবিচ্ছেদ্য অংগ হৈ পৰিছে। কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তা এতিয়া অদূৰ ভৱিষ্যৎ নহয়; বৰঞ্চ ই চাকৰি, কৃষি, স্বাস্থ্য, শিক্ষা, শাসন ব্যৱস্থাকে ধৰি বিভিন্ন ক্ষেত্ৰত প্ৰভাৱ পেলাই আমাৰ জীৱনশৈলী ইতিমধ্যেই সলনি কৰিছে।

কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তাই বিশ্বব্যাপি প্ৰসাৰ লাভ কৰাৰ সময়তে নতুন দিল্লীৰ ভাৰত মণ্ডপমত যোৱা ১৬ ফেব্ৰুৱাৰীৰ পৰা পাঁচদিনীয়াকৈ আয়োজন কৰা হয় ভাৰত-কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তা প্ৰভাৱ শীৰ্ষ সন্মিলন (India-AI Impact Summit 2026) আৰু প্ৰদৰ্শনীৰ। এই শীৰ্ষ সন্মিলন দেশৰ ডিজিটেল যাত্ৰাত গুৰুত্বপূৰ্ণ অধ্যায় হিচাপে বিবেচিত হৈছে। ভাৰতৰ জনসংখ্যাৰ ৬৫ শতাংশতকৈও অধিক লোক ৩৫ বছৰৰ তলৰ। এই যুৱশক্তিকে কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তাৰ সৈতে সংযোগ কৰি দেশে বিকশিত ভাৰত, ২০৪৭ লক্ষ্যৰ দিশত অগ্ৰসৰ হৈছে। ২০খনৰো অধিক দেশৰ ৰাষ্ট্ৰপ্ৰধানৰ লগতে ৬০গৰাকী মন্ত্ৰী তথা কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তাৰ ক্ষেত্ৰত বিশ্বক নেতৃত্ব দিয়া পাঁচশৰো অধিক ব্যক্তিয়ে এই সন্মিলনত অংশগ্ৰহণ কৰে।

এই সন্মিলনত মাইক্ৰছফটৰ মুখ্য কাৰ্যবাহী বিষয়া সত্য নাডেল্লা, গুগলৰ মুখ্য কাৰ্যবাহী বিষয়া সুন্দৰ পিছাই, অ'পেন এ আইৰ মুখ্য কাৰ্যবাহী বিষয়া চেম অল্টমেনৰ লগতে মাইক্ৰ'চফটৰ প্ৰতিষ্ঠাপক বিল গেটছেও অংশগ্ৰহণ কৰে। এই শীৰ্ষ সন্মিলন আৰু প্ৰদৰ্শনীয়ে জনসাধাৰণৰ অভূতপূৰ্ব সঁহাৰি লাভ কৰাৰ লগতে এই অনুষ্ঠানলৈ পাঁচ লাখৰো অধিক লোকৰ সমাগম ঘটে।

এই শীৰ্ষ সন্মিলনৰ মূল ভেটি হিচাপে বিবেচনা কৰা তিনিটা সূত্ৰ হৈছে 'মানুহ', 'পৃথিৱী' আৰু 'প্ৰগতি'। 'মানুহ'ৰ অৰ্থ হৈছে মানৱকেন্দ্ৰিক কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তাক উৎসাহিত কৰা য'ত নাগৰিকৰ অধিকাৰ সুৰক্ষিত হয়, সেৱাৰ সুবিধা বৃদ্ধি কৰে, বিশ্বাস গঢ়ি তোলে আৰু সমাজৰ প্ৰতিটো স্তৰতে সমান সুবিধা লাভ কৰাটো নিশ্চিত কৰে। আনহাতে 'পৃথিৱী'য়ে পৰিবেশৰ সহায়ক হোৱাকৈ কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তা ব্যৱহাৰ কৰাত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছে। কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তাক পৰিবেশ অনুকূল কৰি আগবঢ়াই নিব লাগে, যাতে শক্তি আৰু সম্পদৰ দায়িত্বশীল ব্যৱহাৰ তথা জলবায়ু সুৰক্ষা আৰু পৰিবেশ সংৰক্ষণত সহায়ক হয়। আনহাতে 'প্ৰগতি'ৰ অৰ্থ হৈছে উদ্ভাৱন সামৰ্থ্য বৃদ্ধি আৰু কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তাৰ ব্যৱহাৰৰ জৰিয়তে উৎপাদনশীলতা, অৰ্থনৈতিক সমৃদ্ধি আৰু বিকাশক ত্বৰান্বিত কৰি সামগ্ৰিক অৰ্থনৈতিক আৰু প্ৰযুক্তিগত উন্নয়ন সম্ভৱ কৰি তোলা। এই তিনিটা সূত্ৰই কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তাক কেৱল প্ৰযুক্তি হিচাপে নহয়, বৰঞ্চ উন্নয়নৰ আহিলা হিচাপে চিহ্নিত কৰিছে। এই শীৰ্ষ সন্মিলনৰ আলোচনাসমূহ আন্তঃসংযোজিত বিষয়ভিত্তিক ক্ষেত্ৰৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি সাতটা চক্ৰ বা কাৰ্যকৰী গোটত অনুষ্ঠিত হৈছিল।

এই শীৰ্ষ সন্মিলনতে গ্ৰহণ কৰা কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তাৰ প্ৰভাৱ বিষয়ক 'নতুন দিল্লী ঘোষণাপত্ৰ'ত ৮৯খন দেশ আৰু আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সংগঠনে সমৰ্থন জনাইছে। এই ঘোষণাপত্ৰই কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তাক অৰ্থনৈতিক বিকাশ আৰু সমাজ কল্যাণৰ অৰ্থে ব্যৱহাৰ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত সমগ্ৰ বিশ্বৰে

সাম্প্ৰতিকী

সহমত প্ৰতিফলিত কৰিছে। আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰ, চীন, জাপান, বৃটেইন, ইজৰাইল, জাৰ্মানী, ফ্ৰান্স আদি দেশে এই ঘোষণাপত্ৰক সমৰ্থন জনাইছে। সৰ্বজন হিতায়, সৰ্বজন সুখায় নীতিৰ দ্বাৰা পৰিচালিত এই ঘোষণাপত্ৰত কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তাৰ সুবিধাসমূহ যাতে সমগ্ৰ মানৱ জাতিয়ে লাভ কৰিব পাৰে সেই বিষয়ত গুৰুত্ব আৰোপ কৰা হৈছে। সাতটা মূল স্তম্ভৰ আধাৰত এই ঘোষণাপত্ৰ প্ৰস্তুত কৰা হৈছে যি সমগ্ৰ বিশ্বতে কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তাৰ ক্ষেত্ৰত সহযোগিতাৰ পটভূমিক প্ৰতিফলিত কৰিছে। এই স্তম্ভকেইটা হ'ল কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তাৰ সম্পদৰ গণতান্ত্ৰিকীকৰণ, অৰ্থনৈতিক প্ৰগতি আৰু সমাজ কল্যাণ, নিৰাপদ আৰু বিশ্বাসযোগ্য কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তা, বিজ্ঞানৰ বাবে কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তা, সামাজিক সবলীকৰণৰ বাবে ব্যৱহাৰৰ সুযোগ, মানৱ মূলধন বিকাশ আৰু সহনসাধ্য, দক্ষ আৰু উদ্ভাৱনমূলক কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তা ব্যৱস্থা।

এই শীৰ্ষ সন্মিলনে কৃত্ৰিম

বুদ্ধিমত্তাৰ ক্ষেত্ৰত ভাৰতৰ সামৰ্থ্যক বিশ্বৰ আগত প্ৰদৰ্শন কৰিলে বুলি প্ৰধানমন্ত্ৰী নৰেন্দ্ৰ মোডীয়ে প্ৰকাশ কৰিছে। ইয়াত ভাৰতে কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তাৰ জৰিয়তে প্ৰস্তুত কৰা তিনিটা প্ৰকল্পৰ আৰ্হিও মুকলি কৰে। ভৱিষ্যতৰ পৃথিৱীত কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তাৰ শক্তি কিদৰে প্ৰয়োগ কৰা হ'ব সেই বিষয়ত নীতি নিৰ্ধাৰণৰ ক্ষেত্ৰত এই সন্মিলন অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ হিচাপে বিবেচিত হৈছে। ভাৰত কেৱল কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তাৰ সুযোগ গ্ৰহণকাৰী হিচাপে নহয়, বৰঞ্চ বিশ্বৰ বাবে কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তা বিষয়ক প্ৰয়োজনীয় নীতি গঢ়াতো যে অগ্ৰণী, সেই কথা এই সন্মিলনে প্ৰমাণ কৰিলে।

নতুন দিল্লীত হোৱা আলোচনাত এটা কথা স্পষ্ট হ'ল যে কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তা কেৱল প্ৰযুক্তিৰ বিকাশ নহয়, বৰঞ্চ ই সমাজ পৰিবৰ্তনৰ এটা বাহক যাৰ প্ৰভাৱ সকলো ক্ষেত্ৰতে পৰিলক্ষিত হৈছে। এই শীৰ্ষ সন্মিলনত কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তা সাক্ষৰতাত গুৰুত্ব দি নতুন প্ৰজন্মই ইয়াক কেনেকৈ নৈতিক দায়বদ্ধতাৰে ব্যৱহাৰ কৰিব সেই বিষয়ত গুৰুত্ব আৰোপ কৰা হৈছে। সন্মিলনত কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তাই কৰ্মসংস্থাপনহীনতা সৃষ্টি কৰা সন্দৰ্ভতো বিতৰ্ক অনুষ্ঠিত হয়। এই বিষয়ে হোৱা আলোচনাত এটা কথা স্পষ্ট হয়

যে কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তাই চাকৰি নাইকিয়া কৰাৰ পৰিবৰ্তে চাকৰিৰ পৰিবৰ্তনহে সাধন কৰিব। একে ধৰণৰ তথা পুনৰাবৃত্তি হোৱা কামবোৰ মানুহৰ পৰিবৰ্তে যন্ত্ৰৰ দ্বাৰা স্বয়ংক্ৰিয়ভাৱে সম্পাদিত হ'ব। তাৰ পৰিবৰ্তে অনন্য মানৱীয় দক্ষতা নিৰ্ভৰ কাম, যেনে—আবেগিক বুদ্ধিমত্তা, কৌশলগত চিন্তা, উদ্ভাৱন, জটিল যোগাযোগ আদিৰ দৰে কামৰ চাহিদা বৃদ্ধি পাব। ইয়াৰ লগতে কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তা ব্যৱস্থা পৰিচালনা, বিকাশ আৰু মূল্যায়নৰ ক্ষেত্ৰত নতুন নতুন কৰ্মসংস্থাপনৰ সৃষ্টি হ'ব।

নতুন দিল্লীৰ এই শীৰ্ষ সন্মিলন কেৱল কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তাৰ ভৱিষ্যৎ সম্পৰ্কে আলোচনাৰ মঞ্চ নাছিল। ইয়াত অৰ্থনৈতিক শক্তি, শ্ৰম, বজাৰ আৰু ভূ-ৰাজনৈতিক প্ৰভাৱক পুনৰ সংজ্ঞায়িত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তাৰ শক্তিক লৈ সম্প্ৰতি দৌলুপ্যমান বিশ্বৰ প্ৰতিফলন ঘটিছিল। কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তাসৃষ্ট কৰ্মসংস্থাপনহীনতা বা বিপৰ্যয় যদিও বাস্তৱ তথাপি প্ৰযুক্তিগত শ্ৰেষ্ঠতাৰ দৌৰ পূৰ্বতকৈ বৃদ্ধি

পাইছে, যি দৌৰত বিভিন্ন ৰাষ্ট্ৰই কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তাৰে ভৱিষ্যৎ গঢ়াৰ বাবে প্ৰচেষ্টা তীব্ৰ কৰি তুলিছে।

ৰাষ্ট্ৰীয় শিক্ষানীতি ২০২০ত বিদ্যালয় পৰ্যায়ৰে পৰা কম্পিউটাৰ আৰু কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তাৰ পাঠ্যক্ৰম অন্তৰ্ভুক্ত কৰাৰ কথা কোৱা হৈছে। ২০২৬-২৭ বিত্তীয় বৰ্ষৰ বাজেটত কমলা অৰ্থনীতি অৰ্থাৎ orange economyক বিশেষ গুৰুত্ব দি মুম্বাইৰ IICTৰ (Indian Institute of Creative Technologies) উদ্যোগত ১৫০০০ বিদ্যালয় আৰু ৫০০ মহাবিদ্যালয়ত কন্টেন্ট ক্ৰিয়েটৰ লেব (Content Creator Lab) স্থাপনৰ প্ৰস্তাব আগবঢ়োৱা হৈছে। ইয়াৰ জৰিয়তে বিছ লাখ কৰ্মসংস্থাপন সৃষ্টিৰ সম্ভাৱনা আছে। এআই সম্পৰ্কীয় চাকৰিৰ চাহিদা দক্ষিণ এছিয়াত ২০২৩ চনৰ ২.৯ শতাংশৰ পৰা ২০২৫ চনত ৬.৫ শতাংশলৈ বৃদ্ধি পাইছে। এনে প্ৰেক্ষাপটত আমাৰ ভৱিষ্যৎ যে এতিয়া ডিজিটেল দক্ষতাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল সেয়া প্ৰায় নিশ্চিত হৈ পৰিছে। কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তা প্ৰগতিৰ এৰাব নোৱৰা শক্তিত পৰিণত হোৱাৰ সময়তে ভাৰতত হোৱা এই শীৰ্ষ সন্মিলন অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ বুলি বিবেচিত হৈছে। ❖

মিত্ৰদেৱ মহন্ত

■ দীপক কোচ

সুদীৰ্ঘ জীৱন পৰিক্ৰমাত নাট্যাভিনয়ৰ পৰা শিক্ষকতালৈকে, বৈচিত্ৰ্যময় কথনভংগী আৰু সৰল শিশুসুলভ মনেৰে শিশু সাহিত্যত চানেকি এৰাৰ পৰা অসম সাহিত্য সভাৰ আৰম্ভণি গীত 'চিৰ চেনেহী মোৰ ভাষা জননী' ৰচনাৰে খ্যাতি লাভ কৰা মিত্ৰদেৱ মহন্ত অসমীয়া সমাজ জীৱনৰ এগৰাকী আদৰ্শগীয়া পুৰোধা ব্যক্তি।

নাটকৰ লগতে তেওঁ 'পোনাকণ' নামে বোলছবিখনতো অভিনয় কৰিছিল। তেওঁ 'জ্ঞান লহৰী' নামে এখন ভাব-গধুৰ আৰু 'বাংচালী', 'মদ হলাহল', 'মোহন ভোগ' নামে তিনিখন ব্যংগ কবিতাপুথি ৰচনা কৰিছিল। তেওঁৰ শিশু-সাহিত্যৰ ঘাই কীৰ্তিস্তম্ভ হৈছে 'মৌ মহাভাৰত', য'ত তেওঁ ব্যাসদেৱৰ মহাভাৰতৰ কাহিনীবোৰ শিশু উপযোগীকৈ প্ৰস্তুত কৰি উলিয়াইছে। মহন্তৰ মনোগ্ৰাহী শিশু গ্ৰন্থবোৰৰ ভিতৰত 'ধ্ৰুৱ',

এইজনা আদৰ্শ অসমীয়াই যোৰহাট জিলাৰ সৰ্বাইবন্ধাৰ লেটুৰগ্ৰাম সত্ৰত ১৮৯৪ চনত জন্মগ্ৰহণ কৰে। ১৯০৪ চনত তেওঁ ককাক হৰিদেৱ অধিকাৰীৰ সত্ৰত শিক্ষা জীৱনৰ আদিপাঠ আৰম্ভ কৰে। পৰবৰ্তী সময়ত তেওঁ ১৯১৪ চনত কটন কলেজৰ পৰা আইএ পৰীক্ষাত সুখ্যাতিৰে উত্তীৰ্ণ হয়। মহন্তদেৱে আনুষ্ঠানিক শিক্ষা সিমানতে অন্ত পেলাই ১৯১৫ চনত যোৰহাট চৰকাৰী হাইস্কুলত সহকাৰী শিক্ষক হিচাপে কৰ্মজীৱন আৰম্ভ কৰে। যোৰহাট চৰকাৰী হাইস্কুলৰ পাছতে তেওঁ যোৰহাট নৰ্মাল স্কুলৰ শিক্ষক তথা পৰবৰ্তী সময়ত অধীক্ষক হৈ ১৯৫০ চনত চাকৰিৰ পৰা অৱসৰ গ্ৰহণ কৰে।

সৰুৰে পৰা অভিনয় ভালপোৱা মহন্তদেৱে ঘৰুৱা পৰিবেশতে লগ-সমনীয়াৰ সৈতে অভিনয় কৰি নাট্যচৰ্চাৰ যাত্ৰা আৰম্ভ কৰিছিল। তেওঁ 'বৈদেহী-বিয়োগ', 'প্ৰচ্ছন্ন পাণ্ডৱ', 'বলিছলন' আদি কেইবাখনো নাটক আৰু এলানি ধেমেলীয়া নাট ৰচনা কৰি খ্যাতি অৰ্জন কৰে। তেওঁৰ ধেমেলীয়া নাট 'বিয়া বিপৰ্য্যয়' আৰু 'কুকুৰীকণাৰ আঠমঙলা' নাট দুখনে অসমৰ সকলো বংগমঞ্চতে সমাদৰ লাভ কৰিছিল। কেৱল নাট্যকাৰ হিচাপেই নহয়, অভিনয়ৰ ক্ষেত্ৰতো মহন্তদেৱে দক্ষতা প্ৰদৰ্শন কৰিছিল, যাৰ বাবে ১৯৬১ চনত মিত্ৰদেৱ মহন্তই সংগীত নাটক অকাডেমি বঁটা লাভ কৰে।

'প্ৰহ্লাদৰ ক-খ', 'ভাকুট-কুট', 'জুনজুনি', 'মিঠা ক-খ', 'চেনেহজৰী', 'মইনা পাৰিজাত' আদি উল্লেখ্য। মিত্ৰদেৱ মহন্তই 'চেনেহজৰী' আৰু 'জুনজুনি' নামৰ শিশু পুথি দুখনৰ বাবে দুবাৰকৈ ভাৰত চৰকাৰৰ শিশু-সাহিত্য বঁটা লাভ কৰিছিল। এগৰাকী সমাজ সচেতন লেখক হিচাপে আত্মপৰিচয় গঢ়া মিত্ৰদেৱ মহন্ত অসমৰ ধৰ্মীয় সাংস্কৃতিক আৰু জাতীয় জীৱনৰ দুই বিশেষ অনুষ্ঠান 'অসম সত্ৰ সংঘ' (এতিয়াৰ 'অসম সত্ৰ মহাসভা') আৰু 'অসম সাহিত্য সভা' এই দুই অনুষ্ঠানৰ লগত ওতপ্ৰোতভাৱে জড়িত হৈ আছিল। তেওঁ ১৯৬৪ চনত ডিগবৈত অনুষ্ঠিত হোৱা অসম সাহিত্য সভাৰ একত্ৰিংশ অধিবেশনৰ সভাপতি নিৰ্বাচিত হৈছিল। ১৯৮২ চনত অসম সাহিত্য সভাই এইগৰাকী পুৰোধা ব্যক্তিক 'সাহিত্যাচাৰ্য্য' উপাধি প্ৰদান কৰে। অসম সাহিত্য সভাৰ আৰম্ভণি গীত 'চিৰ চেনেহী মোৰ ভাষা জননী' ৰচনাৰে গীতিকাৰ হিচাপেও মিত্ৰদেৱ মহন্তৰ প্ৰতিভা উজলি উঠিছে। অসমীয়া সাহিত্য ক্ষেত্ৰৰ প্ৰায় আটাইকেইটা শাখাতে উল্লেখনীয় অৰিহণা যোগোৱা বিশিষ্ট গীতিকাৰ, নাট্যকাৰ, কবি, শিশু সাহিত্যিক, অভিনেতা, হাস্যৰসিক তথা আদৰ্শ শিক্ষক মিত্ৰদেৱ মহন্তই ১৯৮৩ চনৰ ২৫ মাৰ্চ তাৰিখে প্ৰায় ৮৯ বছৰ বয়সত ইহসংসাৰ ত্যাগ কৰে। ❖

চুড়'কু

তলৰ আকৃতি এটাৰ ৯টা শাৰী আৰু ৯টা স্তম্ভৰ লগতে প্ৰতিটো বৰ্গক্ষেত্ৰত ১ৰ পৰা ৯লৈ সংখ্যাকেইটা এবাৰকৈহে বহিব।

চুড়'কু ২২৮ (সমাধান)

4	1	6	3	7	2	9	8	5
3	5	7	8	1	9	4	6	2
8	2	9	4	5	6	7	3	1
5	6	4	7	3	1	8	2	9
2	9	8	5	6	4	3	1	7
1	7	3	2	9	8	6	5	4
9	8	5	6	2	7	1	4	3
7	4	2	1	8	3	5	9	6
6	3	1	9	4	5	2	7	8

চুড়'কু ২২৯

		1		4		9		
8				7	6			
6								
5	4				8			
				2			3	
						5		6
		9		3				
		2						

তোমালোকে জানানে?

মেস্কিকোৰ চিচেন ইট্জা

চিচেন ইট্জা (Chichen Itza) মেস্কিকোৰ য়ুক্তান (Yuktan) উপদ্বীপৰ আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰত্নতাত্ত্বিক স্থান। ইয়াৰ মাটিকালি প্ৰায় দহ বৰ্গ কিলোমিটাৰ। ইয়াৰ স্থাপত্য বা গঠনসমূহ ৬০০ৰ পৰা ১২৫০ খৃষ্টাব্দৰ ভিতৰত সজা হৈছিল। চিচেন ইট্জাৰ আটাইতকৈ বেছি চৰ্চিত স্থাপত্যটোৰ নাম এল কেষ্টিলো (El Castillo)। ই হ'ল পিৰামিড আকৃতিৰ এটা মন্দিৰ। চিচেন ইট্জাৰ টেম্পল অৱ দ্য ৱাৰিয়ৰছ (Temple of Warriors) এক অন্যতম অংশ। ইয়াক শিলৰ স্তম্ভৰ এক অৰণ্য বুলিব পাৰি। ইয়াত যোদ্ধা কিছুমানৰ শিলত কটা মূৰ্তি আছে। তাত এখন বিশেষ খেলপথাৰ আছে, য'ত খেলুৱৈসকলে এটা বল বেৰত থকা এটা শিলৰ আঙঠিৰ মাজেৰে পাৰ কৰিব লাগিছিল। আগতে হেনো কেতিয়াবা এই কামত বিফল হোৱা দলৰ দলপতিক তাতে শিৰশ্ছেদ কৰাও হৈছিল।

ইয়াত এক বৃত্তীয় স্তম্ভৰ সৈতে জ্যোতিৰ্বেজ্ঞানিক কাম-কাজত ব্যৱহৃত এটা মান মন্দিৰ আছে। তাৰ নাম এল কাৰাকোল (El Caracol)। ধৰ্মীয় আৰু কৃষিমূলক কামৰ বাবে সংক্ৰান্তি আৰু ঋতু পৰিবৰ্তনৰ সঠিক সময় নিৰ্ণয় কৰাই আছিল এই মান মন্দিৰৰ মূল কাম। ইয়াৰ আন এক গুৰুত্বপূৰ্ণ গাঁথনি হ'ল চেনোটে (Cenote)। ই হ'ল বৰষুণৰ পানী ধৰি ৰখা এটা ডাঙৰ গাঁত। চেনোটে আছিল সেই অঞ্চলৰ বাসিন্দাসকলৰ বাবে পানীৰ উৎস। কেতিয়াবা পাছে ঈশ্বৰৰ আশীৰ্বাদ অৰ্জন কৰিবলৈ বিভিন্ন দামী বয়-বস্তু আৰু কেতিয়াবা মানুহো তালৈ দলিয়াই দিয়া হৈছিল। মেস্কিকো আৰু মায়া সভ্যতাৰ বিভিন্ন পৌৰাণিক স্থানৰ ধ্বংসাৱশেষৰ ভিতৰত চিচেন ইট্জা বেছ সুৰক্ষিত অৱস্থাত আছে।

১৯৮৮ চনত ইউনেস্ক'ৱে চিচেন ইট্জাক বিশ্ব ঐতিহ্য ক্ষেত্ৰ (World Heritage Site) হিচাপে ঘোষণা কৰে। একেদৰে ২০০৭ চনত এই প্ৰত্নতাত্ত্বিক ক্ষেত্ৰ বিশ্বৰ সপ্ত আশ্চৰ্য্যৰ (seven wonders) তালিকাতো অন্তৰ্ভুক্ত হয়। ❖

(উৎস : শান্তনু কৌশিক বৰুৱাৰ '১২১ বিস্ময়')

আধুনিক টিকাকৰণ

■ ৰাণু বুজৰবৰুৱা

আমি আমাৰ ওচৰে-পাঁজৰে থকা বা ঘনাই লগ পোৱা ব্যক্তিসকলক যদি ভালদৰে মন কৰোঁ দেখিম যে কিছুমান ব্যক্তি সঘনে ৰোগত আক্ৰান্ত হয়। আকৌ কিছুমান ব্যক্তি কাচিৎহে ৰোগত ভোগা দেখা যায়। আনকি একে পৰিয়ালৰ ব্যক্তিৰ মাজতো এনে হোৱা দেখা যায়। একে ধৰণৰ খাদ্য, একে পৰিবেশ হোৱাৰ পাছতো কিয় তেনেকুৱা হয় বাকু?

আমাৰ শৰীৰত এক বিশেষ ধৰণৰ তন্ত্ৰ (system) থাকে, যাক ৰোগ প্ৰতিৰোধ তন্ত্ৰ (immune system) বোলে, যিটো কিছুমান বিশেষ কোষ, কলা, অংগ, যেনে—থাইমাচ গ্ৰন্থি, প্লিহা, হাড়ৰ সজ্জা, লসিকা, তেজ আদিৰে গঠিত।

আমাৰ শৰীৰত অনবৰতে বীজাণু প্ৰবেশ কৰিব বিচাৰে। বিশেষকৈ ছাল, খাদ্য আৰু বায়ুৰ মাধ্যমেৰে অণুজীৱবোৰ আমাৰ দেহত সোমায়। অণুজীৱবোৰৰ এই যাত্ৰা কিন্তু সহজ নহয়। প্ৰথমে ছালৰ আচ্ছাদক কলাৰ তৰপটোৱে (epithelial layers) গ্লেছা (mucus) নিঃসৰণ কৰি অণুজীৱবোৰক বাধা দিয়ে। নাসাবন্ধ আৰু ব্ৰংকাইত থকা চিলিয়াবোৰে (cilia-চুলিসদৃশ অংশ) উশাহত সোমোৱা অণুজীৱ তথা ধূলিকণা আদিবোৰক বাহিৰলৈ ঠেলি দিয়ে। বিভিন্ন আভ্যন্তৰীণ অংগবোৰৰ আৱৰণী কলাবোৰেও গ্লেছা নিঃসৰণ কৰে। তদুপৰি চকুপানী, লালটি, মূত্ৰ আদিয়ে আমাৰ দেহৰ প্ৰাকৃতিক প্ৰতিৰোধ হিচাপে কাম কৰে।

আমাৰ শৰীৰত যিবোৰ অপৰিচিত বা বাহিৰৰ কোনো বস্তু প্ৰবেশ কৰে সিবোৰক এণ্টিজেন (antigen) বোলে, তেতিয়া শৰীৰৰ প্ৰতিৰোধ ব্যৱস্থাই এণ্টিবডি (antibody) নামৰ এক শ্ৰেণীৰ পদাৰ্থ গঠন কৰে। এণ্টিজেনবোৰ প্ৰ'টিন, কাৰ্ব'হাইড্ৰেট, লিপিড বা নিউক্লিক এছিড হ'ব পাৰে। বিভিন্ন অণুজীৱৰ এণ্টিজেন ভিন ভিন হ'ব পাৰে। সেই অনুসৰি আমাৰ শৰীৰে বিভিন্ন প্ৰকাৰ

এণ্টিবডি গঠন কৰে। এণ্টিবডিক সাধাৰণতে ইমিউন'গ্লবুলিন (immunoglobulin) নামেৰে সূচোৱা হয় আৰু এইবোৰ বিশেষ ধৰণৰ প্ৰটিন। আমাৰ দেহত ৰাসায়নিকভাৱে আৰু গঠনমূলকভাৱে ভিন ভিন পাঁচবিধ এণ্টিবডি গঠন হয়। সেইকেইবিধ হ'ল, IgG, IgA, IgM, IgD আৰু IgE। কিন্তু কেতিয়াবা ইমান প্ৰতিৰোধ ব্যৱস্থা থকাৰ পাছতো আমি অসুস্থ হৈ পৰোঁ। অৰ্থাৎ ৰোগৰ বীজাণু চিনাক্ত কৰাত বা সেই বীজাণুৰ বিৰুদ্ধে শৰীৰে উপযুক্ত প্ৰতিৰোধ ব্যৱস্থা গঢ়ি তোলাত ব্যৰ্থ হয়। তেতিয়া আমাৰ শৰীৰত কৃত্ৰিমভাৱে এণ্টিজেন সুমুৱাই দিবলগীয়া হয়। ইয়াকে টিকাকৰণ (vaccination) বা অসংক্ৰম্যকৰণ বোলে।

তেজৰ শ্বেতৰক্ত কণিকাৰ বিশেষ লিম্ফ'চাইট (lymphocytes) কোষবোৰে এণ্টিবডি গঠন কৰে। এনে কোষ দুই প্ৰকাৰৰ—B লিম্ফ'চাইট আৰু T লিম্ফ'চাইট। অসংক্ৰম্যকৰণ বা টিকাকৰণৰ দ্বাৰা শৰীৰত এণ্টিজেন সুমুৱাই দি B কোষ আৰু T কোষক সক্ৰিয় কৰি তোলা হয়, যাতে ভৱিষ্যতলৈ শৰীৰে সেই এণ্টিজেন চিনাক্ত কৰিব পাৰে (induce memory in T and B lymphocytes) পোনপ্ৰথমে ১৭৯৮ চনত বৃটিছ চিকিৎসাবিজ্ঞানী এডৱাৰ্ড জেনাৰে বসন্ত ৰোগৰ টিকা (vaccine) আৱিষ্কাৰ কৰিছিল। টিকা প্ৰস্তুতকৰণৰ সময়ত ব্যক্তিৰ ৰোগ-প্ৰতিৰোধ ক্ষমতা কেনেকুৱা, কোন ব্যক্তিক সেই নিৰ্দিষ্ট টিকাৰ প্ৰয়োজন, প্ৰস্তুত কৰোঁতে উপযুক্ত প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰ আদি কথাৰ ওপৰত বিশেষ গুৰুত্ব প্ৰদান কৰা হয়।

টিকা বা ভেকচিনৰ প্ৰকাৰ

নিষ্ক্ৰিয় টিকা (pilled vaccine) : এনে টিকাকৰণত ৰোগ সৃষ্টিকাৰী বীজাণুবিধৰ মৃত বীজাণু দেহত সুমুৱাই দিয়া হয়। ইয়াত ভেকচিনৰ কেইবাটাও খোৰাক (dose) ল'বলগীয়া হয়, কাৰণ ই শক্তিশালী টিকা নহয়।

সক্রিয় টিকা (live vaccine) বা কম সক্রিয় টিকা : ইয়াত জীৱিত অণুজীৱ মানুহৰ দেহত সুমুৱাই দিয়া হয়। জীৱিত হ'লেও কিছু দুৰ্বল বা কম সক্রিয় অণুজীৱ ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ই শক্তিশালী টিকা হোৱা বাবে ইয়াৰ এটা বা দুটা খোৰাকেই যথেষ্ট। ইয়াক ব্যৱহাৰ কৰোঁতে ব্যক্তিগৰাকীৰ প্ৰতিৰোধ ক্ষমতাৰ বিষয়ে জানিবলগীয়া হয়। যিহেতু জীৱিত অণুজীৱ ব্যৱহাৰ হয়, কেতিয়াবা টিকা লোৱা ব্যক্তিগৰাকী ভীষণভাৱে অসুস্থ হৈ পৰিব পাৰে।

বৰ্তমান এই পৰম্পৰাগত টিকাকৰণৰ লগতে আধুনিক প্ৰযুক্তি ব্যৱহাৰ কৰি সুৰক্ষিত আৰু সোনকালে প্ৰভাৱ দেখুওৱা টিকা প্ৰস্তুত কৰিবলৈ চেষ্টা কৰি থকা হৈছে। তেনে কিছুমান টিকা হ'ল—

এমআৰএনএ (mRNA) টিকা : ইয়াত জীৱিত ভাইৰাছ ব্যৱহাৰ নকৰি তেনে ধৰণৰ এণ্টিজেন মানুহৰ দেহত সৃষ্টি কৰিব পৰা এমআৰএনএ (messenger RNA) দেহত সুমুৱাই দিয়া হয়।

ভিভি টিকা (Vival Vector Vaccine) : ইয়াত নিৰাপদ, উন্নীত ভাইৰাছ (virus) ব্যৱহাৰ কৰি এক নিৰ্দিষ্ট এণ্টিজেন সৃষ্টি কৰিব পৰা জেনেটিক ক'ড (genetic code) কোষবোৰত দিয়া হয়, য'ত সেই এণ্টিজেনৰ বিৰুদ্ধে প্ৰতিৰোধ গঢ়ি উঠিব পাৰে।

ইয়াত ৰোগ সৃষ্টিকাৰী অণুজীৱবিধৰ এক নিৰ্দিষ্ট আৰু সংশোধিত প্ৰ'টিন ব্যৱহাৰ কৰা হয়। গোটেই অণুজীৱবিধ ব্যৱহাৰ নহয়।

কনজুগেট ভেকচিন (conjugate vaccine) : ইয়াত দুৰ্বল এণ্টিজেন এটাক শক্তিশালী এণ্টিজেনৰ লগত সংযুক্ত কৰি টিকা হিচাপে প্ৰয়োগ কৰা হয়, যিয়ে এক শক্তিশালী প্ৰতিৰোধ গঢ়ি তোলে।

ডিএনএ টিকা (DNA vaccine) : ইয়াত ডিএনএ প্লাজমিড ব্যৱহাৰ হয়। প্লাজমিড হ'ল বেণ্টেৰিয়াৰ কোষত থকা অতিৰিক্ত DNA (Extra-chromosomal molecule)। এই প্লাজমিডে মানুহৰ দেহৰ কোষবোৰত এণ্টিজেন গঠন কৰে, যিয়ে শৰীৰত সুস্থিৰ আৰু সহজতে এণ্টিবডি গঠনত সহায় কৰে।

ভাইৰাছ সদৃশ পদাৰ্থ আৰু নেন'কণা : ইয়াত কোনো ভাইৰাছ ব্যৱহাৰ কৰা নহয়, কিন্তু সেইবিধ ভাইৰাছ সদৃশ বা সেই ভাইৰাছবিধক অনুসৰণ কৰা আন পদাৰ্থ ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

এই আধুনিক প্ৰযুক্তিৰে প্ৰস্তুত কৰা বা প্ৰস্তুত কৰিবলৈ চেষ্টা কৰি থকা টিকাকৰণ পদ্ধতিত বহুত জটিল ৰোগৰ টিকা খৰতকীয়াকৈ আৰু সফলভাৱে উলিয়াব পৰা যাব। ইতিমধ্যে এমআৰএনএৰ সহায়ত ক'ভিড-১৯ৰ ভেকচিন খুব কম সময়ৰ ভিতৰত তৈয়াৰ কৰা হৈছে। এনেবোৰ টিকাকৰণ বা অসংক্ৰাম্যকৰণ পদ্ধতি নিৰাপদ আৰু বেছি ফলপ্ৰসূ হয়।

আধুনিক অসংক্ৰাম্যকৰণ বা টিকাকৰণ হ'ল সামাজিক স্বাস্থ্যৰ মূল ভেটি স্বৰূপ, য'ত আধুনিক জৈৱ প্ৰযুক্তিৰ সহায়ত ৰোগ প্ৰতিৰোধ তথা সংক্ৰমণ ৰোধ কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰা হয়। কিন্তু কিছুমান ভাইৰাছৰ বিৰুদ্ধে টিকা প্ৰস্তুত কৰাটো সহজ নহয়। বহু বছৰ ধৰি নানান পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা চলাইহে টিকা প্ৰস্তুত কৰিব পৰা গৈছে। কিছুমানৰ ক্ষেত্ৰত এতিয়াও সফল হ'ব পৰা নাই। ভেকচিন প্ৰস্তুত কৰোঁতে যথেষ্ট সময়ৰ প্ৰয়োজন হোৱাৰ কাৰণ হ'ল—

ক) কেইবাটাও স্তৰত অণুজীৱবিধৰ ওপৰত পৰীক্ষা চলাবলগীয়া হয়। তাৰ পাছত তাক বেলেগ প্ৰাণীৰ দেহত প্ৰয়োগ কৰি তাৰ ফলাফল চোৱা হয়। তাৰ পাছত মানুহৰ দেহতো বিভিন্ন স্তৰত প্ৰয়োগ কৰি পৰীক্ষা চলোৱা হয়।

খ) কিছুমান ভাইৰাছ পৰীক্ষাগাৰত বিকাশ বা বৃদ্ধি কৰাবলৈ বৰ জটিল। তদুপৰি ভেকচিনটোৱে সঠিকভাৱে প্ৰতিৰোধ গঢ়ি তুলিবনে নাই সেইটোও নিশ্চিত হ'ব লাগিব।

গ) ভেকচিনসমূহ উৎপাদন কৰোঁতাসকলৰ সুৰক্ষা (স্বাস্থ্যজনিত) তথা ভেকচিনৰ কুপ্ৰভাৱ আদিও পুংখানুপুংখভাৱে অধ্যয়ন কৰা হয়।

কিন্তু খৰতকীয়ভাৱে ভেকচিন উৎপাদন মানৱ জাতিৰ কাৰণে কিমান প্ৰয়োজন সেয়া বিশ্ববাসীয়ে ক'ভিড-১৯ৰ ক্ষেত্ৰত বুজি পাইছে। ❖

Did You Know

The Nataraja statue at CERN

A bridge between physics and philosophy

■ Bhaktimala Saikia

CERN is the world's largest physics laboratory located near Geneva. CERN stands for *Conseil Européen pour la Recherche Nucléaire* in Swiss language. It

means European Organisation for Nuclear Research. In the peaceful campus of CERN stands a magnificent statue of Shiva as Nataraja, the cosmic dancer. Though it may appear unusual to see a Hindu deity in a scientific research centre, the statue carries deep symbolic meaning. It represents the connection between ancient philosophical thought and modern scientific discovery.

Gifted by the Government of India in 2004, the statue symbolizes the cosmic dance of creation, preservation, destruction, and renewal. In this form, Shiva dances within a

circle of flames, which represents the universe. His dynamic posture reflects the constant movement and rhythm of cosmic energy. Modern science shares a similar view of the universe. Physics teaches us that matter is not solid and still, but made up of tiny particles that are always in motion. Energy is constantly transforming from one form to another.

At CERN, scientists use advanced machines to collide particles at high speeds and study the fundamental structure of matter. These experiments help researchers understand how the universe began and how particles interact, combine, and decay. The idea that creation and destruction occur simultaneously at the subatomic level closely mirrors the symbolism of Nataraja's dance. ❖

Beaches that glow at night

Have you ever heard of bioluminescent beaches, where the sea appears to glow in the dark? This glowing effect is caused by

tiny living organisms called plankton. Some types of plankton have the special ability to produce light through a natural chemical reaction in their bodies. When the water is disturbed by waves, boats, or even footsteps, these organisms light up, creating a sparkling blue glow. This natural light is called bioluminescence.

Bioluminescent beaches can be found in

different parts of the world. For example, Mosquito Bay in Puerto Rico is famous for its bright glowing waters. In India, glowing waves have sometimes been seen along certain coastal areas during specific seasons.

Scientists study this phenomenon to understand marine life better. Bioluminescence also helps some sea creatures protect themselves or attract food. These glowing beaches remind us that nature is full of wonders. ❖

A Journey to the Center of the Earth

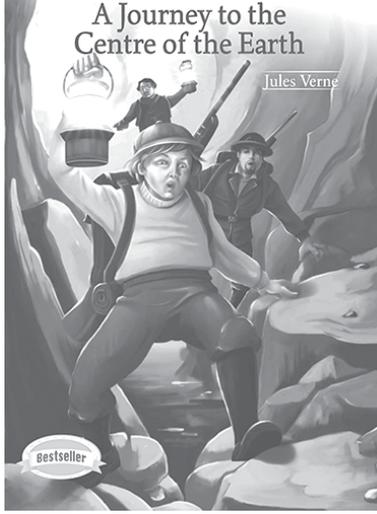
■ Papari Kalita

(Contd. from February issue)

Gräuben is also a mineralogist, and the young couple enjoy discussing science together. As Axel was deep into Gräuben's dreams, Lidenbrock calls Axel's attention back to the cipher. Instead of transcribing his uncle's words, however, Axel absentmindedly writes, "*Je t'aime bien, ma petite Gräuben* (I like you, my little Gräuben)," thus revealing his love for Gräuben to his uncle. Lidenbrock acknowledges this and then dismisses it, returning to the cipher. He reads out a series of letters, and Axel expects his uncle to translate them to Latin. Instead, Lidenbrock declares that the decryption makes no sense, and he runs out of the house.

Axel wants to find Gräuben and tell her of the night's events, but he worries what might happen if his uncle returns to find Axel gone. Axel stays in the study, classifying mineral samples. His mind keeps returning to the runes and he studies the document. The code seems impossible. Axel fans himself with the document and, while shaking the paper, sees the key to make sense of Lidenbrock's translation.

Axel reads the decrypted message and is shocked at the sentence it reveals. He resolves not to tell Lidenbrock the message because the professor would not be contented to just understand the sentence—

he would have to undertake the journey it describes. Worse, Axel is certain that Lidenbrock would bring Axel with him, and they would never return. Axel decides to burn the papers, and he is standing over the hearth when Lidenbrock returns.

Axel quickly sets the document back on the table and Lidenbrock resumes his calculations. Axel watches his uncle work for hours, and he falls asleep on the sofa while Lidenbrock continues to work. When he wakes up, Lidenbrock is still at his task, and Axel begins to pity him. He knows that he could ease Lidenbrock's tension by revealing what he discovered, but he stays silent, convinced that this frenzied labour is better than the certain death that will befall Lidenbrock if he solves the cipher and pursues its message.

When Martha tries to go to the market, she finds that Lidenbrock has locked the household inside, and Axel recalls that when his uncle is single-mindedly focused on a task, he refuses to eat or let anyone around him eat. Axel tries to withstand his hunger as a point of honour, but as the hours pass without a meal, he decides that revealing the decrypted message to Lidenbrock might not be so disastrous after all. ❖

Contd.

মানসিক সামৰ্থ্য বিকাশ

■ ববীন্দ্র বৰ্মন

(1)

নিৰ্দেশনা : ‘?’ চিনৰ ঠাইত কি সংখ্যা বহিব?

1. ICE, JDF, KEG, LFH, ?
a) MIG   b) MHG   c) MGI   d) HHI
2. EFGH, MNOP, QRST, ?
a) QRTS   b) VLMN   c) UVWX   d) JIKH
3. BY, GT, LO, ?, VE
a) PJ   b) QJ   c) QK   d) QP
4. 1, 8, 17, 30, ?, 76
a) 39   b) 49   c) 59   d) 69
5. 12, 8, 14, 6, 16, ?
a) 18   b) 32   c) 5   d) 4
6. 1, 6, 13, 22, 33, ?
a) 47   b) 43   c) 46   d) 44
7. যদি 2 (a) $16 = 8$, 8 (a) $8 = 1$, 6 (a) $12 = 2$, তেন্তে 12 (a) $144 = ?$
a) 11   b) 12   c) 16   d) 24
8. CAT : 3120 :: MAT : ?
a) 1312   b) 10120   c) 13120   d) 12120
9. যদি $2 * 3 = 49$, $5 * 6 = 2536$, $1 * 9 = 181$, তেন্তে $4 * 7 = ?$
a) 1628   b) 1649   c) 2549   d) 1219 ❖

উত্তৰসমূহ :

1. c	2. c	3. b	4. b	5. d
6. c	7. b	8. c	9. b ❖	

মানসিক সামৰ্থ্য বিকাশ

(2)

1. ABDE : PQST :: MNPQ : ?
a) EFHI   b) UVXZ   c) IJLN   d) TVWX
2. ELIMS : SMILE :: KRAPS : ?
a) KRAPS   b) SPARK   c) PARKS   d) KARPS
3. বাম, শ্যামতকৈ বয়সত ডাঙৰ। লক্ষ্মণো শ্যামতকৈ ডাঙৰ, কিন্তু বামতকৈ সৰু। হনুমান কিন্তু হৰি আৰু শ্যাম দুয়োজনতকৈ সৰু। শ্যাম হৰিতকৈ ডাঙৰ। কোন আটাইতকৈ সৰু?
a) বাম   b) লক্ষ্মণ   c) হৰি   d) হনুমান
4. বক্তিম আৰু তেওঁৰ ককাকৰ বৰ্তমান বয়সৰ পাৰ্থক্য 65 বছৰ। আকৌ 10 বছৰ পিছত তেওঁলোকৰ বয়সৰ সমষ্টি 95 বছৰ হ'বগৈ। বক্তিম আৰু তেওঁৰ ককাকৰ বৰ্তমান বয়স কিমান?
a) 15 আৰু 80   b) 10 আৰু 15   c) 5 আৰু 70   d) 5 আৰু 65
5. CAE, HFJ, MKO, RPT, ?
a) WUY   b) UTY   c) VUZ   d) WUZ
6. 12, 26, 54, 110, ?
a) 223   b) 222   c) 220   d) 225
7. যদি A = 1, BAD = 7, তেন্তে HAT = ?
a) 8   b) 10   c) 19   d) 29
8. যদি এটা সংকেত পদ্ধতিত FAITH ক 82731 ৰে HABIT ক 12573 ৰে আৰু HEALTH ক 192431 ৰে বুজোৱা হয়, তেন্তে সেই সংকেত পদ্ধতিত BELIEF ক কিদৰে বুজোৱা হ'ব?
a) 594598   b) 594789   c) 594978   d) 594798 ❖

উত্তৰসমূহ : 1. a 2. b 3. d 4. c 5. a 6. b 7. d 8. d

কৃত্ৰিম বানপানী আৰু ভাৰত

ছায়াশ্মিতা বৈশ্য

কৃত্ৰিম বানপানীৰ সংহাৰী তাণ্ডৰে অসমকে ধৰি ভাৰতৰ কেইবাখনো চহৰত বিভীষিকাৰ সৃষ্টি কৰি আহিছে। কেইবাবাদশক জুৰি ভাৰতত কৃত্ৰিম বানে অভাৱনীয় ক্ষতি কৰি আহিছে। ২০০৫ চনৰ জুলাই মাহত সৃষ্টি হোৱা এটা ভয়ংকৰ কৃত্ৰিম বানে দুৰ্যোগ ব্যৱস্থাপনা বিভাগক 'কৃত্ৰিম বান'ক বিশেষভাৱে গুৰুত্ব দিবলৈ বাধ্য কৰায়। এই দুৰ্যোগক সাধাৰণ বানতকৈ এক পৃথক দুৰ্যোগ হিচাপে চিহ্নিত কৰা হয়। ইয়াৰ পাছতে ২০০৬ চনত ৰাষ্ট্ৰীয় দুৰ্যোগ ব্যৱস্থাপনা বিভাগে নগৰীয়া বানপানীৰ নিৰ্দেশনা (Urban Flood Guidelines) প্ৰস্তুত কৰিবলৈ কাৰ্য্যপন্থা হাতত লয়। ২০০৭ চনৰ আগষ্ট মাহত নগৰীয়া বানৰ নিৰ্দেশনা প্ৰণয়ন কৰা হয়।

নগৰ অঞ্চলত কৃত্ৰিম বান সৃষ্টি হোৱা কাৰণসমূহৰ অন্যতম হ'ল বৰ্ষাকালৰ অত্যধিক বৃষ্টিপাত। ফলত মাটিৰ আৰ্দ্ৰতা (soil moisture) ইতিমধ্যে বেছি হোৱা বাবে অৰ্থাৎ সংপৃক্ত হৈ থকাৰ বাবে মাটিৰ ভিতৰেৰে পানীৰ নিম্নমুখী গতি অৰ্থাৎ অন্তঃস্ৰৱণৰ বেগ (rate of percolation) হ্রাস পায়। কেউফালে কংক্ৰিটেৰে (concrete) আবৃত নগৰ অঞ্চলত মাটিৰ অন্তঃস্ৰৱণৰ বেগ কম হোৱা বাবে সহজতে ঠাইবোৰ জলমগ্ন হৈ পৰে। তদুপৰি নগৰৰ ঘৰবোৰৰ চোতালখনৰ লগতে বাট-পথবোৰো পকী হোৱাৰ ফলত বৰষুণৰ পানীৰ অন্তঃস্ৰৱণ বাধাপ্ৰাপ্ত হয়। ১৯৮০ চনৰ পৰা ২০১৮ চনৰ মাজৰ সময়ছোৱাত শতকৰা ৭৫ ভাগতকৈও অধিক কৃত্ৰিম বানপানী বৰ্ষাকালত অৰ্থাৎ জুনৰ পৰা ছেপ্টেম্বৰ মাহত হোৱা পৰিলক্ষিত হয়।

যোৱা কিছু বছৰ ধৰি ভাৰতত নগৰীয়া বান বৃদ্ধি হোৱা পৰিলক্ষিত হৈছে, য'ত দেশৰ প্ৰধান নগৰসমূহ তীব্ৰভাৱে প্ৰভাৱিত হৈ আহিছে। এই ঘটনাসমূহৰ ভিতৰত উল্লেখযোগ্য ২০০০ চনৰ হায়দৰাবাদৰ বান, ২০০৮ চনৰ আহমেদাবাদৰ বান, দিল্লীত ২০০২ আৰু ২০০৪ চনত, চেন্নাইত ২০০৪ চনত, মুম্বাইত ২০০৫ চনত, ২০০৬ আৰু ২০০৭ চনত ক্ৰমে চুৰাট আৰু কলকাতাত। এনে দুৰ্যোগে চহৰ একোখনৰ অৰণীয় ক্ষতি কৰে। যোৱা বছৰ হঠাৎ হোৱা বানত কেৰালাৰ ৱায়ানাড (Wayanad, Kerala) চহৰত ৩৭৩ জন লোকৰ মৃত্যু হয়। একে সময়তে লাডাখৰ শ্যোক নদীত (Shyok river) হঠাৎ হোৱা বানপানীত পাঁচজনকৈ সেনা জোৱানৰ মৃত্যু হয়।

প্ৰতি বছৰে ভাৰতত অতিবৃষ্টিৰ ফলত হোৱা বানপানীয়ে ৫০০০ জনতকৈও অধিক লোকৰ প্ৰাণ লোৱাৰ লগতে চহৰখনৰ আন্তঃগাঁথনি (infrastructure), কৃষিক্ষেত্ৰ আৰু পৰিবেশৰ ওপৰত যথেষ্ট কুপ্ৰভাৱ পেলায়।

চহৰ অঞ্চলৰ বৰ্ধিত জনসংখ্যাৰ ফলত মুকলি ঠাইৰ অভাৱ হ'বলৈ ধৰিছে। সেয়েহে পানীৰ অন্তঃস্ৰৱণ বাধাগ্ৰস্ত হৈছে। আকৌ নলা-নৰ্দমাৰ সুব্যৱস্থা নথকা বাবেও ঘৰৰ বৰ্জিত পানী আৰু বৰষুণৰ পানী সঠিকভাৱে প্ৰবাহিত নহয়। সাধাৰণ জনতাৰ অসচেতনতাৰ ফলত বৰ্জিত পদাৰ্থ নিষ্কাশনৰ সুব্যৱস্থাৰ অভাৱ পৰিলক্ষিত হৈছে। অপচনশীল বৰ্জিত পদাৰ্থ (non-biodegradable), প্লাষ্টিক আদিবোৰেও নলা-নৰ্দমাৰ পানীৰ সোঁতত বাধা দিয়াৰ ফলত কৃত্ৰিম বানপানীৰ সৃষ্টি হয়।

কৃত্ৰিম বানপানীৰ কবলত সঘনাই ক্ষতিগ্ৰস্ত হোৱা অঞ্চলসমূহ (flash flood hotspots) চিনাক্ত কৰি নগৰীকৰণ নিয়ন্ত্ৰণ, জলনিৰ্গমনৰ সুব্যৱস্থা, বৰ্জিত পদাৰ্থ নিষ্কাশনৰ উন্নতমানৰ পদ্ধতি, অঞ্চলসমূহক আগজাননীৰ দ্বাৰা সাৱধান কৰি দিয়া আদি ব্যৱস্থাৰে কৃত্ৰিম বানপানীৰ কুপ্ৰভাৱ কিছু পৰিমাণে লাঘৱ কৰিব পৰা যাব। ❖

আমবাৰীৰ পুৰাতাত্ত্বিক ক্ষেত্ৰ

■ পল্লৱী গোস্বামী

পুৰাতাত্ত্বিক মানেনো কি? পুৰাতাত্ত্বিক শব্দৰ আভিধানিক অৰ্থ হৈছে পুৰাতত্ত্ব (archaeology) সম্বন্ধীয়। আকৌ পুৰাতত্ত্ব হৈছে প্ৰাচীন কালৰ বিভিন্ন সা-সামগ্ৰী, যেনে—মুদ্ৰা, লিপি, অট্টালিকা, মন্দিৰ, বিভিন্ন কাৰ্য্যৰ গাঁথনি আদিৰ বিজ্ঞানসন্মত বিশ্লেষণৰ জৰিয়তে কৰা অতীত অধ্যয়ন।

বুৰঞ্জী, পুৰাতত্ত্ব আদি হৈছে এজন ব্যক্তি আৰু এখন সমাজৰ উত্তৰণ ঘটাব পৰা নিৰ্ভৰযোগ্য মাধ্যম। এনে ধৰণৰ মাধ্যমে এখন সমাজক নিজৰ গৌৰৱোজ্জ্বল ইতিহাসৰ কথা সোঁৱৰাই দি আত্মবিশ্বাসী আৰু স্বাভিমानी কৰি তোলে। পুৰাতত্ত্ব অধ্যয়নৰ জৰিয়তে পুৰণি সভ্যতা-সংস্কৃতিৰ বিষয়ে স্পষ্ট ধাৰণা লাভ কৰিব পাৰি। ই ঐতিহাসিক তথ্যৰ সংৰক্ষণ, সুৰক্ষা আদিৰ ক্ষেত্ৰত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা লয়।

অসমৰ কামৰূপ মহানগৰ জিলাৰ গুৱাহাটী চহৰৰ মাজমজিয়াত অৱস্থিত আমবাৰী পুৰাতাত্ত্বিক ক্ষেত্ৰ। ১৯৬৯ চনত ভাৰতীয় বিজাৰ্ভ বেংক ভৱন নিৰ্মাণৰ বাবে ভেটি খন্দাৰ সময়ত এই স্থান আৱিষ্কৃত হৈছিল। তাৰ পাছতে অসম চৰকাৰে প্ৰাচীন কীৰ্তিচিহ্ন আৰু অভিলেখ আইন, অসম ১৯৫৯ৰ অধীনত ঠাইখিনি পুৰাতাত্ত্বিক ক্ষেত্ৰ হিচাপে সংৰক্ষণ কৰে। ১৯৭০ চনৰ পৰা ২০০৪ চনলৈ এই ঠাইত কেইবালানিও খননকাৰ্য্য সম্পাদন কৰা হয়। এই সময়ছোৱাত উদ্ধাৰ হোৱা সামগ্ৰীসমূহে দুটা সাংস্কৃতিক যুগক প্ৰতিনিধিত্ব কৰে। এটা হৈছে খৃষ্টীয় সপ্তম শতিকাৰ পৰা দ্বাদশ শতিকাৰ ভিতৰৰ আৰু আনটো খৃষ্টীয় ত্ৰয়োদশ শতিকাৰ পৰা সপ্তদশ শতিকাৰ ভিতৰৰ। ১৯৭০ চনত ইয়াৰ দুটা তৰপত খনন চলোৱা হয়। দ্বিতীয় তৰপটোৰ খননত বিষুং, সূৰ্য্য আৰু মহিষমৰ্দিনী দুৰ্গাৰ শিলামূৰ্তিৰ লগতে শিৱলিংগ আৰু যোনিপীঠ উদ্ধাৰ হয়। আকৌ পোৰামাটিৰ সামগ্ৰীৰ ভিতৰত নৃত্যৰতা যুৱতীৰ প্ৰতিমূৰ্তি, নাৰীৰ শিৰোধান আৰু গণেশৰ অৱয়ব

উল্লেখযোগ্য। ইয়াৰ উপৰি পোৰামাটিৰ ভাস্কৰ্য্য, মণি, খাৰু, বৰটোপৰ গুলী, তামৰ মোহৰ আদিও বহু পৰিমাণে উদ্ধাৰ হৈছিল।

আকৌ ২০০৮ৰ পৰা ২০০৯ চনৰ ভিতৰত ভাৰত চৰকাৰৰ পুৰাতাত্ত্বিক

জৰীপ বিভাগ (Archeological Survey of India) আৰু অসম পুৰাতাত্ত্বিক সঞ্চালকালয়ে যৌথভাৱে এই ঠাইত এক খননকাৰ্য্য চলায়। এই খননত ইটাৰে নিৰ্মিত খটখটি, দেৱালৰ গাঁথনি, ইটাৰে নিৰ্মিত এটা পুখুৰী আৱিষ্কৃত হয়। খনন কাৰ্য্যত উদ্ধাৰ হোৱা সেই খটখটি পুখুৰীটোলৈ যাবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল বুলি গৱেষকসকলে কয়। পুখুৰীটোৰ পৰা পানী ওলাই যাব পৰা নৰ্দমা, সমীপতে ইটাৰে সজা পথ, ইটাৰে সজা মজিয়া আদিও এই সময়ত আৱিষ্কৃত হয়। উদ্ধাৰ হোৱা এইবোৰ সামগ্ৰীৰ শংগ-কুশ্যন (খৃষ্টপূৰ্ব ১ম-২য়ৰ পৰা খৃষ্টীয় ৩য় শতিকা) যুগৰ স্থাপত্যশৈলীৰ সৈতে সাদৃশ্য আছে। এই সাংস্কৃতিক সমলসমূহৰ বিশেষ তাৎপৰ্য্য আছে, কাৰণ ইয়াৰ আগতে উক্ত যুগৰ কোনো সমল উত্তৰ-পূব ভাৰতত উদ্ধাৰ হোৱা নাছিল।

গুৰুত্বপূৰ্ণ কথা যে এই স্থানতে ভগৱান শিৱৰ বাহন নন্দীৰ ওপৰত খোদিত এটা নটৰাজৰ মূৰ্তিও উদ্ধাৰ হৈছিল। প্ৰত্নতাত্ত্বিকসকলৰ মতে এই মূৰ্তিটো সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষতে অদ্বিতীয় আৰু ই ভাৰতীয় শিল্পকলাৰ অন্যতম নিদৰ্শন।

আমবাৰীত উদ্ধাৰ হোৱা প্ৰত্নতাত্ত্বিক সমলসমূহ গৱেষণা কৰি বহু গৱেষকে এই ঠাইখিনিক প্ৰাচীন কামৰূপৰ অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ সাংস্কৃতিক কেন্দ্ৰসমূহৰ এটা বুলি চিহ্নিত কৰিছে। মধ্যযুগৰ প্ৰথম ভাগত এই ঠাইখন কামৰূপীয়া কলা-শিল্পৰে চহকী আছিল বুলি অনুমান কৰা হৈছে। উদ্ধাৰকৃত সমলসমূহে বৰ্তমানৰ আমবাৰী অঞ্চলটো এক বিকশিত জনবসতিপূৰ্ণ অঞ্চল আছিল বুলি ইংগিত বহন কৰে। ❖

এজন মানুহ, এখন অৰণ্য

■ অপৰাজিতা বৰা

‘মৰুভূমি আহে,/লাহে লাহে মাহে মাহে বছৰে বছৰে/আঁহতৰ খোৰোঙত এপাহি কপৌফুল সোনকালে সৰে/’—কবি, গীতিকাৰ নৱকান্ত বৰুৱাদেৱৰ উক্ত কবিতাফাকিয়ে মনত পেলায় নীৰৱে পৰিবেশ সুৰক্ষাৰ কাম কৰি থকা এজন অক্লান্ত কৰ্মযোগী ব্যক্তিলৈ; মহাপুৰুষ শংকৰদেৱে পঞ্চদশ শতিকাতে ‘দশ পুত্ৰসম এক বৃক্ষ’ বুলি কোৱা সোণসেৰীয়া কথাষাৰলৈ, যি কথা ছশ বছৰৰ পাছতো অত্যন্ত প্ৰাসংগিক হৈ আছে আৰু ভৱিষ্যতলৈও থাকিব। মুলাই কাঠনি—ভাৰতৰ অৰণ্য মানৱৰূপে খ্যাত যাদৱ পায়েং নামৰ মানুহজনৰ বুকুত শিপাই থকা ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ বালি-চাপৰিত গঢ়ি উঠা এটা অসাধাৰণ সপোনৰ নাম, এখন অৰণ্যৰ নাম।

নৱকান্ত বৰুৱাদেৱে লিখাৰ দৰেই এজন সাধাৰণ মানুহৰ অসাধাৰণ কৰ্মই ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ পাৰৰ মৰুভূমি সদৃশ বালি-চাপৰি লাহে লাহে মাহে মাহে বছৰে বছৰে বাঢ়ি অহা সেউজভূমিৰ নাম। অবিশ্বাস্য যেন লাগিলেও ই সত্য যে মুলাই কাঠনি আজি এখন সাধাৰণ কাঠনিবাৰী হৈ থকা নাই, ১৩০০ হেক্টৰতকৈ অধিক শুষ্ক বালি-চাপৰি সেউজীয়া ভূমিত পৰিণত হৈছে। আপুৰুগীয়া জৈৱ বৈচিত্ৰ্যৰে ভৰপূৰ ই এখন বৃহদাকাৰ অৰণ্য হৈছে। য’ত বন্যহস্তীৰ জাকে বছৰৰ ভালেখিনি সময় অৰণ্যখনৰ শোভা বৰ্ধন কৰিছে, হাজাৰ-বিজাৰ বিচিত্ৰ পশু-পক্ষীৰ ই বিচৰণথলী, আশ্ৰয়থলী হৈ পৰিছে। অৰণ্যখনত হাতীয়ে পোৱালি দিয়া কথাটোৱে পায়েংদেৱক আনন্দ দিছে,

কিয়নো তেওঁ নিশ্চিত হৈছে যে হাতীয়ে গৰা খহোৱা ঠাইত পোৱালি জন্ম নিদিয়ে। গতিকে অৰণ্য গঢ়ি উঠা বালি-চাপৰিটো খহনীয়াৰ গৰাহত নপৰে।

৫০টা ফলৰ পুলি আৰু ২৫ জোপা বাঁহৰ পুলিৰে তেওঁ আৰম্ভ কৰিছিল বনানীকৰণ। তেওঁ ভাবিছিল বাঁহনি, গছ-গছনি থাকিলেহে চৰায়ে বাহ সাজিব, কণী পাৰিব আৰু সেই কণী খাবলৈ সাপ আহিব। সেয়ে নদীৰ পাৰত হাবি-জংঘল অতি দৰকাৰী। মাত্ৰ ১৬ বছৰ বয়সতে গছপুলি ৰুবলৈ আৰম্ভ কৰা মানুহজন যাঠীৰোধ বয়সতো দুগুণ উৎসাহেৰে গছপুলি ৰোপণত ব্যস্ত আছে। ৩০০ হেক্টৰ ঠাই বাঁহগছে আৱৰি থকা হাবিখনত আম, কাঁঠাল, বট, শিমলু, মজ, জামু, গমাৰি, চেগুন, অৰ্জুন, কদম আদি গছৰ উপৰি মানিমুনি, গাখীৰতী বন, তিতা বাহক, লাই-জাবৰি, দীঘলতী, কেঁহেৰাজ, আকাশীলতা, পানী কদম, বনজালুক, বাঘ আঁচোৰা, নৰসিংহ, মহানিম, নুনি, ভেদাইলতা আদি অনেক ঔষধি উদ্ভিদৰ গছ আছে। বিভিন্ন ফলৰ গছ আম, আটলছ, ওটেঙা, আমলখি, অমৰা, ক’লা জামুৰ লগতে বহুত বগৰী গছো আছে। এই উদ্ভিদবোৰৰ উপৰি মুলাই অৰণ্যত কণামুচৰি, বৰ বগ, পানী বগ, মণিয়ৰী, শামুক ভঙা, হাড়গিলা, বৰটোকোলা, তেলীয়া সাৰেং, শৰালি, পানী কাউৰী, ডাউক, দল ম’ৰা, শগুন, মইনা আদি চৰাই-চিৰিকটি দেখিবলৈ পোৱা যায়। বৰ্তমান ঘন অৰণ্যৰ ৰূপ লোৱা মুলাই অৰণ্য শতাধিক শগুনৰ আশ্ৰয়স্থল হৈ পৰিছে।

পৃথিৱীৰ প্ৰতিজোপা গছতে ভগৱান আছে বুলি বিশ্বাস কৰা যাদৱ পায়েং অতি সম্প্ৰতি এচাম স্বাৰ্থাশ্ৰেয়ী লোকৰ প্ৰত্যাহ্বানৰ মুখামুখি হ’ব লগা হৈছে। ৩০-৩৫ বছৰ ধৰি অক্লান্ত শ্ৰমেৰে গঢ়ি তোলা মুলাই কাঠনি চোৰাং চিকাৰীৰো কবলত পৰিছে। নিজ চকুৰে গঁড়ৰ শিং, নখ, নেজ কাটি নিয়া দেখি শোকত ভাগি পৰা পায়েঙে দুই-তিনিদিনলৈ ভাত-পানী এৰিব লগা হৈছে। সৌ সিদিনাও

নিবন্ধ

কোনো দুষ্কৃতিকাৰীয়ে পোন্ধৰজোপাকৈ শিমলু গছ বাতিটোৰ ভিতৰতে কাটি নিয়া দৃশ্যয়ো তেওঁৰ লগতে আন বহুতক ব্যথিত কৰিছে। ইয়াৰ বাহিৰেও তেওঁৰ জীয়াৰীৰ উদ্যোগত গঢ়ি উঠা বননিখনো কোনো দুষ্কৃতিকাৰীয়ে জ্বলাই দিছিল। কিন্তু উপদ্রৱকাৰীৰ অত্যাচাৰে দৃঢ়মনা পায়োংদেৱক টলাব পৰা নাই। কিয়নো সাধাৰণ লোকৰ দৰে তেওঁ ভাগি পৰিব নোৱাৰে, অনাগত সময়ছোৱাত তেওঁৰ বৰখিনি কৰিবলগীয়া কাম আছে।

এচাম স্বাৰ্থাশ্বেষী লোকৰ ৰোষৰ বলি হোৱা যাদৱ পায়োংদেৱৰ পৰিয়ালটোৰ প্ৰতি অসমবাসীৰ নিশ্চয়কৈ দায়িত্ব আছে। পৃথিৱীৰ বিভিন্ন দেশলৈ ভিন ভিন সময়ত তেওঁ গছপুলি ৰুৱলৈ আমন্ত্ৰিত হয়। নিজ কৰ্মৰে মহীয়ান এই সহজ-সৰল লোকজন অনেক বাঁটা-বাহনেৰেও পুৰস্কৃত হৈছে। আনুষ্ঠানিকভাৱে ডাঙৰ ডাঙৰ ডিগ্ৰী নথকা মিচিং সম্প্ৰদায়ৰ সৰল লোকজনক দিল্লীস্থিত জৱাহৰলাল নেহৰু বিশ্ববিদ্যালয়ে ২০১২ চনত 'ভাৰতৰ অৰণ্য মানৱ' উপাধিৰে বিভূষিত কৰিছে। সেইদৰে ২০১৫ চনত নতুন দিল্লীৰ ৰাষ্ট্ৰপতি ভৱনত ভাৰতৰ তদানীন্তন ৰাষ্ট্ৰপতি প্ৰণৱ মুখাৰ্জীয়ে তেওঁক 'পদ্মশ্ৰী' সন্মান প্ৰদান কৰিছিল। ১৯৫৯ চনৰ ৩১ অক্টোবৰত যোৰহাট জিলাৰ অন্তৰ্গত ককিলামুখৰ ঔনামুখ চাপৰিত জন্মগ্ৰহণ কৰা যাদৱ পায়োংদেৱৰ জীৱন-কৰ্ম আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ বিদ্যালয়ৰ ষষ্ঠ শ্ৰেণীৰ পাঠ্যক্ৰমত অন্তৰ্ভুক্ত হৈছে। অসম জাতীয়

বিদ্যালয় শৈক্ষিক আৰু আৰ্থ-সামাজিক ন্যায়েও ২০১৪ চনত 'অসম জাতীয় বিদ্যালয় ফেল'শ্বিপ' প্ৰদান কৰি অৰণ্য মানৱগৰাকীলৈ যথাযোগ্য সন্মান প্ৰদান কৰিছে।

এটা তেনেই উদং চাপৰিত সম্পূৰ্ণ অকলেই এটা-দুটাকৈ গছপুলি ৰুৱলৈ আৰম্ভ কৰি বছৰ বছৰ ধৰি অহৰহ সেই কামটোকে কৰি থাকি নিজৰ অজ্ঞাতে এখন বিশাল অৰণ্যৰ সৃষ্টি কৰা মুলাই নামৰ মানুহজনৰ নামেৰেই অৰণ্যখন 'মুলাই কাঠনি' হিচাপে আজি জগতবিখ্যাত হৈ পৰিছে। সম্প্ৰতি জলবায়ু পৰিবৰ্তনে পৰিবেশতন্ত্ৰ তথা সমগ্ৰ জীৱকুললৈ অনা ভাবুকি দূৰ কৰিবলৈ আমাক এনেকুৱা হাজাৰজন যাদৱ পায়োঙৰ দৰকাৰ হৈছে। পৰিবেশ সচেতন সকলো মানুহৰ বাবে যাদৱ পায়োং আজি পৃথিৱীজুৰি সন্মানৰ পাত্ৰত পৰিণত হৈছে। তেওঁৰ কৰ্মই গোলকীয় উষ্ণতা বৃদ্ধি ৰোধ কৰা আৰু সেই ৰোধৰ বাবে সজাগতা অনা কাৰ্য্যত জড়িত প্ৰতিজন পৰিবেশ সচেতন ব্যক্তিক অনুপ্ৰেৰণা যোগাইছে। নিজৰ শ্ৰম আৰু কষ্টেৰে তেওঁ বিশ্ব-আদৰ্শ তথা সন্মানীয় ব্যক্তিলৈ পৰিণত হৈছে। গছ-গছনিক প্ৰাণভৰি ভাল পোৱা, পৃথিৱীত ঘটি থকা আন কোনো কথা-কামলৈ মন নকৰি প্ৰকৃতিক আত্মাত স্থাপন কৰি একাগ্ৰপতীয়াকৈ প্ৰকৃতিৰ বুকুত সময় কটাই বিমল আনন্দ লাভ কৰা অৰণ্য মানৱ যাদৱ পায়োংদেৱৰ আদৰ্শ সকলোৰে বাবে অমল অনুপ্ৰেৰণাৰ উৎস হৈ চিৰকাল থাকক। ❖

চুড'কুৰ শুদ্ধ উত্তৰ দিওঁতাসকল, ফেব্ৰুৱাৰী, ২০২৬

সুপ্ৰতীক সঞ্জীৱ ডেকা (সপ্তম ঘ), কুনাল কিশোৰ শৰ্মা (সপ্তম ঘ) ❖

তোমালোকৰ বাবে প্ৰশ্নৰ উত্তৰ, ফেব্ৰুৱাৰী, ২০২৬

- ১। লক্ষ্মীনাথ ফুকন
- ২। অষ্ট্ৰেলিয়ান অ'পেন টেনিছ টুৰ্ণামেণ্টৰ মহিলাৰ ছিংগলছৰ বিজয়ীক।
- ৩। অনুৰাধা শৰ্মা পূজাৰী।
- ৪। পীযুষ পাণ্ডে।
- ৫। কেৰম। ❖

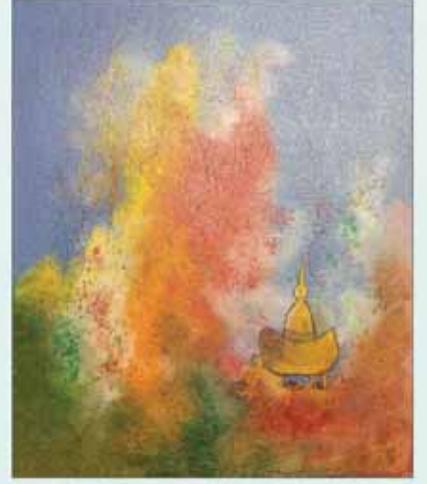
शिक्षार्थीये अंका हवि

नीहाबिका वर्मा, अष्टम ग

प्रभवज्योति नाथ, नवम ख

चतुर्थी शिवम, सप्तम ग

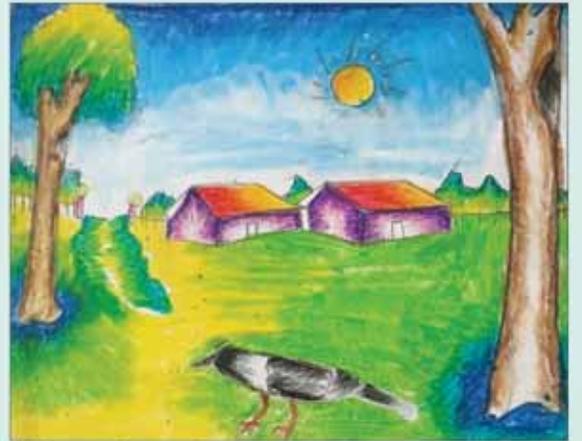
प्रियांशी काश्यप, चतुर्थ क

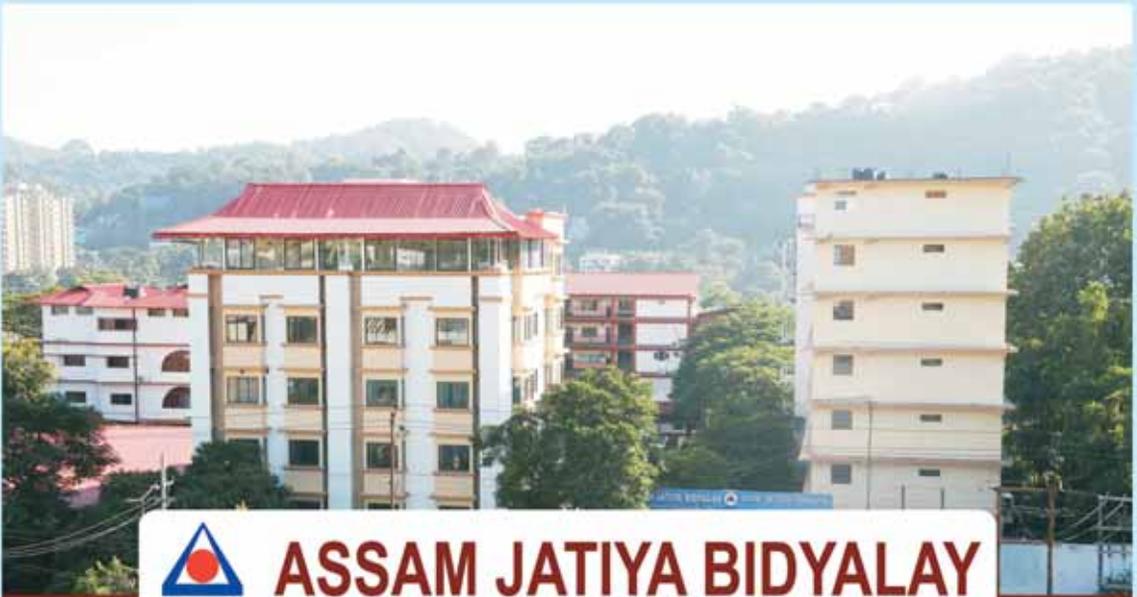
हृषीकेश कलिता, षष्ठ ग

लक्ष्मीप्रिया वसुमतावी, पঞ্চम घ

बितीशा शर्मा, चतुर्थ ख

ASSAM JATIYA BIDYALAY

Introduces

SCHOOL INTEGRATED PROGRAM

Class - 11 & 12

ENGLISH MEDIUM

IIT-JEE | NEET

SESSION : 2026-27

Powered By

**PHYSICS
WALLAH**

VIDYAPEETH
IIT-JEE | NEET | FOUNDATION

COMPREHENSIVE
PREPARATION

BOARD
FOCUS

COMPETITIVE EDGE
ALL INDIA TEST SERIES

EXPERT
GUIDANCE

📍 Noonmati, Guwahati – 781020

📞 7577865541